

Inleiding

De kosmos, het geheel van het bestaande, stelt ons voor zeer vele raadselen. Het is voor de mens vanuit zijn beperkt standpunt onmogelijk het geheel van de kosmos te kennen en de geheimen, die in de kosmos schuilen, op te lossen. Wanneer wij dan ook filosoferen over deze kosmos, zal ons onderwerp in de eerste plaats moeten wijzen op de mens zelf. Eerst van uit de innerlijke weg is een benadering van de kosmos mogelijk. Van binnenuit kan het bewustzijn groeien, dat ons ten slotte het geheel van de schepping met al zijn wetten doet aanvaarden als een werkelijkheid.

Wij weten, dat de kosmos niet alleen bestaat uit het bekende stelsel van drie dimensies plus de bewegende lijn van de tijd. Daarbuiten zijn vele werelden, die elk weer aan een andere reeks van condities onderhevig zijn, die elk een andere reeks van dimensionale waarden kennen. Toch zijn die werelden alle gebonden aan dezelfde wetten. De kosmos is voor ons het gemakkelijkst kenbaar in haar wetten, die op elke wereld gelijkelijk van toepassing zijn. De nadruk op deze wetten te leggen is soms noodzakelijk, maar wij kunnen verstandiger van uit een stoffelijk standpunt deze kosmos benaderen aan de hand van de verschijnselen. Datgene wat zich aan ons openbaart plus de regels, die in het aanschouwde en ervarene kenbaar worden, zijn voor ons de enige weg om tot een reële benadering van het kosmische zijn te komen.

In onze cursus zullen wij trachten van velerlei standpunt uitgaande steeds weer deze in de menselijke wereld kenbare wetmatigheid te vinden en de indruk weer te geven, die - vanuit een geestelijk standpunt - gewonnen wordt omtrent de kosmos, zoals zij van uit ons standpunt in de mens zich openbaart.

EERSTE LES - MENS EN KOSMOS

Er staat geschreven, dat God de mens schiep naar Zijn beeld en gelijkenis. Wanneer wij dit in een letterlijke zin willen toepassen, komt onmiddellijk de grote verwarring, de chaos. Want er zijn vele vormen, er zijn vele rassen, er zijn vele gaardheden van mensen. Welke is dan het beeld Gods? Wanneer wij echter de mens nader bezien, dan toont hij in zich o.a. de capaciteit om het verleden te bewaren en voor zich te doen herleven in de herinnering, zoals in God alle tijden bevat zijn. De mens kan speculeren over de toekomst en indien hij intens genoeg wil, kan hij zijn eigen toekomst bouwen en geheel richten op de wijze, die hij zich had voorgesteld. God kent de toekomst, want God is heden en verleden.

God is onsterfelijk De geest, die in de mens bestaat als bewustzijn, is praktisch oneindig. De ziel is onsterfelijk en als kern kan zij niet teniet gaan. Wanneer het heelal niet meer bestaat, zal de kern van de mens, de ziel, blijven voortbestaan in de Schepper. Het gevolg is, dat wij in de mens een groot aantal aspecten van het kosmische weerkaatst zien. Hoe nu deze kosmos te benaderen?

Gaan wij uit van het standpunt van de macrokosmos, dan vinden wij daarin vele werelden en vele sterren. Elke wereld en elke ster heeft een bepaalde capaciteit, een zekere eigenschap. Deze eigenschap kan worden uitgedrukt door te spreken over de geest van deze wereld. Zo kennen wij dus de geest van Saturnus, van Mars, van Venus, van Mercurius, van de zon, van de maan. Hiermee wordt een bewustzijn aangegeven, dat in een dergelijke planeet werkzaam is. Nu zal echter een bekwaam astroloog u kunnen verzekeren, dat elke planeet op alle andere planeten - en dus ook op de wereld - een zekere invloed uitoefent. Dat zij alleen door haar placering in de ruimte verschijnselen op aarde kan bevorderen dan wel teniet doen. Dus in de macrokosmos hebben wij niet alleen te maken met hemellichamen, maar ook met persoonlijkheden, welke interrelatie, welke onderlinge verbinding van een zeer groot belang is voor allen.

Indien wij dit stellen t.o.v. de planeten in een zonnestelsel, dan kunnen wij dit logischerwijze ook stellen t.a.v. de sterren, ja, van de sterrengroepen en -niveaus. Reeksen van persoonlijkheden, die elkaar onderling beïnvloeden. Klaarblijkelijk is ontstaan, bestaan en ondergaan van al deze sterren en planeten onderling afhankelijk. Men kan niet zeggen, dat zij op zichzelf bestaan of op zichzelf ondergaan. Er is een voortdurend verband. Het geheel is harmonisch en het wegvallen van een zichtbaar element moet worden gecompenseerd door het scheppen van een kracht, danwel een ander element.

Deze zelfde verhoudingen vinden wij in de microkosmos. In de microkosmos hebben wij te maken met kleinste delen. Maar ook bij deze kleinste delen blijkt steeds weer, dat de verhouding van atoomkern tot omringende delen een vaste verhouding is. Dat elke wijziging van de omringende delen een wijziging in de kern tengevolge moet hebben en omgekeerd. Wij zien verder, dat zij elkaar onderling beïnvloeden, elkaars kwaliteiten beïnvloeden en in sommige gevallen de banen zozeer door elkaar laten snijden, dat twee atomen zich kunnen gaan gedragen als één geheel, een molecule. Wij weten verder, dat moleculair-structuren onder omstandigheden b.v. de eiwitten kunnen beheersen, nog steeds microkosmos. Wij weten, dat zij aan de hand van vaste stralingspatronen onder een juiste conditie tot kristal kunnen worden en dat in het kristal de zuivere en harmonische eigenschap van de stof wordt uitgedrukt.

Er is klaarblijkelijk een wetmatigheid, die gelijkelijk geldt voor macrokosmos en microkosmos. Indien dit waar is, mogen wij wel verdergaan en zeggen, dat de gelijke wetten voor de mens kunnen gelden. Laat ons dan de mens eens toetsen aan de hand van deze wetten, in macro- en microkosmos erkend.

In de eerste plaats: De kern of nucleus is samengesteld. Deze kern is het eigenlijke bestaan van het atoom. Zonder dat bestaat het niet. De kern van de mens is een samengestelde. Zij bestaat uit de neutrale ziel (neutron), uit de actieve geest, die proton kan zijn maar ook antiproton. Zij kan zich daarbij verder aanvullen met reeksen eigenschappen van lagere voertuigen. Behalve deze lagere voertuigen bestaat het leven. Wanneer de mens maar één leven zou hebben, zou hij zeer simpel zijn samengesteld, men zou dan ongeveer een waterstofatoom hebben. Maar zo simpel is het niet. De mens heeft immers een hele reeks van bestaansmogelijkheden en een hele reeks van verschillende wereldmogelijkheden. U kunt bestaan in de geest zowel als in de stof.

In de microkosmos zien wij soortgelijke verschijnselen. En wel: Bij een atoom zullen de banen van elektronen over het algemeen in een ongeveer gelijk vlak liggen. Er zijn echter enkele banen, die daar met een betrekkelijk grote hoek van afwijken. Wanneer één van de normale banen uitvalt, dan wordt automatisch een verschoven baan door een nieuw ingevangen deeltje afgelegd, dat het evenwicht van de kern handhaaft, maar het totaal aspect tijdelijk wijzigt.

Wanneer een overvloed aan stoffelijke waarden bij de mens optreedt, dan zullen wij zien, dat daaruit een daadbehoefte, een dadendrang voortkomt. Wanneer er in een atoom - of molecule wat dat betreft - deeltjes zijn, die iets te veel in de uiterste banen aan energie hebben, dan krijgen wij te maken met instabiele elementen. Die zijn mogelijk voor elke stof. Dus die gelijkenis is hier betrekkelijk groot. Dan mag gezegd worden, dat de mens alleen stabiel kan zijn, wanneer zijn innerlijke drang (zijn geestelijk bestaan) in evenwicht is met zijn uiterlijk beleven. Het uiterlijk beleven zal echter meer moeten zijn dan de zuivere massa van geestelijk bewustzijn. Het zal overeen moeten komen met geestelijk bewustzijn plus ziel. Dit is tamelijk moeilijke stof misschien. Maar ik zal proberen het te vereenvoudigen.

De mens beleeft. Dit beleven kan niet alleen worden afgemeten aan het geestelijk bewustzijn. Wanneer het geestelijk bewustzijn alleen voor de daad aansprakelijk zou zijn, en de daad en het geestelijk bewustzijn in een volkomen evenwicht zouden blijven, zou er geen sprake zijn van bewustwording of ontwikkeling. Het feit echter, dat men naast de geest ook een ziel heeft, een kernkracht uit het Goddelijke geboren, maakt het noodzakelijk, dat het uiterlijk beleven groter is dan de geest: en wel zoveel groter als het verschil tussen geest en ziel bedraagt. (Dit laatste is rekenkundig niet helemaal juist, esoterisch wel.)

Daarnaast zullen wij ons ook afvragen: "Hoe staat het dan met de mens t.o.v. de macrokosmos?" De mens is evenzeer een constellatie als b.v. een zonnestelsel. Gaat u maar even na wat er in de mens bestaat. Wij vinden naast het stoffelijk gebied het astrale, het mentale en nog een aantal fijn-geestelijke gebieden. Ten slotte de lichtsfeer, die ook nog beleefd wordt door de mens, bewust of onbewust. Elk van deze werelden heeft een eigen persoonlijkheid, een eigen kracht. Zoals de planeten elkaar onderling beïnvloeden en de zon alle planeten beïnvloedt, zo beïnvloeden alle voertuigen de mens van uit hun eigen wereld. Er is dus sprake van een voortdurende wisselwerking: en daarbij is de progressie, de ontwikkeling, van de verschillende voertuigen niet parallel.

Wanneer u dus leeft in de stof, is het mogelijk, dat u een zeer grote ontwikkeling doormaakt op mentaal terrein en stoffelijk terrein, terwijl u astraal niet tot een uiting komt. Dan is het astrale gebied retrograde, terwijl daarentegen dus het mentale en stoffelijke progressief zijn. Hieruit volgt, dat in de mens voertuigelijke constellaties kunnen voorkomen, die alle bekende aspecten van b.v. astrologie vertonen. Uw eigen innerlijk evenwicht verplaatst zich voortdurend. Er mag niet worden gezegd, dat slechts één enkele regel voor uw hele leven een zuivere en juiste uitdrukking is. Integendeel. Datgene wat voor u juist is, wijzigt zich van moment tot moment, zoals dat in de kosmos gebeurt. Reageert men juist op elkaar, dan ontstaat een harmonie, een gebondenheid, waarbij de verschillende functies in de verschillende werelden elkaar volkomen aanvullen. Deze aanvulling brengt ten slotte een wél volledige harmonie tot stand. Hierbij is de onderlinge beïnvloeding zo, dat elke differentiatie wordt opgeheven.

Om hiervan een voorbeeld te geven het volgende: Wanneer wij een kern hebben van een atoom of van een zonnestelsel, waarin de planeten zozeer volkomen gelijkmatig om de zon gaan, dat geen wisselingen in onderlinge bestraling of zwaartekracht optreden, dan zijn die werelden steriel, dan is die zon volkomen passief geworden. Zij wijzigt haar energie-output praktisch niet, kan misschien langzaam versterven, maar er treedt geen wijziging en geen grote uitbarsting op. Wanneer wij dit terugbrengen op de mens, dan zou dus gezegd kunnen worden: Op het ogenblik, dat alle voertuigen onderling in evenwicht zijn, treedt een rusttoestand op, waarbij de mens als een volkomen afgesloten eenheid t.o.v. het omringende functioneert.

In de verhouding met de kosmos moet de mens dus de uitdrukking vinden van het "ik". Het is onmogelijk uit te gaan van een kosmisch standpunt, maar wij kunnen van onszelven uitgaan. En wanneer wij komen tot een volkomen innerlijke evenwichtigheid, zijn wij harmonisch met de kosmos en reproduceren wij in onszelven het totaal der volmaakt geuite mogelijkheden en wetten, die het Goddelijke in de kosmos heeft vastgelegd. Wij groeien a.h.w. naar de kosmos toe, tot wij er een miniatuurreproductie van zijn. Daarin ligt de mogelijkheid om in onszelf de gehele kosmos te begrijpen. Begrijpen wij de gehele kosmos, dan kennen wij de kracht, waaruit zij voortkomt. En het begrijpen daarvan, het kennen daarvan, is het hoofddoel van het leven, is de oplossing van het grote kosmische raadsel: God. En voor God kunnen wij in de plaats zetten: bestaan of leven. Want deze zijn identiek.

Er is natuurlijk heel veel over te praten, wat die kosmos nu eigenlijk is van uit een stoffelijk standpunt. Het eenvoudigst uitgedrukt: een reeks van elektromagnetische velden, waarbinnen zich verschijnselen kunnen afspelen. Maar dan wel velden, die wetend zijn, die een volkomen persoonlijkheidsuitdrukking hebben. Het is onredelijk aan te nemen, dat een overal voorkomende wetmatigheid een toevalsproduct zou zijn, wanneer wij zien, dat niet slechts het hele leven zich aanpast aan deze wetten, maar dat deze wetten op hun beurt zich wijzigen in hun felheid van toepassing, in de strengheid waarmee ze de wereld benaderen, om zo een harmonische groei van het geheel mogelijk te maken.

Kosmisch gezien is er dus sprake van een variabiliteit van de verschillende kosmische wetten. Deze ligt niet in hun geaardheid maar wel in de wijze, waarop zij hun stempel drukken op een bepaalde tijd, op een bepaalde periode, op een bepaalde sfeer. Het is mogelijk, dat een wereld, die vandaag zuiver geregeerd wordt door oorzaak en gevolg, morgen geheel geregeerd zal worden door de wet van evenwicht, omdat oorzaak en gevolg terugtreedt voor de directe uiting van de wet der evenwichtigheid. Zij blijft wel functioneel, maar zij komt niet meer zo

sterk tot uiting. Dit kan in elke afzonderlijke wereld gebeuren. Daarom nemen wij aan dat de kosmos een denkend wezen is.

Wij trekken onwillekeurig een parallel met onszelven. Ook wij zijn denkende wezens. De kosmos wijzigt niet haar wetten, maar varieert de toepassing daarvan om een maximum resultaat te krijgen. Dit zou voor de mens evenzeer moeten gelden. De mens moet de kosmos a.h.w. imiteren om zo snel mogelijk naar een kosmisch bewustzijn toe te groeien. Naast deze zuiver menselijke kwesties, zoals ze in de stofwereld zich voordoen, hebben wij echter ook nog te maken met de geestelijke werelden. Deze geestelijke werelden kennen evengoed als de stoffelijke wereld, buitenliggende oorzaken. Dus zoals u mensen om u heen heeft in een bepaalde tijd, een bepaalde omgeving, die uw eigen mogelijkheid tot handelen beperken, zo vindt u in alle sferen een gelijksoortige omgeving in overeenstemming zijnde met de eigenschappen en wetten, die in die wereld op dit ogenblik gelden. Waar echter de gedachte een vormende invloed krijgen, zodra wij over de stoffelijke wereld zijn weggeschreden naar het astrale gebied, zullen wij ook begrijpen, dat in deze gebieden daarnaast een tweede omgeving wordt opgebouwd. En wel de omgeving van het eigen denken.

Ook hier treden weer overeenkomsten op. Het kenbaar worden van verschijnselen in de kosmos is te danken aan het ontstaan van een tegenstelling, die - uit één veld gegroeid - een schijnbare tegenstrijdigheid veroorzaakt heeft. In de mens: uit één bewustzijn wordt het denken tot het kennen van een gebied, waarin tegendelen zijn vastgelegd. Uit een bron voortgekomen. zijn twee verschillende voorstellingswerelden, die - met elkaar in strijd zijnde - het verschijnsel, de waarneming en het bewustzijn mogelijk maken. Dit resulteert - zodra wij komen in een sfeer, waar de gedachte vorm beheerst - in het optreden van twee soorten uit onszelf geboren wezens, die wij eenvoudigheidshalve kunnen noemen: de engelen en de demonen. Nu is elke demon een fragment van onze eigen gedachte. Wij zijn voor werkelijke demonen niet te benaderen, tenzij dan, dat wij een overeenkomst ermee hebben, zoals iemand, die geboren is onder een bepaalde planeet, de invloeden van die planeet juist bijzonder fel blijft ondergaan in zijn gehele leven. Hetzelfde geldt natuurlijk ook voor het goede. Dit wetende zullen wij heel voorzichtig moeten zijn met elke benadering van de kosmos, juist in deze tegendelen. Wij hebben geen reden ze te verwerpen. Alle dingen, die in ons als voorstelbaar bestaan, hebben een reden. Zij zijn noodzakelijk voor onze innerlijke evenwichtigheid en als zodanig een uitdrukking van een kosmische mogelijkheid binnen ons eigen wezen. De wijze, waarop wij evenwicht brengen tussen deze dingen, is onze eigen zaak, zolang wij dit evenwicht weten te bewaren.

Nu heb ik u gesproken over de noodzaak tot evenwichtigheid tussen de voertuigen. Dit betekent, dat de defecten of eenzijdige afwijkingen van een bepaald voertuig zullen moeten worden aangevuld door tegengestelde, afwijkingen van een ander voertuig. De uitdrukking, die op aarde wel eens wordt gebruikt: "hoe groter geest hoe groter beest" heeft hier indirect wel iets mee te maken. Want de volheid van voorstellingsvermogen leidt tot de noodzaak in een vrijheid van handelen de tegenstelling tot eigen gedachtewereld te scheppen. De grootste fijngevoeligheid wordt dikwijls verborgen achter de grootste ruwheid. Een compensatieverschijnsel.

Hetzelfde nu zien wij in de kosmos. Ook de kosmos compenseert. Datgene, wat in een geestelijke wereld op dit moment niet past, verhuist naar een andere wereld en zijn bewustzijn en wordt daar een werkende invloed. Teruggekomen in die andere sfeer is het mogelijk, dat men daar blijft. Hetzelfde geldt voor sterren. Er zijn sterren, die tijdelijk een buitengewone intensiteit van straling tonen. Men noemt ze dan b.v. een nova. Lang niet altijd betekent dit dat die ster dan ook werkelijk uitgebloeid is. Het betekent ook niet, dat die opvlamming slechts korte tijd duurt. Er zijn novae, die ongeveer een 10 á 15.000 jaar hun felheid behouden. Soms 22.000 jaar. Er zijn andere, die dit voor een betrekkelijk korte periode van b.v. 3 dagen doen. Dit heeft zijn reden. Op het ogenblik dat ergens anders een verstoring optreedt, begint de ster te stralen. Haar straling is gericht op het geheel. Zij vraagt, zich niet af, of zij daarmee vernietigt, wat ongetwijfeld gebeurt. Ze vraagt zich ook niet af, of zij daarmee scheidt, Zij compenseert.

Dit compensatieverschijnsel kennen wij in onszelven evenzeer. Ook bij ons komt het voor, dat wij een bepaalde geestelijke drang nagaan ten koste van alle stoffelijke redelijkheid, of omgekeerd, dat wij een stoffelijke drang nagaan ten koste van onze geestelijke idealen. Dit is een uiting van dit kosmisch evenwicht zoeken, het zoeken van een voortdurende innerlijke harmonie, het bereiken van de geslotenheid, waarover ik sprak.

Dit impliceert, dat wanneer dit voor ons mogelijk is, dit ook mogelijk is voor het denkend vermogen, voor de God, Die het heelal, de kosmos, beheerst. En dan vinden wij daarom dit: Het Goddelijke in Zichzelve moet voortdurend gelijkblijven als geheel. Maar de nadruk van het Goddelijke kan wisselen. Het is volkomen evenwichtig. Deze evenwichtigheid zal ongetwijfeld blijken uit het evenwicht, dat blijft bestaan tussen de onderdelen. Het wil niet zeggen, dat de onderdelen niet variabel zijn. Verder spreken wij over God als liefde: of over de kosmos als een liefdevolle kracht. Er is reden om dit te zeggen, want de kosmos houdt ons allen in stand. Wij kunnen niet zonder de kosmos bestaan: de kosmos kan niet geuit zijn zonder ons: een directe wisselwerking, die voortdurend in standgehouden blijft. Maar naarmate wij ons verplaatsen binnen de kosmos door ons voorstellingsvermogen, zolang wij dus onevenwichtig zijn - en dat is het grootste deel van ons bestaan - zullen wij ons daardoor different, verschillend plaatsen t.o.v. dit totaal, van deze kosmos. De kosmos, altijd gelijk zijnde in zijn werkelijke inhoud en bedoeling t.o.v. de mens, wijzigt zijn werking naarmate de plaatsing, die de mens in de kosmos inneemt.

Niemand, die in kosmische filosofie verder wil gaan, zal daarom de volgende regels mogen vergeten:

In de mens bestaan alle mogelijkheden, die in de kosmos bestaan. Zij worden a.h.w. in miniatuur weergegeven. Het kennen van de in-het-ik-bestaande waarden, maakt een kennen van de kosmos als werkelijkheid mogelijk. De werking van de kosmos berust op een volkomen evenwichtigheid. Deze evenwichtigheid wordt in stand gehouden door een wijziging van functioneren t.o.v. zich verplaatsende of van betekenis veranderende waarden binnen de kosmos.

Wanneer de mens in zichzelf de evenwichtigheid tracht te handhaven, zal ook hij dit moeten doen door een voortdurend verplaatsen van zijn belangstelling en werking, waarbij elk in hem levend gebied, elk in hem bestaande sfeer, zijn eigen werking en invloed zal moeten aanpassen aan alle andere sferen en werkingen.

De onevenwichtigheid, waarmee de mens zich gedraagt t.o.v. zijn omgeving en de kosmos, wijzigt de invloed, die de kosmos op hem heeft. Ofschoon er dus een absolute binding bestaat tussen de mens en de kosmische kracht, is het de mens, die bepaalt hoe vanuit zijn standpunt de kosmische krachten ervaren worden. Het aanpassen van zijn ervaren der kosmische krachten in alle wereldbeleving aan zijn ideaal van innerlijke harmonie en vrede brengt hem tot de werkelijke bewustwording en doet hem ingaan tot het bereik van groter begrip, groter beslotenheid en gelijktijdig groter ervaring en aanvaarding van de kosmos.

INHOUD EN UITING

Wanneer wij iets zien of iets scheppen, is dit altijd een uiting. Zelfs het woord dat wij zeggen, de gedachte die wij hebben, uiten wij. Wij uiten onszelven. Dat wil zeggen, dat geen uiting mogelijk is, wanneer er niet eerst een oorzaak bestaat. Elke oorzaak heeft een bepaald aantal uitingsmogelijkheden. U kunt het misschien het eenvoudigst zeggen, wanneer u zegt: De oorzaak is een knikker. Ik laat een knikker vallen in water. Dan zal het water spetten. Het kan op duizend verschillende manieren spetten, maar als het spet, is het de uiting van de inslag van de knikker op de vloeistof, waarmee de daardoor ontstane verstoringen samenhangen. Zo kom, je vanzelf ook op meer artistiek gebied tot wat men noemt, de uiting. Wanneer de kunstenaar scheidt, doet hij eigenlijk niets anders dan zichzelf reproduceren. Maar hij reproduceert niet zichzelf volledig. Dat wil zeggen, voor elk kunstwerk, dat er ontstaat, zijn duizend andere mogelijkheden om hetzelfde uit te drukken in diezelfde persoon terzijde gezet. De mens selecteert. En hij doet dit, omdat hij een gevoelsleven heeft. Dit gevoelsleven zegt: "Dit is voor jou het meest aanvaardbare."

Hoe intenser de uiting is, hoe meer zij een eigen leven heeft. Aardige voorbeelden kunt u hier b.v. vinden bij grote kunstenaars. Als ik er een anekdote mag tussenvoegen: Toen Alexandre Dumas père bezig was met: zijn roman "Veertig jaren later" (dat is geloof ik de Hollandse titel), barstte hij op een gegeven ogenblik in tranen uit. "Want" zei hij, "nu heb ik mijn goede oude vriend Porthos moeten doden." Men vroeg zich af, waarom hij daarover zoveel drukte maakte, want hij kon hem toch met één streek van de pen weer laten opstaan. Maar dat was niet zo.

In Dumas leefde de begeerte naar die oude riddertijd, naar het soldateske. Dat had hij waarschijnlijk te danken aan zijn vader, die - kleurling zijnde - een tijdlang generaal is geweest en alleen aan zijn verschil van mening met Bonaparte het had te danken, dat hij in het triumviraat geen grote rol speelde. Onze vriend Dumas had dus innerlijk een hang naar het avontuur en hij ging scheppen. Die schepping gebeurde - zeker - ook op zakelijke gronden: hij was een grote veelschrijver. Maar..... toen hij eenmaal iets geschapen had, was het zozeer in harmonie met zijn eigen wezen, dat hij een deel van zijn eigen persoonlijkheid ging uitleven in een denkbeeldige situatie. Daarom waren juist deze helden - Fortos, Aramis en d'Artagnan, dat zijn wel zijn grote lievelingen geweest - eigenlijk delen van zijn persoonlijkheid. Zij leefden voor zichzelf. En hij kón niet iets veranderen in zijn romans, zonder daarbij zichzelf te verloochenen. Hij schreef graag hele stukken af, maar het moest in overeenstemming zijn met zijn eigen wezen. Zo scheidt eigenlijk iedere kunstenaar, bewust of onbewust, wanneer hij werkelijk kunstenaar is. Je uit iets om de doodeenvoudige reden, dat het in je lééft.

Nu zult u zeggen: Wat heeft b.v. het schilderen van een portret te maken met iets wat in je leeft. Wel, u hebt een bepaalde voorstelling van een ideaal. De ideale man, de ideale vrouw, het ideale kind. U hebt in de tweede plaats op grond hiervan een oordeel over de persoon, die u schildert. De reactie bepaalt, wat u van dit ideale mede in het portret kunt verwerken en wat u zult terughouden. Wij zien dan ook kunstenaars, die b.v. (als onze vriend Rembrandt van Rijn) eigenlijk erg getrokken zijn door het vader- en moederimago. Zij willen dus het vaderlijke, het moederlijke voortdurend weer uitbeelden, omdat dat voor hen een ideaal is.

Bekijk nu alle schilderijen ook die van Hendrikje Stoffels, ja, zelfs de zelfportretten van de overigens tamelijk vrolijke Rembrandt en vraag u dan eens af: Wat ligt hierin? Is dit in de eerste plaats de vitale man of is dit de vader? Is dit de vrouw alleen of is dit de moederlijke vrouw? U zult zien, dat u als antwoord krijgt: Hé, Rembrandt heeft in de meeste van zijn werken - zelfs in zijn portretten - geprobeerd een bepaalde figuur iets van dat vaderlijke mee te geven, iets van dat moederlijke.

Daar staat weer tegenover b.v. een fijnproever als Rubens, die in de vrouw eerder de bajadère zocht dan de moeder. Bekijk zelfs zijn Madonna's. Zij zijn niet moederlijk, zij zijn in de eerste plaats vrouwelijk. En zo kunt u verdergaan.

De interpretatie van het geziene, de interpretatie van de voorstelling in het "ik", wordt onmiddellijk onderworpen aan eigen gevoels- en levenshoudens. Daardoor wordt de uiting bepaald. Die uiting krijgt dan een gestalte, een vorm, die een voortdurend compromis is: een compromis tussen hetgeen men scheppen wil en hetgeen men onderbewust zoekt in de schepping. Wij kunnen op elk terrein deze zelfde eigenaardigheid terugvinden. Laat ons b.v. eens denken aan de z.g. modernen. Als wij dan kijken naar de scheppers van de lichte, helle, zonnige kleuren, valt ons onmiddellijk op, dat zij ongelukkige mensen zijn. Haast allemaal. Een Van Gogh komt tot zijn zonnigheid pas, wanneer hij praktisch geestesziek is. Een vriend van hem schildert pas werkelijk zijn lichte kleuren, wanneer hij reeds door de tering is aangetast. Een derde lijdt weer op een andere manier. Het lijden, de duisternis in het "ik" dus, dwingt de mens te dromen van zon. En hij probeert die felheid en die helheid weer te geven. Wanneer je alleen maar zoekt naar het zonnige, naar de impressie van geluk en vreugde, dan is de vorm niet meer belangrijk. Ze wordt niet meer heel precies neergezet. Wanneer ze met een lijn een voorstelling vormt, is dat voldoende. En ga dan verder met een nog moderner. Mensen in vervorming, mensen vol van een verwrongen symboliek, omdat ze in voortdurende strijd zijn met hun wereld. Ze zoeken naar zekerheid en vinden die niet. Ze zoeken naar een zich uitleven en vinden niet de volledige voldoening. Hoe moeten ze dát uitleven? Kijk naar hun schilderijen. Eigenaardige combinaties van een fel, soms haast lichtend coloriet tegen sombere

en donkere kleuren. Een spel van verworpen lijnen, omdat er geen wereldbeeld meer is. Er is alleen een onbestemd verlangen uit deze dreiging weg te breken. De werkelijke kunstenaar kan ook abstract schilderen en toch de waarheid zeggen.

O, ik spreek niet over de kunstmakers, die vaak voor modernen doorgaan. Ook dezen, van binnenuit, zullen hun levens- en gevoelsinhoud uitdrukken (dus uiting geven aan hun innerlijk probleem, hun complex) op een wijze, die ze dan redelijk kunnen omkleden met mooie woorden. Het is niet voor niets, dat er in zoveel kunstenaarskringen vaktermen bestaan. Dan spreken wij b.v. over de psychologisch gezien zeer juiste gespletenheid van het gevoel, die wordt uitgedrukt in de tweeledigheid van een fel coloriet op een donkere ondergrond. Het zegt niets. Het is een praatje voor de vaak. Een reeks van vaktermen zonder inhoud. Het is iets wat voortdurend is herhaald door alle tijden heen. O, de woorden veranderen misschien een beetje, maar de tendens blijft gelijk. Zo hebben oude kunstenaars gesproken over de achtergronden, die als onbelangrijk slechts door hun statisch effect de figuur tot leven moesten brengen. Dat was in de tijd van de grote Florentijnen. Het gaat niet om de verklaring, die de mens geeft. Het is zijn innerlijk dat hij uit. En zoals de kunstenaar dit scheppend doet, zo doet onbewust elke mens dit in zijn leven. De droombeelden, die in hem leven, de verlangens, de onzekerheden, zij vormen de gezamenlijke inhoud van zijn wezen. En wanneer hij komt tot een actief handelen buiten zichzelf, een scheppend handelen, dus een van zich uit tot stand brengen of bereiken, dan speelt dit alles daarin mede een rol.

Ga kijken bij de gewone mensen. Hoeveel mannen staan er tegenover hun gade eerder in een vaderlijke dan in een toch meer erotisch bepaalde man/vrouwverhouding? Hoeveel vrouwen zien hun mannen eerder als hun kinderen - zichzelf dus als moeder - dan dat zij de gelijkheid en de strijd van de sexen accepteren? Probeer eens te zien, hoe de innerlijke stemming zelfs wordt uitgeleefd in het menu. De vrolijkheid van moeder komt al heel gauw tot uiting in een dotje mayonaise en een schijfje tomaat, want dat fleurt zo op. En haar neerslachtigheid doet zich onmiddellijk kennen in het ietwat onverschillig in de schaal neersmijten van de aardappelen en de groente. U zult zeggen: "Wat is het? Het gaat toch zo voorbij. Het is eigenlijk moeite voor niets." En toch is hier een scheppende werking aan de gang. De gevoelsinhoud uit zich, zoekt een vorm, een omschrijving, waardoor ze kenbaar is.

Je kunt het zelfs nog verder doorzetten. Wanneer een mens werkelijk innerlijk ongelukkig is, wat doet hij dan? Hij trekt al zijn spieren in een overeenstemming met deze innerlijke gesteldheid. Wanneer hij zo ongelukkig blijft, wat doet hij dan? Dan gaat hij zover, dat hij zichzelf ziek maakt, hij krijgt een maagzweer, heeft last van reumatiek, hij heeft voortdurende hoofdpijnen. Hij gaat zover, dat hij zijn denkbeelden zelfs als vormbepalend gebruikt op zijn eigen wezen.

Hoe is het mogelijk, dat sommige losbollen jarenlang aan de rol kunnen zijn, zonder dat er in hun uiterlijk ook maar enige dissipatie te merken is, enig verval? Vindt u dit een vraag? Ik niet. Deze losbollen zijn mensen, die niet in de losbolligheid gevlucht zijn. Het is voor hen niet een trachten te ontkomen aan iets anders. Er is dus geen tweestrijd en daardoor behouden zij een vitaliteit en een frisheid, die voor anderen verwonderlijk zijn. Er zijn er ook, die na betrekkelijk kleine belevingen onmiddellijk beginnen te vervallen. Die dat uiten in de bekende zakken onder de ogen, rimpels, enz. enz. Waarom? Omdat de inhoud van het wezen niet in overeenstemming is met de uiting. Omdat hun uiting in feite eenzijdig is, een vlucht. De innerlijke onvrede moet ook geuit worden en wanneer we ze niet kunnen uiten metterdaad, wordt ze geuit in het lichaam zelve. U zult dus wel begrijpen, dat inhoud en vorm met elkaar wel zeer direct verbonden zijn. Elke vormgeving is afhankelijk van de inhoud. Hoe vollediger de vormgeving is, hoe zuiverder de inhoud erin weerspiegeld wordt, maar ook hoe groter de eenheid die tussenvorm en inhoud bestaat.

Er is een verhaaltje van Oscar Wilde: The portrait of Dorian Gray. Het portret van Dorian Gray begint te verouderen, terwijl de mens zelf voortleeft zonder ouder te worden. Zijn ziel zit in het doek. Hij voelt er zich misschien ongelukkig door. Maar in deze legende zit onwillekeurig iets van de schepper, die zozeer opgaat in zijn kunstwerk, dat hij niets meer overhoudt. Dat is mogelijk. Soms brengt een mens, een kunstenaar, zozeer zijn leven over op zijn kunstwerk,

dat het begint te leven als bij een Pygmalion. En dan is de vorm het antwoord op de innerlijke bede.

Zo is elke mens in zijn leven van de vorm, die hij daaraan geeft, voortdurend eigenlijk de schepper. Wat in hem, leeft probeert hij te openbaren en te uiten. En naarmate hij daarin beter slaagt en dit juister en harmonischer doet, zal hijzelve gelukkiger en gezonder zijn, maar zal zijn wereld ook meer doel van zijn leven worden. En pas wanneer dan het nieuwe in de mens is gerijpt, de nieuwe inhoud, wordt het oude verworpen. Zoals de kunstenaar zijn vorige kunstwerken plotseling onvolledig en onjuist ziet, omdat hij met iets nieuws bezig is en er niets meer aan vindt, of zo alleen als een herinnering liefheeft. Zoals mensen soms een woning, waarin ze jarenlang geleefd hebben, verlaten, zonder er ooit nog aan terug te denken, omdat de nieuwe woning hun ideaal is. Zo gaat de mens verder van ervaring tot ervaring, steeds het in hem levende uitend: er vorm aan gevend in de buitenwereld: hetgeen hij niet gevormd heeft verwerkend in zichzelf, om zo, uiting na uiting tot stand brengend, vormbepaling na vormbepaling de wereld te hebben ingeslingerd, ten slotte zichzelf te realiseren.

Wat ik hier heb gezegd op stoffelijk plan, geldt nog veel sterker op geestelijk plan, op astraal gebied. Want ook daar geldt hetzelfde: De mens uit zichzelf en scheidt zo de vormen rond hem, doordat hij zijn wezensinhoud buiten zich projecteert. Is het daar ook vollediger, in feite blijft het gelijk. De mens leeft pas, wanneer hij zichzelf uiten kan, wanneer hij deze uiting zelf erkent en deze erkenbaar ziet voor anderen. Deze participatie met de gemeenschap is een van de kenmerkende eigenschappen van het menselijk ras en van alle geest, die de menselijke vorm heeft doorgemaakt.

ALLE BEGIN IS MOEILIK

Wanneer wij zo zeggen "Alle begin is moeilijk" dan moeten wij ding niet vergeten: De moeilijkheid ligt niet zozeer in het begin dan wel in het zelf-in-beweging-komen. Wanneer een wagen op de rails staat en je moet hem in beweging trekken, dan kost je dat heel wat kracht, wanneer hij eenmaal rolt, gaat hij rustig verder.

Alle begin is het overwinnen van een weerstand en daarom vooral is het moeilijk. Ik meen dan ook dat we dit misschien aardig in een soort leerdichtje kunnen samenbrengen. Dan kunt u zich daarover nog eens vermaken.

"Alle begin is moeilijk" zei de man. "Wanneer ik maar beginnen kan en daarvoor krachten in mij voel, dan breng ik het wel tot stand. Voorlopig heb ik het gevoel, dat ik het nog niet kan, heb ik alle land. "

"Alle begin is moeilijk, " zei de dame. "Ik zoek de wetenschap van al het bestaan tezamen en kan ze niet omvatten. Hoe moet ik voort, zonder mij direct hier te overstelpen met problemen, die mij maar bedreigen?" Een ding vergat ze: Te denken en te zwijgen.

Alle begin is moeilijk. Waarom zou dat zo zijn? Omdat je het te groots wilt maken en niet tevreden bent met klein begin, dat langzaam verder gaat? Ben je misschien overweldigd door de veelheid van de taak, die voor je ligt? De bergtop, die daar voor je staat en je daagt om te klimmen? Begrijp het welt. Zelfs bij het spel is 't moeilijk te beginnen,

Maar wie met frisse moed begint en zich door moeite niet me weerhouden, die vindt al dra de werkelijkheid: Een eenvoudig werken, dat je vooruitbrengt, verder steeds geleidt en tot een nieuw bereiken verheft. Want moeilijk is slechts 't beginnen, wanneer je twijfelt zelf. Maar ga je voort vol zelfvertrouwen, dan kun je alles overwinnen. Dan kun je zelfs een wereld bouwen of scheppen het heelal.

De kracht is je gegeven, het weten reeds in je gelegd: wanneer jezelf maar 't recht niet ontzegt om te streven volgens de kracht je erfdeel is. Dat is het begin juist, dat moeilijk is. Niet te leren, te weten, te begrijpen, te beheersen: maar om jezelf te zijn zonder trouwen.

TWEEDE LES - INVLOEDEN VAN UIT DE KOSMOS

De mens is geneigd om de sterren, de sterrennevels, de ledige ruimten te zien als onbezield, als verschijnsel. Dit is echter niet volledig juist. Elke conglomeratie van stof, onverschillig of dit donkere stofdelen zijn dan wel sterren en hun planeten misschien, is bezield. Er is geen stof, waarin geen geestelijke bewustzijnsvorm tevens zijn uitdrukking vindt.

Dit brengt met zich mede, dat wij dus te maken hebben met een heelal, vol zeer grote en waarschijnlijk ook zeer krachtige persoonlijkheden, die de betrekkelijk kleine zon met hun invloed voortdurend omgeven. Wordt echter de zon beïnvloed, dan zullen deze invloeden ongetwijfeld ook de aarde beroeren. En de aarde zal deze verschijnselen kenbaar maken door het optreden van verschijnselen, die onmiddellijk met die invloed in verband staan.

Nu is het zeer moeilijk om alle persoonlijkheden te definiëren. Ik wil u een klein voorbeeld geven van de opbouw, die mogelijk is. Uw eigen zon heeft een z.g. goddelijke band. Meestal noemt men deze Adonai, dus de liefdevolle, de scheppende God. Onder deze echter staat de eigen geest (wat wij zouden kunnen zeggen: het geestelijk voertuig van de zon), dat een eigen persoonlijkheid heeft, maar horig is aan de zonnegod of aan Adonai in dit geval dus, de bezieling. Deze heeft weer onder zich de heerser van het geestenrijk. Die is overigens eigenaardig genoeg voor zon en maan gelijk, vanaf deze aarde gezien. Hij wordt wel Arcan genoemd in zijn zonnegedaante en Arcan Rex of Koning Arcan, wanneer wij te maken krijgen met de maan. Onder deze staan vier genii (hoofd-genii), die elk voor zich weer een bepaald leger van zonnegeesten regeren, die eigenlijk te vergelijken zijn met de mensen, omdat zij het dichtste voertuig op de zon hebben. Elk van dezen heeft een eigen invloed. Maar de zon (Adonai) is slechts één facet van de goddelijke verschijning, die in duizenden andere facetten evenzeer wordt geprojecteerd. Het gevolg is, dat de zon - zowel in haar baan, haar snelheid, haar loop, haar straling en innerlijke activiteit als haar werking t.o.v. haar planeten - voortdurend begrensd wordt door de haar omringende persoonlijkheden. Daarnaast behoort zij tot het melkwegstelsel, de nevel. Ook deze nevel is bezield. En ook hier kunnen wij een zekere hiërarchie vaststellen.

Daarnaast kennen wij de z.g. heersers van de uren. Deze worden kabbalistisch meestal genomen als de zeven aartsengelen. In feite echter hebben wij te maken met 36 entiteiten, die kabbalistisch genoemd kunnen worden. En elk dezer entiteiten vertegenwoordigt niet alleen een uur, zoals u misschien zou denken, maar een bepaald momentum, een schoksgewijze beweging, die de illusie tijd vormt. Zij regeren daarnaast andere werelden. Ook in deze werelden zijn zij begrensd door de dáár regerende heersers. Een zeer complex geheel dus.

Ik wil dit niet uitspinnen tot zijn volledige vorm, waar ons dit betrekkelijk ver zou voeren. Het beeld echter, dat u hieruit verkrijgt, is een soort honingraatstelsel. Want een raat is begrensd. De raten tezamen vormen de voorraadschuur van het volk. Ge zou kunnen zeggen: De stoffelijke aspecten zijn als dergelijke raten. Elk wereldeffect is één raat in de grote korf kosmos. De ruimte van een wereld echter of wat dat betreft een zonnestelsel kan worden vergeleken met één klein vak, een zeshoekig vak, in die raat en heeft dus acht begrenzingen. Nietwaar, het is driedimensionaal. Het gevolg is, dat acht invloeden zich kunnen doen gelden. Nu hebben wij in een honingraat alleen met honing te maken of in een broedraat alleen met broed. Maar indien wij ons nu voorstellen, dat verschillende stralende stoffen zouden worden gedeponeerd in een dergelijke raat, dan zou daarbij een onderlinge beïnvloeding optreden, waarbij de eigen geartheid van de stralende stof maar ook haar reactie t.o.v. de burens zeer eigenaardige effecten kan veroorzaken.

Om hier stoffelijk een voorbeeld te geven: Er bestaan verschillende kwartssoorten en ertssoorten, die onder een bestraling b.v. met ultraviolet lichtgevend worden. Hun fluorescentie berust niet alleen op een teruggeven van de ontvangen energie, maar op een in henzelf ontstaan stralingsproces, waardoor zij ook een deel van hun eigen energie uitwerpen

en daardoor a.h.w. isotopen van zichzelf worden, actieve werkstoffen van zichzelf. Het resultaat van dergelijke werkingen is chemisch bekend. Het brengt ons verbluffende veranderingen van eigenschap soms, daarnaast echter ook verbluffende structuuropenbaringen, waarbij de structuur onder dit licht zich geheel anders aan ons toont dan zonder deze bestraling.

Wanneer u deze voorbeelden heeft gevolgd, dan moeten wij nu eens even naar de wereld gaan kijken. Algemeen bekend meen ik te mogen veronderstellen, dat deze wereld aan verschillende cycli onderhevig is. Nu zijn daar cycli bij van enkele dagen, soms van enkele maanden, tot 20 - 30 soms 140 jaar toe. Deze echter staan in onmiddellijk verband met de planeten. Het zijn buurbeïnvloedingen en hebben als zodanig geen direct kosmische betekenis of werking. Daarnaast echter kennen wij cycli van 722 jaar. We kennen cycli van 21.000 jaar. We kennen cycli van 144.000 jaar. Deze zijn in het scheppend proces van groot belang. Zij bepalen heel vaak het ontstaan van een ster of het sterven van een ster. Zij brengen novaverschijnselen voort en zullen aan de andere kant soms instabiele sterren tot stabiliteit brengen.

De grote cyclus van 144.000 jaar is verder wel eens genaamd "de paringstijd der sterren" en wel omdat juist bij het optreden van deze cyclus in een betrekkelijk korte periode een aantal sterren elkaar zeer dicht benaderen. Er treedt een baansverandering op, die niet uit de beweging van het melkwegstelsel zelf kan worden verklaard. Helaas is dit laatste astronomisch nog niet te bewijzen, omdat het eerstvolgende optreden van deze cyclus op het ogenblik nog ongeveer 25000 jaar ver ligt. Dus het ligt te lang in het verleden en te ver in de toekomst. Nu moet u goed begrijpen dat juist deze grote cycli zeer sterk van buiten het zonnestelsel, ten dele van buiten het melkwegstelsel optreden.

De 722-jaar-cyclus kunt u in de geschiedenis terugvinden. Zij ligt niet in een herhaling van menselijke toestanden, maar wel in een herhaling van uiterlijke verschijnselen. De stoffelijke interpretatie en de beleving daarvan is een geheel andere, maar de uiterlijke verschijningsvorm is gelijk. Bijvoorbeeld: Een machtig vorst wordt gekroond. Zoekt u het na, u zult een cyclus vinden, die rond de 700 jaar ligt. Een machtig heerser begint een dictatoriaal tijdperk, grote veldtochten waaraan hij ten onder gaat. Kijkt u het maar eens na: de periode van 1500 jaar komt hier regelmatig voor (1544 om precies te zijn).

Het is duidelijk, dat dergelijke - zelfs in de historie terug te vinden - verschijnselen voor ons een betekenis hebben in kosmische zin. Wij kunnen ze niet voorbijgaan met een schouderophalen en de opmerking. Ach, in onze tijd zullen deze verschijnselen wel niet optreden. Want zij beïnvloeden ons leven. De werkingen die dan tot een kenbare uiting komen zijn altijd - zij het meestal indirect - voor ons aanwezig. Zij beheersen verder niet alleen het stoffelijk terrein, maar ook de halfstoffelijke, o.a. astrale gebieden. Daarnaast brengen zij zeer grote reacties van denkvermogen, niet slechts van mensen, van geesten, maar ook van de grote belichaamden, dus de heersers van zonnen, van planeten. Begrijpelijkerwijze moet dat zijn weerslag hebben op de mens. Nu kunnen wij spreken over het goddelijk schema. Dat is ongetwijfeld zeer schoon en wel zeer juist. Want wanneer een positieve kracht ontstaat aan het ene einde van deze kosmos, zo zal een daartegen gerichte kracht zijn ontwikkeling beginnen aan het andere einde van die kosmos. Maar voor u treedt eerst de een en dan de ander op, omdat ze als een langzame beweging zich voortzetten door de ruimte. Die beweging is overigens geen rechtlijnige maar een cirkelvormige, die uiteindelijk als een spiraal zijn middelpunt vindt ongeveer aan het middelpunt van het thans z.g. vliedend Al.

Hieraan zou ik dan gaarne de conclusies willen verbinden. In de eerste plaats: Een volmaaktheid is voor de mens niet te realiseren in een uiterlijke vorm. De wereld buiten hem wordt door deze grote, door mij enigszins aangeduide krachten zozeer bewogen, dat de volmaaktheid dáár door het miniem vermogen van de mens nooit gemanifesteerd kan worden. De enige weg tot volmaaktheid ligt in de mens zelve, waar hij alleen in de eigen persoonlijkheid aan dergelijke kosmische beïnvloedingen onttrokken is.

Ten tweede: Alle krachten uit het Al zullen een eigen gaardheid hebben. Indien wij nog niet tot volmaaktheid zijn gekomen, zullen zij door hun afwisselende werking vaak een correctieve invloed hebben. Zij beletten de mens te volmaakt te worden of terug te vallen tot te grote onvolmaaktheid. Zij zullen de mens stimuleren: maar wanneer een maximum aan stimulans

bereikt is, zet een tegengerichte fase in, de invloed van een andere persoonlijkheid. Slechts indien de mensheid in staat zou zijn het bereikte van de ene cyclus met zich te nemen is bezit en gelijktijdig de ontwikkeling van een volgende cyclus door te maken, zou de wereld op den duur - althans in menselijke ogen - de volmaaktheid dichterbij kunnen komen. Er zijn ook dan echter nog grenzen gesteld. De evenwichtigheid, die bereikt kan worden door de maximumstimulans van alle verschillende krachten echter, brengt een zekere gelijkmatigheid. Deze gelijkmatigheid lijkt mij - althans voor de stoffelijke mens - de hoogst bereikbare.

Ten derde: De grote persoonlijkheden, die rond ons in de kosmos bestaan mogen niet worden gezien als positief of negatief. Zij zijn zich ontwikkelende wezens. De bewoner, die leeft in een sterrennevel, is uiteraard zeer krachtig. Hij is een veld, dat - in zich besloten - binnen zich de werveling van materie, hitte, sterren veroorzaakt, gelijktijdig echter naar buiten toe grote hoeveelheden kleinste delen uitstoot. De relatie waarin deze straling staat tot andere materie, die door deze straling beroerd wordt, bepaalt de werking. Dit betekent, dat voor de aarde vele in feite goede werkingen kwaad zullen worden genoemd, omdat zij strijdig zijn met de geaardheid van het materiële bestaan, zoals dit aan de hand, van de stoffelijke openbaring van de scheppende Wil in deze wereld tot stand kwam.

Het vierde en laatste punt: Indien wij kunnen beseffen welke de invloeden zijn, die ons van uit de kosmos veelal benaderen - zelfs indien dit alleen de invloeden zijn voor dit ogenblik bestaande dan zullen wij hierin reeds een mogelijkheid vinden om voor onszelf onberoerd te worden (onberoerd te blijven beter gezegd) in elke straling, die niet strookt met ons persoonlijk streven, waar wij in het "ik" kunnen terugvluchten voor elke stimulans, die ons niet past. Mijn allereerste pogen zal dus gericht zijn op het omschrijven van de invloeden, die thans op deze wereld regeren. Ik zal zo vrij zijn daarbij elke astronomische en richtingaanduiding weg te laten, slechts sprekende over de krachten als de persoonlijkheden, die zijzelf zijn.

In de eerste plaats hebben wij op het ogenblik te maken met een zeer sterke invloed uit een thans eerst ontstaande nevel: d.w.z. een nevel, die in zich een grote dichtheid en wervelingssnelheid heeft, maar wiens uitbreidingsquotiënt nog betrekkelijk gering is. Dit betekent, dat wij te maken hebben met een stormachtige persoonlijkheid. Deze stormachtige persoonlijkheid zal niet alleen de mens beïnvloeden en de wereld, maar zal ook haar invloed wel degelijk doen gelden, op de sterren en zelfs op de stromingen van fijn verdeelde materie, zoals deze zich binnen het melkwegstelsel bewegen. De reactie hiervan is niet ongunstig te noemen, - maar zij dwingt tot een grote verinnerlijking, tot een zich ontdoen a.h.w. van een te materiële beschouwing. Dit betekent, dat de nadruk komt te liggen op astrale aspecten. De astrale wereld krijgt op het ogenblik een grotere toevoer van energie, een grotere hoeveelheid van stimulansen, dan de stoffelijke wereld.

Voor de mensheid betekent dit, dat zowel de goede als de kwade entiteiten, die in het astraal gebied bestaan, dus een steeds sterkere invloed zullen krijgen op het menselijk leven en dat de mens zich beter zal dienen te wapenen tegen inblazingen juist van dit astrale gebied. Ook zullen de z.g. schillen of schimfiguren - in feite niet bezielde en opgebouwd door menselijke gedachte dan wel achtergelaten door geesten, die hun vormbewustzijn op deze wereld verloren en dus a.h.w. overgingen naar een nieuw bestaan - een veel grotere houdbaarheid en een grotere kracht reserve krijgen. De goden, die de mensen zich scheppen - ook wanneer deze goden geen God heten maar b.v. systeem of ideaal - krijgen dus een nadruk, die onevenredig is en een werking, die de persoonlijke opvatting van de mens absoluut verdringt en overvleugelt. Hier is dus de enige mogelijkheid van de mens niet slechts te zoeken naar een stelling, een systeem of een ideaal, maar voortdurend te zoeken naar een persoonlijke rechtvaardiging. Eerst zo kan hij aan deze vaak zeer dwingende invloed ontkomen.

Wat betreft natuurverschijnselen betekent dit een fluctueren van activiteit van de zon. De zon zal afwisselend en waarschijnlijk met perioden van ongeveer 340 á 350 jaar iets in activiteit afnemen en dan weer in activiteit toenemen. Elke toename van activiteit gaat gepaard met grote explosies aan het zonoppervlak. Voor de zonnegestelen is dit niet storend, voor de mens echter betekent het een reeks van elektrische en elektromagnetische verschijnselen, die b.v. op het weertype, het klimaat een sterke invloed zullen uitoefenen.

Niet alleen met deze nieuwe en bijna chaotische invloed hebben wij echter te maken. Gelijktijdig bevindt zich ongeveer aan de andere zijde van het melkwegstelsel (beide zijn aan elkaar bijna diagonaal tegenovergesteld) een ander betrekkelijk oud nevelstelsel. Hierin is sprake van grotendeels gevormde zonnen en een ontwikkeling, die die van het melkwegstelsel slechts even - maar ook maar zéér even - benadert. Er is dus nog wel wat meer energie, maar hier is sprake van een stabilisatie die zich kenbaar heeft gemaakt in een zich uitbreiden van deze nevel, dus ook van de persoonlijkheid, die in deze nevel woont. Zo goed als uw geest zich mee uit breidt met het lichaam, doet ook een dergelijke geest dit.

Het gevolg is, dat wij van hier een stabiliserende, haast behoudzuchtige invloed krijgen, die op tweeërlei gebied merkbaar is. Op stoffelijk terrein doet zij zich kennen door een poging om alle oude processen - en ik denk hierbij zowel aan levensprocessen als chemische processen - met buitengewone vasthoudendheid te handhaven. Dit is stoffelijk gezien zeer gunstig, astraal gezien minder gunstig. Want een dergelijke invloed is niet in staat om astrale schrikbeelden en vormen, b.v. door mensen opgebouwd, te vernietigen. Op geestelijk terrein is die stabiliserende invloed ook werkzaam. Zij zoekt naar een haven. Zij doet ons hunkeren naar een geborgenheid, die in deze straling van evenwichtigheid wordt gesuggereerd, Twee tegenstrijdige stromingen, die op het ogenblik deze wereld sterk beroeren,

Een derde activiteit begint merkbaar te worden, maar is thans nog niet volledig kenbaar geworden. Deze komt niet voort uit een sterrennevel maar uit een z.g. duistere nevel. Dit duister mag niet worden vergeleken met geestelijke duisternis. Het slaat op de toestand van de materie, die daarin in een betrekkelijk grote dichtheid voorkomt, doch niet lichtend is, geen bolvormige bindingen kent of wervelingen, die met sterren te vergelijken zouden zijn.

De straling die hier vandaan komt, is betrekkelijk hard en kan als zodanig mutatieprocessen veroorzaken op aarde. Genetische mutaties kunnen met betrekkelijk grote snelheid gaan plaatsvinden, zodra deze invloed de aarde meer in zijn ban krijgt. Voor de geestelijke gebieden is deze invloed op het ogenblik nog onbelangrijk, ofschoon hij door beïnvloeding van de voertuig een die belangrijkheid op de duur gewint. Verder zal zij op alle gasvormige lichamen en alle gasvormig wordende lichamen invloed uitoefenen. Dit betekent, dat de atmosfeer van de zon (gloeiende gassen) maar ook de atmosfeer van de aarde zullen worden aangetast en veranderingen zullen ondergaan. Hiervan is weinig merkbaar. Toch is dit het begin van een vernieuwingsprincipe, dat zich op aarde uitdrukt. Wie op aarde leeft kan niet ontkomen aan deze beïnvloedingen. Men moet goed begrijpen, dat dit een grens is, waarbinnen men zich beweegt. Men kan zich niet aan die invloed onttrekken, tenzij via de innerlijke weg en de innerlijke bewustwording.

De conclusie, die wij hieraan kunnen verbinden, luidt bijna gelijk aan die wij zo-even reeds getrokken hebben, sterk beïnvloed door de grote persoonlijkheden, die in de kosmos leven, in de wereld der mensen althans in grote lijnen gebonden aan vaste ontwikkelingen. Zij kan daaraan niet ontkomen. Slechts indien de melkweg zich zou gaan verzetten tegen een dergelijke beïnvloeding, zou ook op aarde een grotere vrijheid ontstaan. Maar die vrijheid zou tevens resulteren in een chaotische toestand qua stofbinding, omdat een dergelijke energie een groot gedeelte van de bindende krachten van het molecule - misschien zelfs van het atoom - zou moeten richten op andere stralingen. Een dergelijke strijd is echter niet te verwachten. Wij mogen dus als enige weg voor de mens om te ontkomen aan deze beïnvloeding nogmaals uitdrukkelijk noemen: de inkeer tot het "ik".

Dit doet voor ons echter de vraag rijzen: Waarom is dat "ik" dan onaantastbaar voor dergelijke grote kosmische wezens? Het antwoord, hoe simpel het ook moge schijnen, heeft grote consequenties. Omdat wat de mens "ik" of ego noemt, ontdaan van zijn bekledingen en voertuigelijkheid, niet verwant is aan het heelal, waarin deze persoonlijkheden zich manifesteren en hun invloed uitoefenen. Dit punt is zeer belangrijk. Ik heb hier letterlijk gezegd zij het met andere woorden dat de mens in zijn persoonlijkheid niet behoort tot dit heelal. Elke kosmische beïnvloeding is en blijft een uiterlijke beïnvloeding. De engelen en demonen, ja, de kleine goden en heersers die optreden, zijn uiterlijke invloeden. Er bestaan gezien vanuit een aards standpunt geen kosmische invloeden, die de persoonlijkheid in haar kern en wezen kunnen aantasten.

Het "ik" moet omschreven worden als een volkomen tijdloos weten. Tijdloos betekent: niet in feite onderworpen aan tijd. Nu hebben wij in de eerste les reeds aangestipt, dat tijd niet kan worden gezien als een ononderbroken lijn. Zou men er een grafische voorstelling van willen maken, dan stelt men zich een stippellijn voor, waarbinnen met een andere kleur een tweede, een derde, misschien zelfs een vierde stippellijn zou kunnen worden getekend op het gelijke vlak, zonder dat de punten elkaar dekken. Wanneer wij niet behoren tot de tijd, dan behoren wij niet tot het verschijnsel. Het "ik" zelve, ontdaan van zijn realisatie van tijd, is een eeuwige, evenwichtige en harmonische kracht. Alle ervaren van deze harmonische kracht binnen de tijd wordt niet beheerst door de kern van het "ik" maar door de gebondenheid aan het verschijnsel tijd in enigerlei vorm.

Nu spreken wij wel eens over de band die bestaat tussen de kern van het menselijk wezen en God, onmiddellijk. Stellen wij dan in dit feit: God is alle tijd. Alle tijd echter in alle in-tijd-bestaande werelden, die naast elkaar leven, heft zichzelf op, zodat de totale reeks van kosmische beïnvloedingen en verschijnselen in dit, uw heelal, onmiddellijk wordt opgeheven en teniet gedaan door werkingen van een ander heelal. Kunnen wij de werkingen van beide heelallen in onze persoonlijkheid ervaren, dan blussen zij elkander uit en zijn als niet-bestaand. Zijn wij echter aan de werkingen van één heelal of van een ander heelal onderdanig, dan leven wij in een stoffelijke of geestelijke wereld, dan leven wij in een sfeer, dan is er een toestand van bewustzijn.

Nu blijkt echter, dat het mogelijk is - ook voor de mens - om deze tijdsfactoren ten dele gezamenlijk te beleven. Een tweeledigheid van bestaan is mogelijk, zonodig zelfs in de eigen wereld. Denkt u, aan de z.g. Doppelgänger, de tweeledige gestalte, opgebouwd uit een astraal voertuig met een bijna tot stoffelijke perfectie doorgevoerde verdichting. Wanneer dit mogelijk is alleen al op de eigen wereld (die verschijnselen zijn omschreven o.a. in onderzoeken van de verschillende verenigingen tot parapsychologisch onderzoek), dan mogen wij hieruit wel concluderen, dat wat op aarde mogelijk is voor de geest zeker ook in andere werelden mogelijk is. De verveelvoudiging van eigen wezen is een verveelvoudiging van beleving. Maar juist deze verdeling en verveelvoudiging kunnen betekenen een opheffing van de beleving der verschijnselen. Men kan een actieve en werkzame factor zijn in één of meer tijdswerelden, één of meer reeksen van kosmische krachten en beïnvloedingen, zonder daar zelve bij betrokken te zijn. Het is dit uiterst belangrijke punt, dat ik uw aandacht met nadruk aanbeveel.

Wanneer wij verder spreken over kosmische beïnvloedingen, mogen we toch ook van uit menselijk standpunt de verschillende planeten niet verwaarlozen. Nu is door de astrologie reeds voldoende geschreven over die invloeden en het lijkt mij niet noodzakelijk hierover te veel uit te weiden. Het zij genoeg te zeggen, dat elke planeet als reeds vooromschreven (dus ettelijke persoonlijkheden dragend), onderdanig is echter aan één "geest", die deze gehele planeet met alle daarop bestaande entiteiten als een soort godheid regeert.

De in dit zonnestelsel bestaande persoonlijkheden zijn allen aan de zon onderdanig. De zon is de machtigste. Daarnaast hebben zij allen een eigen geaardheid, die loopt van de sombere Saturnusgeest van de blijmoedig zakelijke, kansspelbevorderende geest van Mercurius tot de vreemde in zich verdeelde geest van Aarde. De uitwisseling van invloed tussen deze persoonlijkheden is natuurlijk merkbaar in betrekkelijk kleine cycli. Maar wij hebben hier niet meer te maken met overweldigende krachten. Er kan hier wel sprake zijn van een dirigeren, waarbij dus een kracht gebruikt kan worden om een doel te bereiken. Er kan echter nooit sprake zijn van een absolute overheersing van planetaire krachten, indien men zich met geheel zijn wezen tegen deze invloeden en krachten zou verzetten.

Wanneer wij spreken over de planeetgeesten, dan moeten wij ook beseffen, dat zo goed als de aardgeest zijn volk, de mensheid, heeft voortgebracht, ook de andere Elohim in staat zijn geweest hun volk te scheppen. Wanneer deze ook misschien niet gelijktijdig - volgens uw tijdsverschijnsel - op de planeten bestaan, zo zal elke planeetgeest, die een zekere graad van ontwikkeling heeft, uit zich leven baren en dit leven passen in een schema, dat uitdrukking geeft aan eigen geaardheid.

Belangwekkend is hierbij te zien, hoe de harmonische gesteldheid van geesten, die zich met de kosmos één gevoelen, een volkomen paradijswereld kunnen scheppen. Duidelijk is het voor

de aardmens, dat bij hem het paradijs niet bestaat. Hieruit volgt, dat er sprake moet zijn van een voortdurend conflict tussen de aardgeest en één of meer van zijn broeders en zusters binnen het zonnestelsel. Deze conflicten veroorzaken enerzijds de grote strijd, de ongelijkmatigheid van gebeuren in het menselijk leven. Anderzijds geven zij ons echter een grote mogelijkheid. De stofmens kan handelen als een klein kind, ook in dit opzicht. Want indien hij, zoals het kind, de verschillende ouders, ooms, tantes, opa's en oma's met een zekere diplomatie tegen elkaar aanspoelt en uitspeelt om zo te komen tot een verwerkelijking van het verlangde, zo kan ook de stofmens dit doen. Wordt dit juist gedaan en is het doel een geestelijk doel, dan kan een gedeeltelijke onttrekking aan het tijdselement hiervan het gevolg zijn. Voordat ik deze lezing ga besluiten is er nog een laatste punt, dat ik uw aandacht wil aanbevelen. Evenwichtigheid of een voortdurend zoeken naar evenwicht is noodzakelijk voor de Schepping als geheel en voor elk deel der schepping afzonderlijk. (Zie, noot.) Hieruit volgt, dat de grote kosmische invloeden op zekere punten in de kosmos elkaar opheffen en harmonisch zijn. Dit zijn kleine eilanden van stilte, die door de oceanen der ruimte dwalen en soms een wereld beroeren. Het zijn juist deze ogenblikken, die een bijzondere bezinning mogelijk maken. Zij worden kenbaar in een opbloei van filosofie, in een vrijheid van godsdienstige concepten, een veel grotere vrijheid ook in interpretatie van het stoffelijk aanvaardbare. Dergelijke tijden komen op de wereld niet met regelmaat terug, doch er kan gezegd worden, dat gemiddeld per periode van 900 tot 1200 jaren een dergelijk rustpunt althans delen van de wereld beroert.

Niemand kan zeggen, wanneer zo'n rustpunt u zal beroeren. De waarschijnlijkheid is, dat het westen en een deel van Azië, door een dergelijke rust zullen worden beroerd in de komende 10 jaren. Zou dit gebeuren, dan is er sprake van een nieuwe bloei voor de stoffelijke beschaving: voor de geestelijke beschaving in meer stoffelijke interpretatie. Gelijktijdig betekent een rustpunt echter voor de mens de mogelijkheid zich te ontworstelen aan de stoffelijke beperking en juist dank zij deze windstilte in de stormen van tijd en beïnvloeding uit de kosmos zich een ogenblik van zijn feitelijke en wezenlijke toestand bewust te worden.

Alle beïnvloedingen uit de kosmos behoren tot de waan. Zij zijn niet blijvend. Zij nemen slechts een zeer gering deel van ons aller bestaan in. Door ons dit te realiseren, ons de opbouw van de kosmos te realiseren als bestaande uit persoonlijkheden en te zoeken naar een punt, waar de invloed van deze persoonlijkheden zo gering is, dat wij - ontsnappend uit de waan - iets van de werkelijkheid ons kunnen realiseren, zullen wij als mens en geest iets kunnen beseffen van deze innerlijke wereld, die tijd loos en evenwichtig is. Het absorberen van het harmonisch aspect, dat de kern van eigen wezen uitmaakt, betekent dan een verdere bevrijding van al wat menselijke waan betekenen kan.

NOOT

Wanneer wij spreken over evenwicht, dan kan worden gesteld, dat volledige harmonie gelijk is aan volledig evenwicht. Volledige harmonie is rust. Volledig evenwicht evenzeer. Wanneer de mens een volledig evenwicht bereikt, is dat een geestelijke onberoerdheid. Wanneer de kosmos een volledige harmonie, een volledig evenwicht bereikt, is dit het ophouden van elk verschijnsel.

Nu is bekend, dat in de oude Hindoe-leer wordt gesproken over de dag en de nacht van Brahma. De dag wordt gesteld te zijn de beweging van de wil, waardoor in een verstoring van evenwicht de schepping ontstaat. Daarnaast wordt: gesteld, dat de nacht van Brahma een zodanige bewustwording is, een zodanige evenwichtigheid, dat het verschijnsel - ongeacht de kleine onevenwichtigheden - versmelt in de grote harmonische kracht, die een kosmisch evenwicht tot stand brengt. Als zodanig mag dus de perfecte harmonie van de kosmos misschien vanuit God bestaan, maar in haar uiting kan zij alleen bestaan door de voortdurende onevenwichtigheid van het Zijnde, waarin een voortdurende correctie toch een volmaakt gemiddelde gevende reeks van verschijnselen veroorzaakt, waarin God Zijn volmaaktheid behoudt, terwijl rond het volmaakt Goddelijke de onevenwichtigheid van licht en duister een voortdurende aanvulling vormt. Hierbij denk ik o.m. aan het principe Yang en Yin, die beide als gestalte onevenwichtig zijnde tezamen de kosmische cirkel vormen, waarin het absolute evenwicht en de volmaaktheid kan worden uitgedrukt.

Ons streven naar harmonie in een zoeken naar evenwicht. Maar ook de kosmos streeft naar harmonie, want zij kent een voortdurende ontwikkeling en een voortdurende correctie. Hieruit kan worden geconcludeerd, enerzijds dat de mens in de algemene zin (met inbegrip dus ook tevens van geest en ziel) en de kosmos als directe uiting van het Goddelijke, beide streven naar een volledige harmonie en een volledige evenwichtigheid, waarbij de band met God onmiddellijk gerealiseerd is: terwijl anderzijds mag worden gesteld, dat - zo dit punt bereikt is - geen leven meer bestaat.

VAN WAARNEMING TOT GEDACHTE

Op het ogenblik, dat wij waarnemen, gebeurt er iets. Ergens van buitenaf bereikt ons een trilling, een straling, die door onze zintuigen wordt opgevangen. Die zintuigen zetten dit om.

Neem b.v. het oog. Het oog wordt getroffen door een trilling van betrekkelijk hoge frequentie. Deze trilling wordt van het oogvocht omgezet, gecentraliseerd en gedirigeerd naar de oogzenuw. De oogzenuw zet haar om in een micro-elektrische impuls, die van een bepaalde zenuwstreng, naar een zeker deel van de hersenen gaat. Daar worden door deze trilling - deze stroom mogen wij beter zeggen - een aantal cellen "gewekt". Want zij hadden reeds soortgelijke indrukken. De waarneming wordt a.h.w. geschapen door vergelijking dan wel door ervaring.

De ervaring speelt een heel grote rol in het denken. Want wanneer wij komen voor een onbekend feit, een onbekende waarneming, waarvoor wij geen vergelijkingsmateriaal in onze hersenen bezitten, staan wij even perplex. Maar nu kan het mogelijk zijn, dat meer indrukken gelijktijdig komen met deze nieuwe impuls. Bijvoorbeeld: Een kind ziet een verduistering van het oogvlak, hoort gelijktijdig, een stem (dus geluid), wordt opgenomen (de tastzin) en krijgt de mogelijkheid om zich, b.v. te voeden. Het resultaat is een gevoel van tevredenheid en geborgenheid. Dit wordt dan met al de ze indrukken geassocieerd. En daarbij spelen dan de sterkste rol de auditieve indruk, daaropvolgend de visuele indruk, daaropvolgend de tastzin. Hier is sprake van een automatisch spel. Het zijn de zenuwen, die het doen, de impulsen komen in de hersenen, zij worden vastgelegd in eiwitcellen en wanneer er eenmaal vastgelegde impulsen zijn vindt er een vergelijking plaats van de reeds aanwezige impulsen met de nieuwe impuls.

Maar daarmee zijn wij nog niet aan het denken. Want het denken is niet alleen maar automatisch. Wij kunnen heel goed de ogen sluiten en ons toch een beeld voor ogen stellen. Zo nauwkeurig zelfs, dat wanneer het oog het zou waarnemen, het niet juister zou zijn weergegeven. Mogen wij nu zeggen: dat dit een kwestie is van intern mechanisch werken, dan blijft de vraag: Waar komt de oorspronkelijke impuls vandaan? Waar komt het punt vandaan, dat de gedachte (dat is de samenhang) origineert?

Stoffelijk gezien is daarop geen antwoord te geven. Men kan hoogstens zeggen, wat men dan ook wel gedaan heeft. Aan de hand van verschillende drijfveren ontstaat een zekere interne spanning, die zich ontladend via het centraal zenuwstelsel op de hersenen en daar de meest gelijke hersencellen wekt, waardoor een reeks van prikkels ontstaat, die elk een eigen circuit aflopen (dus een aantal cellen achtereenvolgens beroeren) en zo een realisatie of een denkbeeld teweeg brengen. Maar dan zouden alle gedachte met het lichamelijke in verband moeten worden gebracht. Dat brengt ons dan in de buurt van de Freudiaanse theorieën, die helaas niet allemaal juist zijn. Om te komen tot een verklaring van de gedachte, heb ik nog iets anders nodig.

Ik kan gaan spreken over het gevoelsleven. Nu is gevoelsleven eigenaardig genoeg niet alleen maar een kwestie van zintuiglijke prikkeling, noch van voorstelling. Het is een reactie op ongeziene waarden. Mijn gevoelsleven kan mij ertoe brengen om zuiver zintuiglijke prikkels eenvoudig te verloochenen of zodanig om te vormen, dat mijn gedachte slechts indirect nog samenhang vertoont met de werkelijk ontvangen prikkel. Het grote bezwaar is dus wel, dat wij voor het gevoel een verklaring moeten vinden en dat dit gevoel niet alleen uit het lichamelijke verklaarbaar is. Wij moeten daarom andere waarden daarbij gaan betrekken. En dan grijpen wij onwillekeurig ineens naar de geest of naar de ziel.

Indien wij aannemen, dat de geest bestaat als een bewustzijn, dan moet echter ook daarvoor precies hetzelfde gelden als voor de hersenen. Want ook hier worden herinneringen als impulsen opgeslagen en vergeleken bij nieuwe impulsen, zodat op de duur een groter aantal variaties van impuls mogelijk is, een nauwkeuriger onderscheid en dus een beter kennen. Maar verder gaat het niet. De geest alleen kunnen wij niet aansprakelijk stellen voor het totaal van denkreactions, die plaatsvinden. Dan blijft ons alleen de ziel.

Wat is de ziel? Een kracht. Ja, daarmee zeggen wij niet veel. Wat voor een kracht? Wij zeggen: een goddelijke kracht. Dan weten wij nog niets. Maar als ik nu eens aanneem, dat deze goddelijke kracht vergeleken kan worden met b.v. een piano met heel veel snaren, dan zal elke snaar, aangeslagen, alles wat gelijk is afgestemd, doen meetrillen. Wat is nu hetgeen in de ziel een bepaalde snaar beroert? Dat is de eigen relatie t.o.v. de kosmos. Er is maar één werkelijk denkende en actieve kracht - zo vreemd als het klinkt - en dat is God. God is de feitelijke bron van de gedachte. Wij staan tot God in een bepaalde verhouding, een bepaalde relatie. Deze relatie wordt uitgedrukt door het aantal impulsen, dat wij in de ziel opvangen en tevens uitdrukken in onze lagere voertuigen.

Nu ontvang ik uit God natuurlijk speciaal die impulsen, waarvoor ik gepredisposeerd ben: m.a.w. waarvoor ik de grootste mogelijkheden heb. Alles wat in de kosmos is beweegt voortdurend in de kern van mijn wezen. Het totaal Goddelijke wordt in mijn ziel voortdurend geuit, maar mijn ervaring stelt mij niet in staat al deze waarden op te vangen. Wanneer ik echter zover ben gekomen in mijn onderscheiden van deze trillingen, dat het bewustzijn kan meetrillen in de geest, dan ontstaat in de geest een soort van beeld, invloed. Nu is de geest in zichzelf een in zichzelf besloten veld, waarin varianten van kracht mogelijk zijn en t.o.v. een voortdurende flux veroorzaken, zodat uit deze flux een reeks van afzonderlijke impulsen zich voordoen, die door het geheel weer kunnen worden onderscheiden waar zij de evenwichtigheid van het geheel beïnvloeden. (Dat spreukje moet u nog maar eens overwegen).

Wanneer ik die verstoring op de juiste wijze teweeg breng, krijg ik een reactie. Deze reactie wordt via de verbinding met de stof ook op de stof afgedrukt. Een groot gedeelte van die impulsen, die wel in de geest ontvangen worden, kunnen in de stof niet worden uitgedrukt. Wij hebben dan niet gedachte maar... onbestemde gevoelens. Maar soms hebben wij, wat wij kunnen noemen: bestemde of bepaalde gevoelens. Er is iets in ons, dat zegt: "Dat is goed, dat is aanvaardbaar." Toch hangt het niet samen met stoffelijke of lichamelijke zaken. Sommige mensen noemen dat geweten, anderen noemen het misschien het ego. Wanneer dit ego nu eenmaal de ontvangen impulsen in het lichaam begint te reguleren, wordt hierdoor het aantal mogelijke combinaties in de hersenen beperkt en bepaald.

Stel u een schakelbord voor. Een oneindig groot schakelbord met honderdduizenden combinatiemogelijkheden, dat echter per groep van b.v. 1.000 beheerst wordt door een schakelaar. Dan is deze schakelaar die van de geest. Daarboven zit weer een groepering, die elke 10 groepen van duizend beheerst, dat is de ziel. Wanneer de impuls nog niet aanwezig is beneden, kan men daarboven wel schakelen, maar men krijgt beneden geen werking. Het relais functioneert niet. Is echter de totale verbinding in orde, dan krijgen wij dit: Boven wordt een groep van 10 opengegoid. Deze groep van 10 is afgestemd: d.w.z. dat niet elk relais op dezelfde trilling of intensiteit reageert. Zij zijn selectief. Daardoor wordt een bepaalde groepering ingeschakeld van het lichaam. Nu zijn er dus 100.000 mogelijkheden in het lichaam, maar slechts 10.000 reageren op dit ogenblik. Deze 10.000 beperken alle ervarings- en herinneringsmogelijkheden.

Wanneer nu een visuele indruk komt, opgebouwd uit laten wij zeggen ongeveer 5 tot 10.000 aparte waarnemingen, die gezamenlijk een beeld kunnen projecteren, dan komen die terecht bij de hersencellen. Die hersencellen zouden elke trilling kunnen herkennen. Maar er is een gedeelte kortgesloten. Die schakelaar staat niet in. Dan blijft dus deze impuls in het openstaande gedeelte circuleren en veroorzaakt daarin één denken, d.w.z. een reactie van vergelijkingen, waardoor een innerlijk beeld kan worden opgebouwd. Dit innerlijk beeld is in feite een herbeleven van vroegere waarden, dan wel het beleven van een combinatie van waarden, die voor het "ik" een lichamelijke of zuivere zielsbetekenis hebben. Geen geestelijke en geen mentale. Ik bouw dus in mijzelf a.h.w. beelden na.

Wat u een gedachte noemt, zult u meestal in woorden proberen uit te drukken. Dat komt, omdat u gewend bent door spreken en luisteren mee te delen en redelijk van mening te wisselen met anderen. Maar wat u opbouwt is niet alleen het beeld van een woord. U bouwt een hele wereld op. Elke gedachte is in de hersenen een totale reproductie. Wanneer u zich een zonsondergang herinnert en zegt: "Deze is minder mooi" dan bouwt u dus twee beelden op of twee negatieven, u schuift ze over elkaar en u constateert bovendien de verschillen.

Het denken is dus het bouwen van een wereldbeeld. Dit wereldbeeld bestaat uit elektronische of elektrische werkingen. Zeer minuscule stromen met ontzettend veel bijverschijnselen, die eerder magnetisch zijn dan elektrisch, alles tot uw dienst, maar het zijn beelden. Deze beelden zijn selectief volgens de groepen. Van elk beeld wordt de reactie naar boven toe gestuurd. Wanneer die reactie de ziel bereikt, betekent dit, dat die ziel daarmee gepredisponeerd is voor de ontvangst van bepaalde trillingen uit het kosmische, uit het Goddelijke. Zo speelt zich de gedachtewerking.

Nu zult u zeggen: "Hoe komt het dan, dat ik b.v. luisterend uit vele verschillende trillingen een woord maak?" Dat komt, omdat deze reeks van trillingen door gewoonte, let wel door gewenning dus, geïdentificeerd wordt met een beeld. Elk woord is voor u een beeld, een bepaalde begripsinhoud. Van die begripsinhoud heeft u een voorstelling. Ook de absoluut abstracte woorden als geloof, hoop en liefde b.v. geven voor u een beeld. Vaak is dit beeld zelfs een totale wereldvoorstelling. Een heel leven. U realiseert zich dat niet. Maar aan de hand van deze voorstelling reageert u en deze reactie bepaalt uw stoffelijk denken.

U zult vragen: "Hoe komen we dan aan logica, aan rede?" In de eerste plaats: Het in de geest reeds aanwezige ervaren bepaalt mede de selectie. Het in de geest aanwezige ervaren bepaalt verder de wisselwerking, die bestaat tussen stof en geest en ziel - en wederkerig. Het weten in de geest, gevormd van den beginne af, geeft een zo rijke onderscheidingsmogelijkheid, dat hiermede elke cel desnoods afzonderlijk gecontroleerd zou kunnen worden. Wanneer ik spreek over "groepen" dan doe ik dit om het beeld te vereenvoudigen.

Elke stimulans, die een beeld vormt, wekt in de geest een reeks van ervaringen (dus vergelijkingen) plus - voor de meesten - een afstemming op bepaalde waarden in de kosmos. Deze waarde uit de kosmos komt terug, bepaalt a.h.w. het antwoord van de geest, dus welke mogelijkheden zij volgen kan: gelijktijdig zal de ervaring van de geest bepalen, op welke wijze de vergelijking van waarden in de hersenen kan plaatsvinden. Het resultaat is dat geen enkel redelijk denken werkelijk redelijk is, maar dat elk redelijk denken voor tenminste 40 á 50 % door z.g. gevoelswaarden ofwel geestelijke impulsen wordt bepaald: terwijl de logica in feite een beperking is van de gevoelswereld, zoals die door het denken tot stand is gekomen.

Wanneer dan een impuls ons bereikt (een prikkeling) en wij moeten hem tot gedachte maken, dan kunnen wij het ons het best zo voorstellen: Elke prikkel, die ons van buitenaf bereikt en elke reeks van prikkels, wekt in ons een beeld. In ons ontstaat een wereld. De variaties van die wereld zijn reeds vastgelegd. Wij beschouwen dus wat van buiten komt tegen iets, wat wij van binnen reeds hebben en wat wij nu naar voren halen. Ongeveer alsof u een foto zoudt willen nemen en nu een beeld van de werkelijkheid b.v. op de televisie neemt en daar een negatief van de foto oplegt en dan zegt: Is dit het verschil? Dit erkennen van verschillen is de gedachtestroom, die de geest krijgt.

Het kennen van deze verschillen maakt een vergelijking mogelijk met andere waarden, waarin gelijksoortige verschillen optreden. Je kunt b.v. zeggen, dat drie min twee één is. Maar zes min vijf is ook één, enz. Wanneer wij nu komen op de impuls en de ervaring zegt: Maar dit lijkt op twee, één is de uitkomst, dan wordt daarmee gewekt elke andere aanwezige combinatie van impulsen, dus van naast elkaar gelegen impulsen, die dezelfde uitkomst geven. Zo ontstaat, de associatie. De associatie vormt het beeld, het beeld wordt beperkt in zijn mogelijkheden van vorming door de kracht van de geest, die een deel van het gevormde beeld eenvoudig uitschakelt (dus de werking daarvan absorbeert), zodat wat overblijft in het stoffelijk denken blijft voortgaan en de uiteindelijke stoffelijke reactie of de redelijke werkingen bepaalt. En daarmee heb ik dan geprobeerd kort een klein beetje hierover iets te vertellen. Ik ben mij ervan bewust, dat het natuurlijk niet geheel volledig is. Commentaar?

❖ *Het lijkt me een heel interessante uiteenzetting, maar als ik het goed begrijp, is voor deze hele werking kortweg gezegd een verbinding met de ziel nodig.*

Inderdaad. Maar wij kunnen dit nog gemakkelijker zeggen: Er is geen leven zonder ziel mogelijk. Met andere woorden de ziel is de levenskracht en wel de kern, die de levenskracht bijeen houdt. De levenskracht is rond ons verdeeld. Maar je hebt een nucleus nodig, een kern - onze vriend zou zeggen: Het is als de nucleus van een atoom - waar rondom de levenskracht zich kan verzamelen en zo de nodige spanningen kan geven, die voor de groei van een cel e.d. nodig zijn. Want ook celdeling kan slechts gaan niet alleen bij een vergroting van massa maar ook bij een vergroting van energie. Eerst daardoor is celdeling mogelijk: dan kan pas een multiplicatie plaatsvinden, enz. enz. Dus ziel is noodzakelijk.

Geest is een beperking van het totaal der waarden, die in de ziel kunnen worden gewekt of voortdurend zijn gewekt door het Goddelijke. De beperking van de geest bepaalt weer, welke limiteringen aan de stoffelijke reacties worden opgelegd en daardoor wordt het stoffelijk denken a.h.w. grotendeels geestelijk bepaald. De omgeving en de ervaringen uit de omgeving dwingen de mens echter om zich voor dit voorbijgaan van het totaal der mogelijkheden blind te houden. Hij ziet het eenvoudig niet. Deze blindheid kan natuurlijk verder gaan dan normaal en dan krijgen wij wat wij aberraties noemen, als woordblindheid e.d. Maar de doorsnee-mens is voor een bepaald deel van zijn leven en zijn ervaringen (de ontvangen prikkels van buitenaf) absoluut blind. Wanneer hij over een zekere beheersing van zijn denkvermogen beschikt, meestal doordat hij de geestelijke kracht daarin sterker dan normaal laat werken volgens impulsen uit de stof eerst aan de geest gegeven, kan hij zelfs heel veel uitschakelen. Hij kan zich ongevoelig maken voor pijn: het uitschakelen van een groot gedeelte van de tastzin dus. Hij kan zich doof maken: dat doen heel veel mensen, wanneer zij b.v. lezen. Door concentratie schakelen zij het gehoor uit. U kunt uzelf tijdelijk blind maken, zodat u wel beelden krijgt op het netvlies, maar niet reageert op hetgeen die beelden eigenlijk aan de hersenen zouden willen vertellen. U kunt werkelijk hele delen van uw zintuigen uitschakelen. Daarvoor is nodig een zekere innerlijke spanning.

Deze innerlijke spanning kan alleen ontstaan, wanneer een zodanige gebondenheid met een bepaalde geestelijke waarde plaatsvindt, dat hier door een kortsluiting van een deel van de hersenen automatisch volgt.

DERDE LES - HET WEZEN DER BEWUSTWORDING

Zoals wij in de vorige les hebben kunnen zien is de mens vooral wanneer hij niet innerlijk een rustpunt heeft gevend en een speelbal van vele krachten rond hem. Krachten uit de kosmos, die zijn leven beïnvloeden, kosmische krachten en wetten, die hem beperken in zijn mogelijkheden, hem dwingen bepaalde belevingen te ondergaan. Wij spreken ook over deze weg als bewustwording. Deze bewustwording echter kan natuurlijk niet alleen bestaan uit het ondergaan van uiterlijke omstandigheden. Wat het bewustzijn is, weet u waarschijnlijk. De bewustwording echter - een veel gebruikt woord - wordt door de meesten niet of niet geheel begrepen. Willen wij inzicht krijgen in de kosmische krachten en de kosmische werkingen, dan moeten wij van uit dit "leren naar de kosmos toe te groeien" uitgaan.

In de eerste plaats betekent bewustwording het vergaren van feiten en ervaringen. Dus een vergroting van inhoud. In de tweede plaats het bereiken van harmonie met andere waarden, wat dus geheel verschillend is van het vorige punt. In de derde plaats leert men om emotie, en wil terug te brengen tot hun feitelijke waarde. Zolang emotie en wil dingen zijn, waarmee u werkt en waardoor u wordt gedreven, hebben ze weinig zin. Ze moeten een aanvulling zijn van weten en ze moeten langzaam maar zeker het begrip of de wijsheid doen ontstaan. De kern van alle bewustwording, is dan ook wel in de eerste plaats wijsheid. Toch hebben we nog een vierde punt. In alle bewustwording ligt n.l. mee besloten het verwerven van kracht. Dit laatste punt wil ik allereerst uiteen zetten.

Op het ogenblik, dat men zich bewust wordt van zijn werkelijke wezen, heeft men alle ervaringen doorgemaakt, die noodzakelijk zijn om dit wezen te omgrenzen. Elk bewustzijn betekent een beperking. Je kunt je niet van alles bewust zijn, omdat er geen vergelijkingsmogelijkheden zijn. Ben je dus van jezelf bewust dan heb je de tegenstelling gevonden, die er bestaat tussen jou en de rest van de schepping. In deze tegenstelling bezit je een zekere kracht. Die kracht kan tegenover het totaal van de schepping nooit groot zijn. Ze is meestal zeer minimaal.

Maar op het ogenblik, dat je leert om dit "ik" te gebruiken als een brandpunt, waardoor krachten uit het Al kunnen vloeien, kun je praktisch alle kosmische kracht beschikken: meer dan de kosmos zelf op jou kan uitoefenen, want ook jouw eigen wezen is ermee verbonden. Het kan aan heel klein verschil zijn misschien, maar het is er. Wanneer wij nu beginnen te leven, hebben we praktisch geen kracht buiten levenskracht. Wij accepteren het bestaan, wij trachten het te handhaven. Wij kunnen aan onze omgeving - zowel voor een stoffelijk als voor een geestelijk voertuig - datgene ontnemen, wat noodzakelijk is om het instand te houden en het te voeden. Want zowel een geestelijk als een stoffelijk voertuig groeit en, breidt zich uit. Wanneer eenmaal de mens gekomen is tot een punt, waar een lichamelijke groei niet verder mogelijk is, treedt verval in. Wanneer geestelijk een punt is bereikt, waarop geen verdere groei mogelijk is, zal men - als de slang de huid van beperking - de begrenzing van het bewustzijn terzijde moeten werpen om verder te kunnen groeien, dan wel ook weer vervallen en verkommeren.

In alle gevallen - maar zeker in deze meer primitieve periode - kan men meer krachten ontvangen dan men in werkelijkheid onttrekt. De capaciteit van de geest om kracht te ontnemen aan het Al is over het algemeen 5 tot 10 maal zo groot als de gerealiseerde krachtopname. U zult begrijpen, dat een geest, die verschillende malen achtereen haar beperkingen terzijde heeft geworpen en zo een verdere groei mogelijk heeft gemaakt, uit het Al meer krachten moet opvangen. Zij moet zich uitbreiden en vergroten. Zij moet voor haar bewustzijn, maar ook voor haar totale wezen steeds meer energie gebruiken. Aan de andere kant kan zij, doordat zij groter is geworden, ook meer energie hanteren. Ze is dus in staat bewust en zonder schade een grote hoeveelheid van de kosmische energie tot zich te trekken

en van uit zich te richten. Theoretisch gaat dit zover voort, dat uiteindelijk de krachten van de kosmos en het "ik" één kunnen zijn.

In deze richting gezien is het opvallend, dat - zodra wij in de stoffelijk vorm zijn - geen uitdrukking in weten hieraan kan worden gegeven. Er is geen wetenschappelijk bewijs voor mogelijk, er is geen totale redelijke kennis omtrent dit alles te verkrijgen. De kracht is een geheimzinnig iets, dat zich steeds blijft onttrekken aan de kennis. Anderzijds echter blijkt, dat zij aan de hand van emotie en wil bijzonder sterk te richten is. Men mag dus stellen, dat mét de groei van het bewustzijn ook de kracht groeit, maar dat deze kracht voor de mens alleen kan groeien uit een emotionele gesteldheid, nooit uit een redelijke.

De fase van uitbreiding van bewustzijn moet ook alweer worden gezien als een verrijking. Maar een verrijking met feitenmateriaal alleen geeft geen inzicht. Het is mogelijk om alle werken te lezen, die op de hele wereld bestaan, over alles wat betrekking heeft op genegenheid, op liefde, op gehechtheid van mens tot mens, van mens tot dier, enz., zonder dat u ooit zult kunnen beseffen wat dit is. Want u zult het eerst moeten ondergaan. Intellect zonder emotie is voor bewustwording waardeloos, omdat in de eenzijdigheid het evenwicht teloor gaat. Er is geen begrip, geen verwerken van de kennis. Het is echter voor ons wel zeer noodzakelijk, dat wij ook de kennis verwerken op emotionele wijze. Wij moeten anderen kénnen, wij moeten een ander kunnen begrijpen: wij moeten kunnen íngaan op de werkelijkheid. Vandaar dat menig mystieke groepering aan meditaties en vooral ook contemplaties een zeer belangrijke taak toekent in het scheppen van bewustzijn.

Dat is heel begrijpelijk. U hebt misschien nog nooit gekeken naar een onbelangrijk ding, b.v. een pitje uit een appel. U gaat het voorbij, u ziet het niet, u beleeft het niet. Maar ga er nu eens een uur over zitten nadenken. Probeer je voor te stellen, wat er allemaal aan vastzit. Appelbloesem, bomen in de zomer, vruchten, de vreugde, die de vrucht weer brengen kan. U hebt dan plotseling iets gevoeld van een leven, dat niet het uwe is. U bent daardoor rijker geworden. Dit brengt ons dichterbij het wezen van de bewustwording. Want met alleen het omschrijven van de kwaliteiten en eigenschappen komen we niet zo ver. Het wezen van de bewustwording is niet een jezelf verliezen in anderen, maar jezelf verrijken, opdat je in begrip gelijk bent aan anderen. Dit houdt in, dat de top van de bewustwording een toestand is, waarin het "ik" volkomen gelijk is aan God.

Een gevaarlijke stelling. Maar het wezen van de bewustwording houdt dit in: Er komt een ogenblik, dat álles omvat is. Onze innerlijke wereld behelst alles, wat buiten ons bestaat. De boom, die in ons leeft, is misschien niet identiek aan de boom, die buiten ons bestaat. Maar de boom, die wij kennen, doet ons de essence van het plantaardig leven erkennen. Zij is voor ons een afronding van het geheel van onze wereld. En wij kunnen in onszelf door dit begrip de boom herscheppen. Je kunt dit doorvoeren op praktisch elk terrein. Steeds weer is het in ons bevatten van hetgeen buiten ons kan bestaan - niet slechts als een weten, maar als een doorleven - een verrijking van het wezen.

Wij hebben dat gevoel nodig, omdat er essences zijn, die niet uitdrukbaar zijn. De gevoelens van lust en onlust kunt u wel rationaliseren, maar u kunt ze nooit omschrijven. U kunt zelfs, wanneer u het weet, nog niet precies vertellen, waarom u geprikkeld bent en hoe deze prikkeling zich in u uit. Dat blijft onbestemd. Dit onbestemde echter gehoorzaamt aan vaste wetten. Ook de emotie wordt dus in het Al wel degelijk, als een vaste waarde beschouwd en niet als een vluchtige vlag van onbeheerstheid. U zult misschien gemerkt hebben, dat ik emotie en wil gelijk heb gesteld. Ook dat is waar. Want een rédelijk willen heeft geen inhoud. Het redelijk willen is altijd negatief. Het kan nooit de bewustwording bevorderen. Het willen echter, dat geboren wordt uit méér dan weten, wordt tot een innerlijk drijven, waarbij het hele wezen, het leven aan een bepaald doel kan worden gewijd. De wil is het voortvloeiende van de emotie.

In een bewustwording is dit zoeken en dit drijven altijd aanwezig. Wij hebben al eens eerder gezegd: God heeft in ons gelegd de honger naar volmaaktheid, naar bewustwording, enz. Maar wat hebben wij er anders mee gezegd, dan dat de factor "emotioneel-gedreven-zijn" een noodzakelijk bestanddeel is van ons wezen? Dat dus elke verrijking van dit wezen mede deze factor moet inhouden en deze factor mede moet verwerken. En als je dat zo gaat bezien, dan

ga je je ook realiseren, dat die emotie erg belangrijk kan zijn in de bewustwording. Ze mag volgens de rede beheerst worden, maar ze mag niet ontbreken. Zolang het denken niet gepaard gaat met gevoelens, is het waardeloos.

Toch is ook wéten noodzakelijk. Weten wordt niet alleen uit feitenmateriaal opgebouwd. Het is hoofdzakelijk, een kwestie van zien, van beelden in jezelf hebben. Ik geloof niet dat er één mens is, die iets nieuws kan scheppen. Al wat je doet is herscheppen. Maar het weten maakt het ons mogelijk te herscheppen. Hoe mooi wij weten over b.v. de structuur van de materie, over de reacties van ons eigen wezen, over de moeilijkheden en mogelijkheden van de mensheid,, hoe zuiverder wij in onszelf kunnen komen tot een beeld, dat ons met deze mensheid in verband brengt. Hebben wij dit verband gevonden, dan kunnen wij deze mensheid in onszelf herscheppen. Dat is een van de grootmagische krachten in jezelf je wereld herscheppen.

Hoe dat gebeurt? Wel, ik weet niet, of u wel eens gehoord hebt van een man, die in Tin Pan Alley erg beroemd werd. Hij maakte n.l. schlagers en dat deed hij op de volgende manier. Hij nam de werkstukken van zijn collegae, knipte die in stukken en plakte vervolgens de stukken in een andere sequentie aaneen. Hij verkreeg daarmee een z.g. nieuw lied, waarin geen enkele noot van zijn eigen hand aanwezig was. Op dezelfde manier werken wij - of wij willen of niet - met het leven. Wij willen wel iets nieuws creëren, maar in feite doen wij niets dan feiten - reeds geconstateerd dus - in andere verhoudingen samenbrengen, met steeds dezelfde kleuren - een ander beeldje in de caleidoscoop van het leven werpen. Wij kunnen niet vernieuwen. Wij moeten echter wel proberen om tóch een uitbreiding te verkrijgen.

Een uitbreiding van mogelijkheden door een grotere hoeveelheid van weten is mogelijk, mits in elk weer de emotie aanwezig blijft, mits bij elk de wil tot uiting een deel van de realisatie is. Hebben wij dit alles bereikt, hebben wij in ons het weten, de emotie met de daaruit voortvloeiende sturing (de wil), hebben wij het scheppen, waardoor de kracht in ons een voortdurend juister uiting mogelijk maakt, dan zullen wij in zekere zin vrijer zijn t.o.v. de ons beheersende krachten.

Een vorige maal hebben wij u verteld over al die krachten uit de kosmos, die uw meester zijn, die u regeren, die uw lichaamsbouw mede helpen beïnvloeden, die bepalen welke dagen voor u gunstig en ongunstig zijn. Stel u nu voor, dat u zelf zo groot wordt, dat uw kracht gelijk is aan de kracht, die u van hen uit bereikt. Dan kunt u deze volledig uitschakelen, nietwaar? Maar wanneer u het begeert, wanneer u deze werking ziet als iets goeds, dan kunt u door uw eigen kracht daarop te richten en daarmee samen te werken een veel groter resultaat krijgen.

Nu is het bestrijden van krachten, die ons niet passen, erg moeilijk. U hebt het in uw eigen leven waarschijnlijk wel eens bemerkt. Wanneer u iets niet wilt doen is het veel moeilijker u daaraan te houden, dan wanneer u zich hebt voorgenomen om iets wel te doen. Je komt gemakkelijker tot een daad dan tot een onthouding. Elke wijziging, die positief is, betekent voor ons met een minimum van kracht een vergroting van eenheid met het Al. Elke onthouding daarentegen betekent dat de krachten die wij uit het Al onttrokken hebben, de krachten die in onszelf bestaan, worden gebruikt om andere krachten uit te schakelen. Dat is een strijd. Een strijd, die ons enerzijds steeds bindt aan de kracht, die wij bestrijden, anderzijds iets wat onze krachten én onze vermogens verteert en geheel in beslag neemt, zodat wij niet verder komen, Wij blijven dan onbevredigd, omdat in ons de drang is, tot verdergaan.

De consequentie hiervan kunnen wij dus trekken: Het wezen der bewustwording vergt een zo positief mogelijk streven, waarbij zoveel mogelijk in harmonie, met andere krachten wordt gewerkt. Harmonie is éénklank, is gelijkgerichtheid. Wij behoeven niet geheel te weten, wat die krachten inhouden, wanneer wij slechts datgene erin erkennen, wat voor ons noodzakelijk is. Ik zou hier graag een voorbeeld aan willen toevoegen.

Stel, dat er een trein is, een Oriënt Express die van hieruit gaat tot Turkije. Uw doel is Parijs. Deze trein gaat ook naar Parijs. Dan is het logisch dat u met deze trein kunt en zult reizen. Verder is het heel logisch dat u, wetend dat het een trein is, u daarin begeeft zonder u af te vragen wat voor een locomotief ervoor staat of hoe ze functioneert, zonder u af te vragen hoe

het personeel werkt en welke zorgen er langs de lijn zijn getroffen. U neemt aan, dat dit wel goed is. U hebt n.l. geen tijd genoeg om al die dingen te leren. Als u voor elke treinreis eerst zoudt moeten leren de trein te besturen, het veiligheidssysteem te kennen, ja, tenslotte misschien de opwekking van stroom of andere krachten geheel te beheersen, zoudt u nooit weg kunnen komen.

Wanneer wij in het bewustzijn tot harmonie komen, gebeurt er iets dergelijks. Wij aanvaarden een kracht, waarvan wij bepaalde aspecten hebben erkend. Maar alleen maar bepaalde. De andere aanvaarden we ongezien en deze blijven voor ons over het algemeen enigszins verborgen. Wij ondergaan er wel de uitwerking van, maar kennen er niet de inhoud van. Hoe groter nu de kracht, waarmee wij in harmonie zijn, hoe groter het aantal werkingen, dat zich aan ons direct bewustzijn onttrekt. Want in het wezen der bewustwording is ook gelegen de voortdurende vergroting van de krachten en beïnvloedingen buiten ons. Wij zullen er slechts van verwerken wat in ons is. Maar wat buiten ons - niet innerlijk beleefd - bestaat, is een dwang tot leren, een drang tot erkennen, zodat uit de harmonie de behoefte tot weten wordt geboren. Uit het weten ontstaat de behoefte tot begrip. Hierdoor wordt de emotie gemoeid met het weten en zal uiteindelijk de wil zich een doel stellen volgens het weten. Hierdoor zijn wij wederom in staat ons af te stellen op gelijkgerichte krachten, voor ons nog net erkenbaar, ondergaan wij wederom in de harmonie de bevordering van ons streven en komen wij zo tenslotte tot een nieuw niveau, waarop hernieuwd het weten zijn cyclus begint.

Wanneer de mens spreekt over bewustwording, is hij gewend dit te zien als iets hoogs, iets heiligs. Hij ziet het als iets, waarnaar je krampachtig moet streven of iets, waarmee je wel heel erg voorzichtig moet zijn. Het enige wat hij vergeet is dat bewustwording een natuurlijk deel van zijn leven is: U kunt niet leven zonder bewust te zijn en steeds bewuster te worden. Elke normale gebeurtenis van het leven, elke kleine variant, al is het maar een kleine wijziging van temperatuur, elke mismoedigheid, elke vreugde, zijn een bevordering van en een vergroting van het bewustzijn.

Het wezen der bewustwording is identiek met het wezen van het leven. Wanneer ik deze stelling hier poneer, kan ik niet volstaan met haar te stellen met slechts een enkele kleine verklaring. Ik moet trachten te bewijzen, dat geen leven zonder bewustwording, maar ook geen bewustwording zonder leven mogelijk is. Wat is leven? In kosmische zin is leven een bewustzijn, waardoor men handelend kan staan tegenover het Al, waarvan men deel uitmaakt. Op het ogenblik, dat u dus als een entiteit, als een ego over de wereld gaat, leeft u. Maar in dit leven moet u zich aanpassen aan de wereld, waar tegenover u staat. U kunt niet slechts uzelf-zijn en die wereld buiten u geheel negeren. Die buitenwereld werkt n.l. in u, ze heeft in vloeien, die voor u onontkoombaar zijn. U móét en u zúlt dus al wat die wereld brengt ondergaan. Het gevolg is dat u die wereld moet leren kennen, u leert feiten kennen omtrent die wereld. Uit die feiten distilleert u meningen - meestal onjuiste -, maar daardoor komt u ook tot een emotioneel u stellen tegenover hetgeen die buitenwereld betekent. Uw zoeken naar het voor u prettigste (primitieve vorm) betekent weer, dat er een wil ontstaat, die gericht is op de ontwijking van het onaangename en de bevordering van het aangename. Zelfs de primitiefste levensprocessen brengen een voortdurende bewustwording, met zich. Wanneer er geen leven is, is er ook geen bewustzijn. Wanneer er geen bewustzijn is, is er geen leven.

Een eigenaardige verklaring misschien. Maar op het ogenblik, dat er geen bewustzijn is, is de goddelijke kracht: het enige wat leeft in de uiting en verder niets. Dit is geen leven volgens onze opvattingen, omdat een handelen hierin onmogelijk is maar slechts een ondergaan. Een erkennen is evenzeer onmogelijk, want er is slechts een "gestuwd zijn".

U spreekt rustig in de wereld over dode stof ofschoon in die stof toch bepaalde bewustzijnsvormen nog kunnen bestaan. Hoeveel doder zou een kracht niet, zijn die zich niet bewust is van hetgeen haar onderscheidt van de buitenwereld. Die zich zelfs niet van een eenheid bewust kan zijn. Die slechts bestaat krachtens haar bron zonder meer. U zult het met mij eens zijn, dat een dergelijke kracht niet leeft volgens onze concepten. Dan is dus een erkennen noodzakelijk. Wanneer een erkennen noodzakelijk is om te leven, houdt dit in dat er een bewustzijn noodzakelijk is. Wanneer een bewustzijn plus een leven optreden, een twee-eenheid a.h.w. een soort Siamese tweeling, volgt hieruit dat naarmate het leven zich

ontwikkelt ook het bewustzijn zich mede ontwikkelt. Dat nooit het leven verder kan gaan dan het bewustzijn of het bewustzijn verder dan het leven. Er is een voortdurende wisselwerking tussen deze beide.

Alle leven is bewust. Wanneer alle leven bewust is, ligt ook in alle leven een waarde, die door een ander ervaren, verwerkt en in zichzelf gerealiseerd kan worden. Dan is in het leven de bewustwording het logische gevolg van het contact met de buitenwereld. Maar wij spreken pas over bewust zijn, wanneer hetgeen in de buitenwereld wordt ervaren in ons innerlijk is vastgelegd. En het product van elke bewustwording, zal een bewustzijn moeten zijn. Daaraan ontkomen wij niet. Dan kan de stelling verder worden doorgevoerd: Slechts wanneer in mij een volkomen, afgeronde wereld is, die geen enkele harmonie met een buiten-mij-liggende wereld noodzakelijk of mogelijk maakt, kan gesproken worden van een, volmaakte bewustwording, waar geen verder bewustzijn meer kan voortvloeien uit het bestaande. Dit is een soort "dood" in de zin van afgesneden zijn van het leven. Anderzijds betekent het één-zijn-met de levende kracht, en alle levende kracht.

Wij kunnen natuurlijk, niet die grote eenheid zonder meer bereiken. In de eerste plaats laat het wezen van de bewustwording zelf ons dit niet toe. Het is een steeds uitgroeien. En een groei die moet voortgaan, totdat een volmaaktheid, een volledige evenwichtigheid is bereikt. En in de tweede plaats: Wanneer een bewustzijn te klein is om geheel te overzien, zal het zich een doel kiezen, dat nog niet bestaat. Wij kunnen niet harmonisch zijn met een kracht waarvan wij het bestaan niet eens kennen. Om harmonie met een zekere kracht te gewinnen, moeten we althans enige aspecten van die kracht kennen, zij het ook niet alle.

Hieruit volgt dat de bewustwording zelve nooit een direct-op-Godgerichte kan zijn. Zij zal bepaalde fasen van de goddelijke openbaring voor zichzelf nemen, deze stellen desnoods als totaal of als geheel, een innerlijke harmonie hiermee produceren, de krachten die uit die harmonie komen gebruiken om voor zichzelf een steeds zuiverder verhouding met de kracht te verwerven en zo een beeld te krijgen, waarbij groter en intenser harmonieën met andere wezens of vollediger harmonieën met het voorgestelde wezen uiteindelijk bereikt worden.

Al het voorgaande samengebracht doet de vraag rijzen: is bewustwording een noodzaak? Antwoord: Ja. Zonder bewustwording is er stagnatie: waar stagnatie is, is geen leven mogelijk. Wij behoeven niet uit te grijpen naar het hoog-geestelijke, wij behoeven niet uit te grijpen naar het buiten-ons-begrip-liggende. Maar wij moeten alles, wat voor ons begrijpbaar en kenbaar is, zo intens mogelijk doormaken, zo intens mogelijk beleven. Het is de inhoud van het heden, die bewustwording mogelijk maakt. Maar het is ook het leven in het heden, dat bewustwording noodzakelijk maakt. Want wij kunnen niet in het heden blijven staan, er komt steeds weer een volgend moment.

Onze innerlijke wereld zouden wij ons dan misschien het best kunnen voorstellen als een leeg magazijn. Elk moment komen er artikelen binnen, die op de planken van de herinnering worden opgeslagen. Maar het zijn onderdelen, niet alleen voorwerpen zonder meer, zoals wij menen. Wanneer ik u elke dag een boutje, een moertje, een stukje metaal stuur, dan is het mij mogelijk u in enkele jaren b.v. een zeer machtige vliegtuigmotor toe te zenden. Hetzelfde doet het bewustzijn. Het slaat onderdeel na onderdeel op van de scheppende kracht. Maar wij hebben er niets aan, wanneer wij die onderdelen nu ook niet vergelijken en bij elkaar voegen. En dat kun je nu weer niet redelijk doen. Redelijk ben je niet eens in staat de inventaris van je eigen wezen helemaal op te maken. Echter het gevoelsleven erkent vaak: "O, dit is de schroef, dat is de moer en daar is het blok, waarin beide moeten worden verwerkt. Zo zult u juist door het gevoelsleven haast intuïtief de voor u juiste, constructie in uzelf doen plaatsvinden.

Die constructie is altijd aangepast aan de wereld waarin u bestaat. Ofschoon de inhoud hetzelfde is, kan hetzelfde bewustzijn niet op aarde de gelijke conclusies trekken, de gelijke ervaring kennen als in de geest, of omgekeerd. Want de wereld, waarin onze kracht, onze motor zich moet openbaren, legt bepaalde verplichtingen op en stelt zekere eisen. Zo zijn wij voortdurend aan het bouwen, tot wij voor onszelf de vleugels hebben gevonden, die ons vrij kunnen maken van elke wereldvoorstelling. Men zou kunnen zeggen: "Wij bouwen onszelf een vliegtuig, waarmee wij ons ver kunnen verheffen boven de werelden, die schijnbaar zijn voorbestemd om ons te dragen. "

Hierbij is de wil erg belangrijk. Want als wij niet willen, speelt het geval zich ook wel af, maar, wat mankeert er? De drijfveer. Als u een motor in elkaar zet en u draait de moeren niet aan, dan zal hij bij de eerste poging om hem te laten lopen uit elkaar spatten, vaak met veel schade. De willoosheid van de mens betekent dat hij zijn geestelijke inhouden niet op de juiste wijze kan samenvoegen en daar door niet in staat zal zijn - zelfs met een totaal van gegevens - voor zichzelf een deel van de goddelijke wereld te hercreëren en zo dus een harmonie met een groter deel van de Goddelijke kracht van het goddelijk wezen en weten te verwerven. Die noodzaak tot innerlijke opbouw is de essentie van bewust worden. Deze dingen zijn de kern van het geheel.

U kunt natuurlijk doordringen tot God. Ook op dit ogenblik. Ik kan mij voorstellen, dat uw geest zich geheel vrijmaakt van de stof, dat ze opgaat in een zee van licht en zegt: "Ik heb God gezien." Maar heeft ze God gezien? Het is onmogelijk. Want het bewustzijn beschikt niet over het weten, dat noodzakelijk is om te beseffen, wat God is. Het beschikt niet over voldoende emotionele vermogens om God te ondergaan. Het beschikt niet over voldoende wilskracht om zich zelf prijs te geven in het Goddelijke. Het kan daardoor niet tot een voldoende harmonie komen met het Goddelijke. Dit is misschien een bittere pil, maar wij behoeven haar toch niet te vergulden. Wanneer wij ons realiseren, wat wij zijn op dit ogenblik, dan zullen wij moeten toegeven, dat onze bereikingen van het hogere, ons contact, met het hogere, een onbegrepen contact is: een contact, dat zo irreal is, dat het ons misschien een emotionele kracht kan geven, die het ons mogelijk maakt krachten te ontvangen en te richten en te gebruiken, maar die ons nooit in staat kan stellen, een volledige eenheid met de kracht, die wij hebben gezien te scheppen of deze kracht in onszelf te wekken zonder meer. Op het ogenblik echter, dat het bewustzijn volledig is, kunnen wij dit wel.

Wanneer de bewustwording volbracht is, wanneer een fase daarvan voltooid is, dan hebben wij een deel van de schepping zozeer leren kennen, dat wij dat volledig met al zijn eigenschappen, al zijn mogelijkheden in onszelf kunnen opbouwen. Het gevolg is, dat alle krachten, die in dat deel van de schepping bestaan en die wij tot nog toe van buitenaf hebben kunnen ontvangen, vanaf dit ogenblik in onszelf gewekt kunnen worden, van uit onszelf treden en door ons volledig beheerst worden en niet slechts ten dele. De groei naar steeds groter kracht, de groei van een steeds sterker wordend weten, een steeds groter gevoel ook van verbondenheid met de kosmos, is ónze uiting van bewustwording.

De voltooiing ervan is iets anders. En dan moeten wij weer teruggrijpen naar de oude theorieën, die ik nogmaals herhaal, omdat ze nog steeds niet voldoende overdacht en begrepen worden. God heeft een volmaaktheid geschapen: een volmaaktheid, waarin wij een afgerond en volledig deel vormen. De onvolledigheid van ons weten heeft dit gehele proces van bewustzijn doen ontstaan. Schimmen en schaduwen, geen werkelijkheid. Maar eerst wanneer wij de details van de schaduwbeelden, kunnen wij tot de conclusie komen, dat er een werkelijk wezen bestaat en zullen wij ons misschien omkeren en dat werkelijke wezen zien. Wanneer wij in onszelf de scheppingsmogelijkheden hebben, kunnen wij nooit méér zijn dan die Schepper, want Hij heeft ons een bepaald deel gegeven en dat zullen wij altijd blijven. Maar onze opbouw, onze innerlijke opbouw, die, ons steeds verder voort in de richting van dit geheel is onze scholing: dat is het doel van ons bestaan en ons leven. Deze scholing is ook voor ons het wezen van bewustwording, n.l. leren onszelf te zijn, maar dan in de volmaaktheid, waarvoor wij geschapen zijn.

U hebt dit vele malen gehoord en gelezen. Toch moeten wij hier steeds weer op terugkomen. U kunt niets aan uzelf veranderen. U kunt u slechts bewust worden van wat uzelf bent. Het wezen van de bewustwording is niet een opbouw of een vergroting of een groei van iets buiten ons of, van een "ik". Het is de groei van ons weten omtrent onszelf in feite. Ook wanneer wij eenvoudigheidshalve dit vaak vergeten en dan spreken over een algemene en kosmische groei.

Wanneer wij spreken over eenheid met de kosmos, de perfecte harmonie met de kosmos als eindfase, denken wij daarbij aan een geheel zelf over de kosmos verdeeld zijn en ermee vergroeid zijn zonder enige grens. Ook dit is eigenlijk niet waar. In feite is het onze volledige bestemming vervullen binnen de kosmos, binnen de goddelijke uiting op een zodanige wijze,

dat voor ons geen geschillen met de omgeving meer bestaan en daardoor de perfecte rust van het volmaakt Goddelijke ervaren kan worden.

Dat brengt mij tot het laatste deel van mijn betoog. Er komt een ogenblik, dat de bewustwording tot stilstand komt, omdat een verdere bewustwording niet meer mogelijk is. Blijft er dan een bewustzijn? Doordat er geen vernieuwing meer is, is er geen bewustzijn in de zin, waarin wij dat kennen. Een weten, dat nooit gestimuleerd wordt, verflauwt en wordt een vage herinnering, een potentie, die nooit meer tot realiteit zal worden. Het bewustzijn, zoals wij dit dus beschouwen, verflauwt. Maar wat blijft? De harmonie. Die harmonie is ook een emotie. Ze is toch nog weer een beleving. Achter al wat wijzelf zijn, is een beleving verscholen, die - zonder wil nu, omdat ze geen willen meer vergt - de volmaking vormt van ons bestaan.

Dit is het wezen van het leven, het werkelijke leven. Alle schijnvormen van leven - één met bewustzijn, met bewustwording - zijn slechts de voorbereiding tot deze realisatie van de goddelijke oneindigheid, zoals die in ons is geopenbaard.

VIERDE LES - BEWUSTWORDING DOOR MIDDEL VAN UITERLIJKE FACTOREN

Wanneer wij spreken over bewustwording, impliceert dit woord: uitbreiding van bewustzijn. Het bewustzijn van de mens is de wijze waarop hij in zich een concept kan dragen van de totaliteit der goddelijke schepping. Om van hieruit te komen tot een juiste ontleding van onze persoonlijke waarheid zowel als van de kosmische waarheid, zullen wij moeten beschikken over de kennis van zowel datgene, wat buiten ons bestaat, als de verschillende werkingen, die zich in ons kunnen afspelen. Gezien de belangrijkheid van de onvoorziene, buiten-ons-staande factoren zullen wij deze allereerst bezien. Een volgende maal hopen we dan de meer in ons liggende werkingen aan een nadere beschouwing te onderwerpen. De wereld buiten ons doet zich aan ons oog voor als een bepaalde wereld. Het is lang niet zeker, dat dit reëel is, dat dit werkelijk zo bestaat. Wanneer ik u mag verwijzen naar hetgeen wij o.a. in de vorige les hebben behandeld, zult u zich ongetwijfeld herinneren, dat er geen sprake is van een kennen van onze wereld. Datgene, wat van buitenaf op ons inwerkt en zo bijdraagt tot onze bewustwording, moet dus op een andere wijze worden gerationaliseerd dan uit eigen beleven mogelijk is. De factoren, die van buitenaf komen, kunnen wij dan in de eerste plaats splitsen in goddelijke wetten en schijnbare wetten: in de tweede plaats in werkelijke invloeden en schijnbare invloeden. Het is zeer belangrijk, dat wij het verschil tussen werkelijk en schijnbaar in dit verband goed begrijpen.

Er bestaat een goddelijke wet, die wij noemen, de wet van oorzaak en gevolg. Man zal dus zeggen, dat een bepaalde oorzaak altijd een bepaald gevolg moet hebben. Er moet n.l. een vast en logisch verband zijn en dit verband kan binnen de Schepper alleen bestaan in een vast uitgedrukte verhouding, gezien de eeuwigheid van Zijn wezen. Toch blijkt in de praktijk, dat dit niet het geval is. Wij ontdekken dat dezelfde daad, gesteld door A, een totaal andere reactie teweeg brengt, dan deze daad bij B tot stand bracht. En wij zullen ons gaan afvragen. Is er dan een goddelijke wet, of is er een zekere willekeur?

Hier nu komt het kritieke punt ter sprake. Er is voor A en B één wet, één vaste regel, waarvan niet kan worden afgeweken. Toch zal voor A en voor B de werking verschillen om de dooereenvoudige reden, dat A en B een schijnbare wet ondergaan, waar hun daad niet beoordeeld kan worden aan de hand van hetgeen zij zelf daaromtrent beseffen. Het is niet alleen een kwestie van bewustzijn en het is niet alleen een kwestie van beleving. Het is een kwestie van de vaststaande goddelijke wet, die onveranderlijk in de schepping en van uit het standpunt van de Schepper de verschillende gevolgen zodanig leidt, dat zij een aaneengesloten geheel vormen, dat aaneengerijd tot één keten, cirkelvormig - de volmaaktheid in zich draagt. Maar voor óns is dit ondergaan iets heel anders. Een zuivere cirkelbaan, waarbij wij alle sferen doorkruisen en tenslotte de hoogste zonder meer te bereiken, maar bewegen wij ons in een baan, die eerder doet denken aan een spiraal. Aan de hand van het in ons aanwezige bias zal een voortdurende afwijking plaatsvinden van de rechte baan, waarbij wel voortdurend alle sferen doorlopen worden, maar met een steeds groter wordende verschuiving in het totaal der mogelijkheden, die uit de kosmos voortkomen. Het gevolg is, dat wij vele ervaringen zullen doormaken, die bijna gelijk zijn. In feite is de ze ervaring - kosmisch gezien - dezelfde. Maar de verplaatsing van ons eigen standpunt doet ons steeds meer facetten van deze ene mogelijkheid zien, totdat eindelijk uit het totaal der facetten het oerbeeld teruggroeit.

Ik spreek hier over oerbeeld. Want er moet ergens een oerbeeld zijn, een grondslag, waaruit alle verschijnselen, daarmee verwant, zijn voortgekomen. Wanneer wij zeggen: "God is liefde" dan menen wij dit over het algemeen te moeten omschrijven in een alleen hoogst-esoterische en hoogst-geestelijke zin. Maar kan dit waar zijn? Kan dit gezegde "God is liefde" alleen worden geïnterpreteerd als onze inspiratie omtrent het Goddelijke, verenigd met ónze voorstelling omtrent een onpersoonlijke liefde? Dat zou betekenen, dat er buiten deze geen werkelijke liefde in het Al bestaat. En wij weten dat die liefde wel bestaat. Wij zien facetten als

de dierlijke moederliefde. Wij zien de genegenheden, die bij dieren voorkomen. Wij zien de zinnelijke banden van de mensen. Wij zien de banden van verplichting, die ook een zekere genegenheid in zich dragen, tussen mens en mens, tussen mens en geest. En al deze banden moeten tenslotte ook een uiting zijn van de goddelijke liefde, want zonder deze kunnen zij niet bestaan. De goddelijke liefde omhelst dus alles, en meer zelfs dan de mens onder liefde, zou willen bevatten. Het is eenvoudig om in onze innerlijke bewustwording te gaan spreken over het esoterisch beeld van God, van goddelijke liefde, goddelijke kracht en goddelijke mogelijkheid. Maar is dat beeld wel verwant aan de waarheid?

Buiten ons bestaat een werkelijkheid. Het is niet alleen maar een waanwereld. Alleen dat, wat wij ervan opnemen en de wijze, waarop wij het beleven, berust op waan, maar niet het andere. De conclusie is logisch: Al datgene, wat wij binnen ons menen te erkennen, bestaat buiten ons. Maar veel algemener dan wij het in onszelf kunnen opnemen. Al datgene, wat kosmische of goddelijke liefde is, openbaart zich buiten ons. Al datgene, wat goddelijke kracht is, openbaart zich buiten ons en niet slechts in ons: en niet alleen op de wijze, waarop wij het ons wensen voor te stellen. Wij zullen daardoor – zowel met ons geestelijk leven als onze voorstelling van het stoffelijk leven, wanneer wij in de stof zijn -voortdurend in conflict zijn met de werkelijkheid buiten ons. In een strijd. Deze strijd bestaat niet. Tussen ons wezen en de kosmos, maar tussen onze voorstelling van de kosmos en de kosmos zelve.

Wij zullen daardoor vaak lijden. Dit lijden is zoveel te groter, omdat wij de zin ervan niet begrijpen. Want wij weten niet, waarom ons leven juist deze resultaten heeft gebaard. Waarom in ons deze honger bestaat of waar om deze oververzadiging nu plotseling optreedt. Wij hebben er geen flauw begrip van, waarom er eigenlijk in ons een honger naar God bestaat, of dit verlangen om verheven te zijn boven de mensheid, verheven te zijn boven de geest, om afgezonderd te zijn van al het vulgus vulgare. Dat is ons onbegrip. En juist deze neiging, brengt ons steeds in conflict met de wereld, want wij kunnen in feite niet boven de mensheid of boven de geest staan. Wij kunnen onszelf niet afsluiten van de schepping in een klein hoekje van volmaaktheid, een persoonlijk paradijs. Wij worden steeds weer a.h.w. met de neus op de slijpsteen der werkelijkheid geduwd. Het ene ogenblik gaat alles schitterend en het volgende ogenblik valt je wereld in puin. Waarom? Omdat de droom teveel verschilde van de werkelijkheid. En wij worden gedwongen door de ervaring steeds weer ons beeld van werkelijkheid, zoals het in ons leeft, te herzien.

Natuurlijk bestaan er bepaalde waarden in ons, die evenzeer een corrigerende werking hebben, die evenzeer een uitbreiding van bewustzijn betekenen. Maar deze waarden liggen op een heel ander vlak. Wij hebben nu te maken met wat werkelijk is. En misschien kan ik u die werkelijkheid het gemakkelijkst duidelijk maken aan de hand van een beeld, dat wij in de sfeer kunnen opdoen. Bij ons zijn de gedachte n.l. ook feitelijk bepalend voor het beeld. Bij u is dit slechts ten dele. Bij u is het slechts de beeldinterpretatie, die verschilt. Bij ons kan het beeld zelf verschillen.

Voorbeeld: Twee geesten, de een met een verlangen naar schoonheid, de ander door zijn enigszins ascetische inslag met een afschuw van alle te grote pracht beschouwen hetzelfde beeld. De één ziet daar rijke tuinen met paleizen, vijvers, waarin zich een hemel weerspiegelt, koren die zingen met buitengewone schoonheid en kosmische lichten, die neerdalen uit de einder. De ander ziet alleen de dorre verlatenheid van een woestijn met een verzengende zon, waarin alles door dorst schijnt om te komen en een enkele keer een trillend fata morgana, een ogenblik aanduidt, dat er misschien ergens nog iets anders bestaat. Toch bezien beiden hetzelfde beeld, beiden ondergaan dezelfde invloed. En geen van beiden ziet de werkelijkheid. Want de werkelijkheid is geen woud en geen woestijn, geen paleis of eenzaamheid. De werkelijkheid is goddelijke kracht, een alomvattend en aldoortrillend denkbeeld, dat alle dingen gelijktijdig omvat.

Degene, die in zijn tuin wandelt, zal op een gegeven ogenblik die tuin moeten verlaten voor een barheid, die hem eigenlijk niet bevalt. Want hij moet verder. Degene, die in de woestijn vertoeft, zal op een gegeven ogenblik zich plots te midden van een oase zien. En ook al verwerpt hij deze als een gevaarlijke spiegeling, voortdurend sterker zal hem dit omgeven, totdat hij het kan accepteren. Eerst wanneer beide tegendelen aanvaard zijn, is een innerlijk

evenwicht ontstaan en in dit evenwicht het vermogen om iets meer van de werkelijkheid te zien.

Zo gaat het bij u ook. Wat u vandaag ziet als begerenswaardig gooit u morgen misschien: in de asbak. Wat u vandaag het summum summarum lijkt van luxe, is morgen armelijk. Of omgekeerd. De tegenstellingen in uw eigen reactie op het ene en onveranderlijk buiten u bestaande feit is het feitelijke middel tot bewustwording, voor zover het die beïnvloeding van buiten betreft. Nu wij de theorie zo goed mogelijk hebben uiteengezet, moeten wij deze natuurlijk ook enigszins op de praktijk betrekken. Naar ik meen is het noodzakelijk om elke reeks van - voor u althans - theoretische waarden en waarnemingen terug te brengen tot een voor u in de praktijk te brengen geheel. En ik wil dan trachten dit te doen in een aantal korte regels, elk met een eigen verklaring.

In de eerste plaats: U hebt een bepaalde voorstelling omtrent uzelve. U weet dat deze niet werkelijk is. U weet echter tevens, dat ge volgens die voorstelling zult moeten handelen om verder te komen en uw eigen ware persoonlijkheid te kunnen ontdekken. Wanneer wij aannemen, dat wij precies datgene zijn, wat wij in onze eigen ogen zijn, dan maken wij de fout, dat wij de rest van de wereld van ons afwerpen. Dat kunnen wij niet aanvaarden. Die wereld van buitenaf is een middel tot bewustwording, zonder hetwelk wij het niet kunnen doen. Het gevolg is dus, dat wij wel degelijk bewust moeten zijn van het feit dat onze voorstelling van eigen persoonlijkheid maar zeer ten dele juist en reëel is.

Maar aan de andere kant: Weten we, wat wij wel zijn? Neen, nietwaar? Je weet eigenlijk niet, wat je bent. Soms sta je verbaasd over jezelf. Daarom moeten wij handelen volgens datgene, wat wij menen te weten. Dit is volkomen in overeenstemming met de wetten, die wij kennen. Want indien wij handelen vanuit het gekende, zal het ongekende zich aan ons kenbaar moeten maken, mits wij het willen aanvaarden. Zo zult u door te handelen volgens uw persoonlijkheid, zoals die op dit ogenblik ziet, u houdende aan de waarderingen, die in dit "ik" op dit ogenblik volgens u bestaan, uw buitenwereld benaderen: daarbij u realiserende, dat er in die buitenwereld factoren bestaan, die uw hele wezen kunnen veranderen, en du nieuwe facetten van uw persoonlijkheid naar voren kunnen brengen.

De tweede regel is al even eenvoudig: Denk nooit dat u iets weet, maar probeer datgene, wat u beschouwen en kennen kúnt, te begrijpen. Er is een groot verschil tussen weten en begrijpen. Weten houdt feitenkennis in, begrijpen betekent werkingen zien. De feiten, die u kunt vaststellen in uw wereld en die ook wij in onze wereld kunnen vaststellen, zijn zeer gelimiteerd door ons wezen. Zelfs als wij alle feiten van de gehele wereld samenbrengen, zullen wij niets van de realiteit zien, van de werkelijkheid, zoals God die heeft geschapen. Maar als wij werkingen zien door begrip, dan treden overal analogieën op. Wij zien overeenkomsten, gelijksoortige krachten, gelijksoortige werkingen. En in deze overeenkomsten erkennen wij dan bepaalde universele waarde, die voor het "ik" - vooral bij bewustwording door verschillende sferen heen - veel belangrijker zijn dan al het z.g. weten. Probeer liever in weinig weten veel begrip te vinden, dan veel weten - zo nu en dan met ietwat begrip - aan te vullen.

Het derde punt is ook al eenvoudig: Er bestaan goddelijke wetten. Tegen deze goddelijke wette kunt u niet zondigen. U kunt daar niet tegen ingaan, omdat zij tevens de begrenzing van uw levensmogelijkheid in houden. Buiten dit kunt u niet bestaan en dus niet bewust zijn. Een overschrijden van de goddelijke wet is u onmogelijk. U kent echter daarnaast wel wetten, die voor u bestaan en die u wel kunt overschrijden. Wanneer u dit doet, verstoort u evenwicht en in dit geval niet een innerlijk evenwicht maar een evenwicht, dat in de relatie tussen de buitenwereld en u bestaat. Soms kan dit voor de bewustwording zeer dienstig zijn. Maar laat ons niet vergeten, dat wij dan consequenties te dragen krijgen van geschillen tussen innerlijke en uiterlijke wereld, waarbij de uiterlijke invloeden op de duur vaak worden weggedrukt door een z.g. berouw - in feite een onbesef of niet aanvaarden van het gestelde - waardoor wij de bewustwordingsfactor van buitenaf niet meer voldoende ondergaan. Houdt u dus zoveel mogelijk aan hetgeen voor u aanvaardbaar en goed is, begrijpende, dat deze wetten niet eeuwig of onveranderlijk zijn, maar wetende dat ze voor u een noodzaak zijn om in harmonie te blijven met de goddelijke wetten, die voor u nog niet kenbaar zijn.

Het vierde punt: In ieder mens bestaat de behoefte tot projectie. Deze bestaat evenzeer voor praktisch alle geesten buiten de allerhoogste. Projectie betekent, dat wij onze innerlijke wereld aan de buitenwereld trachten op te dringen en dat wij de wereld buiten ons willen hervormen naar het beeld, dat in ons bestaat. Wanneer wij in conflict komen met de buitenwereld, dan zal dit in vele gevallen het resultaat zijn van een persoonlijkheidsprojectie, die voor die wereld niet aanvaardbaar is. Het aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar zijn van de innerlijke wereld kan echter nooit worden geweten aan personen, aan wezens, aan omstandigheden. Het is altijd een direct met de grote en goddelijke werkelijkheid in conflict komen, waardoor de correctie optreedt. Wanneer wij geschillen hebben met de buitenwereld" moeten wij daaruit lering trekken, voor onze eigen houding: niet t.o.v. een bepaald deel van de mensheid of van het leven, maar t.o.v. de goddelijke werkelijkheid. Hoe groter de geschillen, die wij met anderen hebben, hoe duidelijker naar voren komt, waar wij falen in onze wereldaanvaardingen ons begrip omtrent God en Diens schepping.

Het vijfde punt. Bij elke esoterische bewustwording is het noodzakelijk om op een gegeven ogenblik te filosoferen. Het is dan ook niet voor niets, dat wij b.v. deze cursus kosmische filosofie hebben genoemd. Want wij moeten thesen opbouwen om een begrip te krijgen voor het schijnbaar niet begrijpbare. Wij moeten stellingen opbouwen - ook al zijn ze volkomen onjuist - om voor ons bepaalde dingen in de wereld en de schepping aanvaardbaar te maken. Filosofie is in feite een rationalisatieproces waarbij wij trachten voor onszelf op aanvaardbare wijze een wereldbeeld te tekenen, omdat wij slechts zo volledig kunnen leven. Het is ons dus volledig toegestaan om te filosoferen over alle dingen. Alleen moeten wij wel begrijpen, dat het filosofisch argument nooit een werkelijkheidsargument is. Wanneer onze filosofie bedreigd wordt door waarden, die van buiten komen, zullen wij de filosofie zo moeten wijzigen, dat zij deze van buiten komende waarden mede omvat en voor ons aanvaardbaar maakt. Slechts op deze wijze heeft filosofie en denken voor ons werkelijke inhoud en betekenis.

Een zesde en laatste punt. Elke invloed, die ons van buitenaf bereikt, is een directe werking Gods. Voor velen betekent dit, dat wij die invloed moeten aanvaarden. Men vergeet daarbij, dat deze aanvaarding niet de aanvaarding van een werkelijkheid is, maar slechts van ons beeld. Wanneer wij ons verzetten tegen datgene wat de wereld buiten ons produceert, op ons afjaagt of rond ons vormt, dan verzetten wij ons in feite tegen onszelf. Mits wij met dit verzet niet verdergaan, dan onze krachten toelaten, zullen wij juist daardoor een steeds sterkere bewustwording tot stand doen brengen, binnen onszelf. Onze innerlijke wereld zal door dit voortdurend strijden verrijkt worden en grotere gelijkenis met de buitenwereld, de buiten ons bestaande werkelijkheid, mogelijk maken.

Wanneer ik deze paar punten slechts terloops beredeneerd aan u voorleg, dan schuilt daar natuurlijk meer achter, dan alleen in mijn betoog, hier voorgaand, werd gezegd. Wij mogen n.l. één ding nooit uit het oog verliezen. Ofschoon het de vraag is, of wij nu werkelijk in staat zijn het volledige van de schepping in onszelf a.h.w. te herscheppen, is het zeker, dat wij tenminste een gedéélte daarvan met volkomen waarheid en gelijkenis in ons zullen herscheppen. Eerst dan vinden wij het doel van ons leven. Wij streven naar een congruentie tussen innerlijke en uiterlijke wereld. En deze congruentie moet voortdurend tot uiting komen in een zoveel mogelijk gelijk gericht zijn van de buiten ons optredende factoren en de in ons optredende factoren, die gezamenlijk de bewustwording betekenen.

Wereldaanvaarding is daarbij vaak een zeer gunstige factor, maar niet altijd noodzakelijk. Een volgen van de regelen der wereld en der massa kan soms dienstig zijn, maar lang niet altijd. Eerst wanneer de wereld buiten ons zoveel mogelijk beantwoordt aan de wereld in ons, wanneer wij in staat zijn uit elk nieuw geschil een grotere overeenkomst tussen de werkelijkheid buiten ons en het begrip in ons tot stand te brengen, hebben wij ons levensdoel bereikt. Eerder niet. Dit geldt voor elke wereld, voor elke sfeer, voor alle tijden. Omdat we slechts zo het volmaakte kristal, eens geschapen en sedertdien de schepping genaamd, kunnen begrijpen en onze eigen plaats daarin vinden

ONZE BESTEMMING

Er is eigenlijk geen enkel wezen, dat zich precies realiseert wat de eigen bestemming is. Ja, wij kunnen nog wat verdergaan. Niemand weet eigenlijk precies wat hij is, waarom hij leeft en waarheen hij leeft. De grote vraag, die menigeen zal stellen, is: Hoe kom je dan tot een realisatie van je bestemming? Komt er niet een ogenblik in je leven, dat je ineens weet: "Ja, daar moet ik naartoe, dat is mijn doel?" Helaas moet ik hierop ontkennend antwoorden. Bewustzijn is een groei. Een proces van een voortdurende innerlijke uitbreiding, waardoor je meer en meer één wordt met delen van de schepping en op de duur met de Schepping zelve.

En daarbuiten? Ja, daar ligt wat wij kosmos noemen, de kosmische Godheid, de scheppende Kracht, zo groot, dat wij ons zelfs niet kunnen realiseren waar of hoe Die bestaat. Het is logisch dat één doel, dat zover buiten ons begripsvermogen ligt, een bestemming, die zover ligt buiten elke gedachtegang, die wij als mens of geest kennen, voor ons niet realiseerbaar is.

Wij weten niet waar onze plaats is. Wij kennen onze bestemming niet. Er is maar één Kracht, Die de bestemming werkelijk kent. En dat is zelfs niet de kleinere godheid, of planeet- of sterrengeest, in wiens bereik wij onze bewustwording doormaken. Dat is alleen de kosmische God Zelve, U moet niet vergeten, dat bestemming een eeuwigheidsbestemming betekent, wanneer wij dat absoluut willen zien. Daarom moet ik - misschien teleurstellend voor velen - zeggen: Het is ons onmogelijk en zeker in de huidige fase van bestaan om ons onze werkelijke bestemming te realiseren. Toch moeten wij streven. Dit streven echter is nooit gericht op een absolute bestemming. Het is niet gericht op een eeuwig doel. Wij gaan van doel tot doel, van plaats in de schepping tot plaats in de schepping, steeds volgens ons bewustzijn handelend, steeds strevend maar datgene, wat het dichtst bij ons ligt, wat het gemakkelijkst voor ons bevatbaar is. Wij kunnen dit misschien het best zo zeggen: Wanneer je begint te leven, realiseer je je alleen maar. ik ben. En je voelt het als een noodzaak om dat "ik" te uiten. Door de uiting wordt dit "ik" op de duur een actief "ik". Er is vandaag gesproken over invloeden van buitenaf. Wel, die invloeden van buitenaf plus die waarden van binnen komen zo tot stand. En dan ontstaat er op een gegeven ogenblik een wezen, dat wij mens kunnen noemen. Dat is dan een bestemming geweest. Die bestemming is bereikt.

Maar als mens sta je weer in een - ik zou haast willen zeggen - eeuwigdurend conflict met je God. Want je wilt meer, je wilt machtiger zijn, groter. Je wilt niet besloten en beperkt blijven binnen dat eigen "ik". Je wilt dit "ik" zich zien ontplooien, totdat het in die hele kosmos thuis hoort. Totdat het a.h.w. kan spelen met de sterren en een nieuwe wereld scheppen, wanneer het er lust in heeft. Natuurlijk druk je dat niet zo uit. Maar eigenlijk verlang je er wel naar, want een ieder droomt zijn dagdromen over wat hij zou willen doen, wat hij zou willen zijn, wat hij voor de wereld zou willen doen, ja, hoe hij misschien een heel heelal zou willen hervormen. En daarin wordt weer een bestemming geuit. Was het eerst noodzakelijk om te komen tot de vorming van een bewust "ik", dat in staat was zichzelf te beschouwen en in deze zelfbeschouwing dus de uiteindelijke kennis van ego te verkrijgen, nu moet het ego a.h.w. naar een grotere kracht. Men noemt dat wel eens "super-ego": maar dat is niet juist uitgedrukt. Men moet groeien naar de beheersing niet van het "ik" maar van al hetgeen, waarmee het "ik" in harmonie is. Dat is de tweede bestemming.

Dit is een bestemming, die voor de meeste mensen nog niet geheel gerealiseerd is. En wanneer u dus wilt spreken over menselijke bestemming en menselijke plaats, dan zou u dit althans als een voorlopig doel kunnen aanduiden. Je wilt dus proberen om zozeer één te worden a.h.w. met die wereld, dat je eigen reacties plus de reacties van die wereld één harmonisch geheel vormen. Nu zul je denken: "Wanneer ik dat nu eenmaal tot stand heb gebracht, dan is mijn "ik" afgerond, dat is één geheel geworden en daar kan ik dan verder niets meer mee doen." Maar dat is niet waar. Want op het ogenblik, dat ik dit tot stand heb gebracht in mijn wereld of werelden. (want daar spelen sferen ook een rol in mee), ontdek ik, dat buiten deze werelden nog weer werelden bestaan. En nu kun je het je het best zó voorstellen.

Hebt u wel eens een z.g. roleg gezien? Dat zijn die messen, waarmee men de grond fijnsnijdt. Het zijn vele schijven naast elkaar. Elke schijf is op zichzelf een afgeronde wereld met een Schepper, waarmee wij perfect harmonisch kunnen worden. Maar wij worden niet

harmonisch slechts in één vlak. Wij gaan, wanneer het ene vlak voltooid is, door naar het volgende en beginnen daar hetzelfde proces, tot eindelijk het totaal van alle vlakken in de schepping door ons gelijkelijk gekend wordt en wij in alle vlakken gelijkelijk een aanpassing hebben gevonden. Wij zijn dan niet slechts één "ik" meer: wij zijn een persoonlijke continuïteit geworden, a.h.w. bestaande uit vele verschillende ik-jes, die tezamen een weerspiegeling vormen van de schepping.

Ja, dan zijn wij zover. En wat dan? Dan ontmoeten wij de Grote Schepper. Is dat al de schepper van de kosmos? Dat weten wij niet. Misschien dat wij dan nog weer op een andere manier moeten gaan streven en denken en werken. Dat wij nog weer met vele.... mag ik zeggen "godheden" één moeten worden.

Onze uiteindelijke bestemming? Ja, dat kunnen wij alleen uitdrukken volgens geloof. En in dat geloof zou ik willen zeggen: Onze uiteindelijke bestemming is een opgaan in God in die zin, dat wij volgens eigen wezen en capaciteiten, door de Schepper daarin gelegd, plus ons besef van de totaliteit van alle delen der schepping en zo ook van de kosmische schepping, in alle delen juist die plaats vervullen, die plaats innemen, waardoor de perfecte harmonie van het geheel ook in ons wezen volledig wordt uitgedrukt. Het is een mooi doel, het is een mooie bestemming, maar het ligt veel te ver af. Misschien doe ik er verstandiger aan om eerst te proberen de mens duidelijk te maken, wat zijn bestemming in de wereld is. Wanneer u hier in deze wereld bent, wat is dan uw bestemming? Uw bestemming is om als mens (dus als individu, als persoonlijkheid) een eenheid te vormen met de mensheid. Niet met dieren en planten, niet met de zon en de regen en de wind, maar met de mensheid, want dat is hetgeen, waarop u bent afgesteld. Uw eigen taak ligt in de eerste plaats en te allen tijde in de mensheid. Wanneer u in staat bent deze zozeer te begrijpen en zozeer te dienen, dat u enerzijds de vreugden van de wereld en anderzijds alle lijden van de wereld in uzelf kunt bevatten, dan heeft u het eerste doel wel bereikt. U hebt dan uw bestemming binnen de mensheid bereikt. En daarvoor heeft men een heel mooie naam. Dat noemt men wel eens de Christusgeest dragen. Want de geest van de mensheid, in het individu geuit, is tevens de geest van vele sferen, die uit de mensheid zijn voortgekomen. Het is a.h.w. een uitdrukking van hoogste tot lage kracht, een enorm vermogen, dat door het onzelfzuchtige "ik" wordt gedragen.

Maar als je dit nu bereikt hebt, onverschillig in welke wereld of sfeer, wat dan? Dan heb je je menselijke bestemming bereikt, maar moet nog naar je geestelijke bestemming zoeken. En die ligt verder. Want alle vormen zijn voor de geest het speeltuig van eigen wezen. En alle vormen moeten in een voortdurende harmonie binnen dat "ik" a.h.w. vastgelegd worden, neergeschreven, opgetekend. Opdat wanneer deze de Christusgeest of misschien mag ik zeggen: de goddelijke liefde dragende kracht nu ook het scheppend vermogen heeft, zij in staat zal zijn een paradijs te scheppen.

Op een dergelijke manier heeft een Schepper eens op aarde het paradijs geschapen. Uit de stoffen van de zeeën, van de rotsen heeft Hij de rode aarde gemaakt en uit de rode klei heeft hij Adam gevormd. O, via vele tussenvormen. Niet als een plotseling wonder maar als een langzame, voortdurende opbouw, waarbij steeds meer geestelijke krachten aan het werk werden gezet, tot op de duur een geheel als brandpunt vond: de mens. Een symbolische mens - want er waren veel mensen - maar toch: de mens. De mens: die - nog in perfect contact zijnde met de geest - niet bewust stoffelijk buiten zich leefde.

Hij leefde in zich en daardoor wandelde hij met God. Het bewustzijn van het "ik" werd voortgezet van geslacht tot geslacht, zonder dat er ooit een werkelijk bewustzijn van wisseling was. Men leefde a.h.w. eeuwig. Dat was niet voldoende. De Schepper moest immers de mens scheppen naar Zijn beeld en gelijkenis. En dan is het aanwezig zijn in opeenvolgende fasen niet voldoende. De mens moet leren zichzelf te zijn in alle fasen én gelijktijdig. Onder meer houdt dit in een bewustzijn, waarbij de tijd kan worden weggenomen als een factor in de beleving. De beleving moet tijdloos worden en dat kan alleen, wanneer die mens op zichzelf wordt gesteld. Vandaar het probleem van de zondeval. Goddelijke werking, goddelijke kracht. De mens, verbrekend het ritme van de natuur, wordt voor zichzelf een zoeker en strever, die langzaam maar zeker ontwaakt tot het ik-besef, dat groeit en groeit, totdat we in deze

egoïstische tijd ten slotte het "ik" zien als het meest belangrijke van de mensheid. Maar gelijktijdig zien we alweer door ditzelfde egoïsme - ter verdediging van het individuele "ik" grotere ik-heden en persoonlijkheden in de mensheid opbouwen. Zo streeft men altijd voort.

Heeft men de Christusgeest eenmaal bereikt, dan zal men moeten leren om ook zo te scheppen. Misschien zal die schepping een heel andere zijn dan die van de godheid, die eens op deze wereld de mens creëerde. Maar wij kunnen niet zeggen, wat het dan wel zal zijn. Dat ligt in de kosmos vast. Maar in deze uiting zullen wij moeten leren vele werelden te combineren. Want de Schepper leeft enerzijds als wezen in Zijn goddelijke wereld: en in de tweede plaats in Zijn geschapen wereld, die weer een reflex is van goddelijke aspecten. En Hij ziet uit Zijn werelden ook weer scheppers komen en leeft daarin. In een oneindige verschakeling gaat de bestemming steeds verder en verder. Het is als een boom, die opgroeit en steeds meer takken uitwerpt, tot hij ten slotte een schaduw werpt over een hele wereld heen.

En wat dan? Ja, dan is - voor zover wij het kunnen zien - de bestemming vervuld. Dan zijn alle mogelijke en kenbare werelden ook geschapen vanuit het bewustzijn van deze ene, die tot godheid, tot schepper werd, maar, gelijktijdig een steeds bewuster deel werd van de grote scheppende Kracht, Wier schepping hij verwerkelijkte. Het is moeilijk om te zeggen, hoe je je bestemming kent, omdat er eigenlijk maar één bestemming is. Een bestemming, die elk voor zich op een andere wijze vervult. Een bestemming, die voor een ieder langs andere wegen schijnt te lopen, naar die uiteindelijk toch precies gelijk en precies hetzelfde is en zal blijven, omdat slechts dit betekent de absolute éénwording.

Ik zeg: Ik weet niet hoelang het proces voortgaat. Ik weet niet, hoever het zich uitstrekt. Zo groot ben ik niet. Maar ik weet dat het bestaat. En dan vraagt u: Wat is nu onze bestemming, wat is onze plaats? Ach, uw plaats in het leven zult u leren kennen, wanneer u ziet wat rond u is. Rond u zijn mensen, die u kunt dienen, die u kunt helpen. Er zijn mensen en wezens, die u moet leren verdragen. U moet leren a.h.w. het leven en de wereld lief te hebben. U moet leren ook zelf - bewust van uzelf en van uw vermogens - in die wereld te staan. Dat is uw plaats. Niet wonen in Amsterdam of in Rotterdam of in Gouda. Het is leven op een wijze, dat je te midden van de mensheid, waartussen je nu eenmaal leeft, een ware betekenis gewint. Dat je voor de mensen kracht, zekerheid, steun betekent. Dat je iets van uit jezelf a.h.w. kunt doen uitvloeien in die andere mensen.

En wat je bestemming is? Dit zo perfect te bereiken, dat je komt tot het offer van het "ik" aan de mensheid. Waardoor je het bewustzijn van de grotere geest, die in deze mensheid werkt, regeert. En van daaruit ga je weer verder, altijd verder. En niemand kan zeggen, waar het einde is. Alleen geloof ik te mogen zeggen, dat er eens een einde is. Ik weet niet waar en wanneer. Wanneer u daarmee dan genoegen wilt nemen, meen ik hier toch wel alles gezegd te hebben, wat ik verantwoord durf en kan zeggen over de plaats en de bestemming van de mens.

OORDEEL NIET

Oordelen betekent in feite een vaststellen van eigen verhouding t.o.v. anderen, waarbij men van te voren aanneemt, dat men zelf superieur is. Een oordeel houdt dus in: een verwerpen van een deel der schepping, terwijl men niet in staat is het geheel der schepping te beoordelen en dus de verhouding van de onderdelen t.o.v. elkaar juist in te schatten. Vandaar dat het ons niet geoorloofd is een oordeel uit te spreken. Want elk oordeel dat wij uitspreken, betekent een scheiding, tussen ons en andere waarden in de wereld. Die scheiding zal niet alleen het andere tegenover ons stellen, maar ook ons tegenover het andere. En dat is juist het gevaarlijke.

Het stelling nemen, dat aan het oordeel verbonden is, betekent in feite, dat wij onszelf een vijand scheppen. En wij hebben geen behoefte aan vijanden, want wij hebben het in het leven al moeilijk genoeg om met onszelf en de fouten, die in onszelf liggen, klaar te komen. Het gevolg van het oordeel is dan ook meestal, dat wij ertoe komen in anderen te veroordelen - en dus in anderen iets te bestrijden - terwijl wij gelijktijdig onszelf volledig openstellen voor elke fout, die in ons wil woekeren. Het is zo iets als de boer, die voortdurend zijn buien wijst op het

onkruid in hun tuinen, terwijl hij bij zichzelf nooit wiedt. En hoe meer oordelen je uitspreekt, hoe meer je dus de wereld a.h.w. naar jouw maatstaf wilt meten, hoe moeilijker het wordt aan jezelf te werken. Want met het eerste oordeel neem je misschien nog aan, dat er ook over jou een oordeel bestaat: maar op de duur ga je aannemen, dat jouw maatstaf de enig juiste is. En dat is fataal. Toch zullen wij natuurlijk onze houding wél moeten bepalen. En als wij dat niet mogen doen door een oordeel, wordt het heel erg moeilijk. Daarom gaan wij waarderen. Wij gaan bepalen, welke waarden sommige dingen voor ons hebben, zonder daarbij ooit te trachten de waarde van die dingen t.o.v. het geheel van de mensheid of van de kosmos te bepalen. Wij drukken onze waardering uit t.o.v. het leven van anderen, t.o.v. de gedachte van anderen, naar gelang de impulsen, die ze in ons wekken. En daarbij laten wij het.

Wanneer wij zeggen: "Wat die mensen doen is slecht, "dan hebben wij daartegenover een "goed" geschapen: en dat goed is dan wat wij denken, terwijl wij niet eens in staat zijn om te bepalen of onze gedachtegang juist is t.o.v. die anderen. Maar wij kunnen ook zeggen: "Wij kunnen dat niet waarderen." Wat die anderen daar doen, wekt in ons een onaangename indruk, waardoor wij ons van deze daadstelling van anderen en alle impulsen daaraan verbonden zullen verwijderen. Niet van de mensen maar van de daad, die voor ons geen waarde heeft. Het is gemakkelijk om voorbeelden te geven van dingen, die waardevol zijn, maar die wij niet kunnen beoordelen. Denk alleen eens aan de Evangeliën. Daarin zijn gelijkenissen gegeven en lessen vastgelegd, daarin vinden we de subliem juiste dichtelijkheid van de Bergrede en wij kunnen zeggen: "Ja" dat is goed. " Maar wij spreken dan een oordeel. Dus: "Dit is waardevol." Het wekt in ons een antwoord. Het geeft ons een zekere lichtheid van binnen. Het maakt het ons mogelijk even uit te grijpen naar groter kosmische kracht.

Het is waardevol. Maar is het goed of is het kwaad? Wij weten het niet. Wij kunnen evengoed beweren, dat het kwaad is. Want in naam van deze zelfde leer zijn volkeren uitgeroeid. In naam van deze zelfde leer heeft men martelingen en martelwerktuigen geschapen zo wreed, als de wereld slechts zelden gekend heeft sedert Jezus' geboorte. Er is dus wel degelijk kwaad aan geweest ook. Maar ligt dat nu weer in die wereld of ligt dat ergens anders in? Wij kunnen daarover gaan praten. Wij kunnen elk van ons standpunt uit bewijzen, dat wij gelijk hebben. En wij komen niet verder.

Het oordeel brengt ons niet verder. Het oordeel brengt ons alleen tot grotere tegenstelling, tot grotere verdeeldheid, tot tegenstellingen, die niet noodzakelijk zijn. Maar wanneer wij waarderen, dan kunnen wij zelfs in datgene, wat op zichzelf misschien verwerpelij is, soms iets vinden, waarvan wij zeggen: "Ja, dát kunnen wij waarderen" dan krijgt het leven inhoud. Het krijgt betekenis en waarde. Wij krijgen banden met de schepping. Wij krijgen een zekere harmonie met hetgeen rond ons bestaat. Wij leven intenser, wij leven beter, we beleven a.h.w. God in Zijn schepping. Laten we weer een voorbeeld nemen: Twee dieven overvallen een man. Ze slaan hem bewusteloos, ze nemen hem zijn aktetas af, waarin zij geld vermoeden en gaan heen. Maar nu blijkt, dat zij in de eerste plaats de neergeslagen man ergens hebben neergelegd, waar hij snel gevonden zou worden en waar hem toch geen kwaad kon overkomen. Dat kunnen wij waarde ren, dat is sportief. Wij kunnen waarderen, dat men het kwaad niet met een onverschilligheid voor het mensenleven heeft bekroond. Wat blijkt verder? Het geld hebben ze uit de tas weggenomen, alle andere papier hebben zij teruggestuurd, doen vinden of aan de politie doen toekomen. Dan zeggen we weer: "Dat is sportief, dat is goed", dan maken we een fout, want we nu zeggen: de daad (ontvreemding) was binnen de menselijke opvatting van de maatschappij volkomen verkeerd. Gaan we zeggen "dat was slecht", dan vergeten we dat er zelfs bepaalde goede dingen hebben gezeten in deze daad. Dat er dus geen absolute verworpenheid, geen demonie heerste, maar dat er wel degelijk iets lichters doorkwam. Toch een wil om de mens niet helemaal te verwerpen, maar hem nog even te helpen en te dienen. Daarom moeten wij zeggen: "Kijk eens, wij kunnen de diefstal en de overval niet waarderen, maar wij kunnen wel waarderen, dat men - de daad eenmaal gesteld hebbende, de gevolgen daarvan zoveel mogelijk beperkt heeft en bovendien de ander niet buiten het door-het-ik-begeerde nog andere overlast heeft bezorgd door het achterhouden van bezittingen. Het verschil tussen het oordeel en de waardering is dus betrekkelijk groot. En de les die u daaruit kunt putten, is wel deze: Oordeel niet. Oordeel nooit. Ook niet wanneer men bij u komt met een huishoudmachine of met een auto. Zeg niet: "Deze auto is prima": of dit

huishoudapparaat deugt niet". Want u weet niet, of het voor een ander doel misschien wel zal deugen: of dat het bij een grotere bekwaamheid wel zal deugen. U weet niet, of die auto misschien elders slecht zal zijn, omdat zij niet beantwoordt aan de eisen die daar worden gesteld. U kunt geen algemeen oordeel vellen. Vel het niet, maar zeg: "Deze wagen kan ik waarderen. Voor mij voldoet hij." Zeg: "Dit huishoudapparaat kan ik niet waarderen. Voor mij is het waardeloos." Dan heeft u de juiste relatie geschapen. Dan heeft u de verhouding, t.o.v. uzelf gedefinieerd, zonder daarbij een wereldomvattende mening a.h.w. op te dwingen aan een ieder, die u ontmoet.

Er bestaat in feite geen goed en geen kwaad. Er bestaat alleen datgene, wat van uit ons standpunt aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar is. En dat noemen wij: goed en kwaad. Wanneer wij gaan oordelen, dan betekent dit, dat wij onze maatstaf van goed en kwaad willen toepassen op iedereen. Maar dan zou een eskimo, die gewend is buiten in grote pelzen te lopen, wel eens kunnen zeggen tegen een neger, die in de Sahara woont: "Het is kwaad, dat jij daar zo onbekleed rondloopt." Dat zou dwaasheid zijn. En omgekeerd zou iemand, die misschien de vrijheid der ledematen zeer op prijs stelt, tegen een eskimo kunnen zeggen: "Het is zonde, wat je daar doet: met een grote pels rondlopen."

Dat klinkt idioot, daarvan ben ik mij bewust, maar het is waar. Want al zijn mijn voorbeelden dan wat ongewoon en overdreven, in feite zien wij dit elke dag. Wij horen de meester aan Jantje vertellen dat het slecht van hem is, dat hij zijn vriendje eens een opdoffer geeft. Maar weet meester wel, hoe vaak Jantje eerst wát van dit vriendje heeft moeten verduren? Dat weet meester niet. Meester zegt. Jantje: "Je bent een slechte jongen." Maar Jantje heeft toch ook het recht om te leven? Meester klopt Pietje op de schouder en zegt: "Kerel, je hebt weer prima gewerkt. Ik zie allemaal achten en tienen op dat rapport. Jij bent zo'n vent." Maar weet meester wel, dat Pietje zo gemakkelijk leert en dat Jantje, die eigenlijk over het hoofd wordt gezien, omdat hij maar met hangen en wurgen overgaat, veel langer, veel harder, veel intenser en vasthoudender heeft gewerkt, dan Pietje ooit heeft gedaan? Dat weet meester niet. Daarom kan meester geen oordeel spreken. En wanneer hij op een gegeven ogenblik zegt: "Jantje deugt niet en Pietje is een reuzenjongen." dan heeft hij daarbij een indruk geschapen, die volkomen fout is en die bovendien zowel Pietje als Jantje in hun verdere leven kan schaden.

Daar wringt hem altijd weer de schoen. Op het ogenblik dat wij een oordeel uitspreken, zullen wij bewust of onbewust medemensen onrecht aandoen. Dan zullen wij bewust of onbewust harmonieën verstoren, niet alleen voor onszelf, maar vaak ook voor anderen. Dan zullen wij aansprakelijk zijn voor heel wat meer, dan wij beseffen. Daarom zou een ieder eigenlijk voortdurend een bordje in zijn huis moeten hebben, waarop met grote letters staat: OORDEEL NIET.

ONRUST

Eeuwig bewegen. Als golven die stuwen in branding tegen de kust, verslindend het zand, zo beroert iets je wezen, wordend een brand van onbegrepen krachten en machten, die in je leven streven en zijn een strijd. En je kunt het geheel niet bevatten. In ongedurigheid zoek je weer jezelf te vinden.

Planeten gaan dansend hun baan. Hun krachten beroeren de aard. En hun macht heeft op aarde soms vreemde dingen, conflicten of zegen tot stand gebracht. Maar je weet het niet, je voelt slechts de krachten, die ebben en dadelijk langzaam weer gaan. En je wordt door een vreemde onrust bevangen. Je vraagt naar zin en naar reden, of twijfelt misschien aan de zin van 't bestaan.

Je hebt in gedachte je tuinen gebouwd en in fantasie wel duizend kastelen. Je zou in dat land vol pracht en glans zo gaarne een wijle spelen. Maar gedachte vervlieden, vervaagd is de zon, het kasteel is tot puinhoop vervallen. En je vraagt je af: Wat is dit bestaan? Waarom moeten wij toch allen voortdurend die strijd ondergaan? En ik weet geen antwoord. Door onrust gekweld zoek je te vinden dat ene woord, dat je wezen tevreden stelt.

Maar uit de onrust, 't gedurig bewegen, het zoeken naar vrede en het zoeken naar kracht, de plotselinge vreugde, en het diepe lijden, wordt je een nieuw bewustzijn gebracht. Hervormend en vormend jezelf..... en vormend, hervormend jezelf steeds weer, leer je een rust in de kern van je wezen te vinden.

Nog kwelt je de onrust, maar nu nog slechts uiterlijk. Want onbevangen ken je de kracht, die in je schuilt. En komende golven en lijkt het, of je vaderland verloren is..... je leeft en je beveelt over de wateren. Je leeft en je zweeft over zee. De kracht die het Al heeft geschapen, die drang je van binnen mee.

Dan zal er de onrust van het leven nog uiterlijk voortbestaan, dan zul je nog werken en streven maar toch..... kennende de waan van de onrust en 't leven, vind je in jezelf een haven van vrede. Boven het weten, boven de rede verheven is een kracht, waar je rust vindt. En daar put je ook de kracht om uit onrust naar vrede te streven.

VIJFDE LES - GEESTELIJKE BEWUSTWORDING

Wij weten allen, dat de geest een reeks van ontwikkelingen doormaakt, waarvan het menselijk leven slechts één en vaak betrekkelijk onbetekenende factor is. Geestelijke bewustwording strekt zich dus veel verder uit dan op basis van het stoffelijk waargenomene en ervaren aannemelijk zou schijnen. We zullen allereerst trachten u duidelijk te maken, waarom de geestelijke bewustwording belangrijk is, in de tweede plaats wat de zin is van deze bewustwording, in de derde plaats waarom een bepaalde voleinding voor deze bewustwording ons inziens logisch en aanvaardbaar zal zijn.

De bewustwording van de geest, beginnende dus in de eerste chaos, is gebaseerd op een behoefte aan assimilatie en uitbreiding. In de geest ontstaat een reeks van bewustwordingen, die vertaald kunnen worden als beelden: beelden, die op de duur praktisch identiek zijn aan de buiten die geest bestaande werkelijkheid. Hoe verder dit beeld zich uitbreidt, hoe meer omvattend dit wordt, hoe meer de geest congruent wordt met het werkelijke heelal. Wij hebben in de vorige les reeds over deze congruentie even gesproken, zij het t.o.v. een meer beperkt vlak.

De geest, die stil blijft staan is geïsoleerd. Wanneer een bewustwording tot stilstand komt, heeft de geest geen werkelijke betekenis. Zij leeft niet meer en is niet meer bewust. Slechts door een voortdurende wisselwerking tussen haar innerlijk kennen, haar innerlijke wereld en hetgeen buiten haar bestaat, komt zij tot een perfecte realisatie van zichzelf. Deze realisatie van het "ik", voortdurend gecontinueerd, is in feite: leven.

Voor de geest is dus het bestaan een noodzaak. Zonder dit zou zij terug vallen in het niet en daarbij de pijn ondergaan van een zelfvernietiging, een stilstand of teruggang. Wil zij ontkomen aan de ongetwijfeld zeer onaangename consequenties van een rusten of een teruggaan, dan zal zij voortdurend met buitenwerelden in contact moeten blijven en uit deze buitenwerelden bepaalde waarden voor zichzelf assimileren. Natuurlijk zal er een ogenblik komen, dat er niets meer te assimileren is en niets meer op te nemen. Dat punt betekent het sterven van de geest in de zin, waarin wij leven kennen. Dus haar bestaan als onafhankelijke entiteit wordt vervangen door een stilstand.

Maar nu het eigenaardige. Wij weten dat in het menselijk bewustzijn verschillende afzonderlijke bewustzijnsfasen zijn, die voortdurend t.o.v. elkaar werkzaam zijn. Denkt u eens aan bewustzijn en onderbewustzijn, aan directe ervaring en herinnering. Denkt u eens aan geestelijke invloeden en zuiver stoffelijke impulsen. Allemaal waarden, die t.o.v. elkaar werken en die a.h.w. het spel der beleving aan de gang houden. Nu blijkt ons uit verschillende onderzoeken van hogere geesten, dat naarmate je dichter komt bij het Alomvattende, bij het Al-begrip, je ook meer deze verdeling in verschillende factoren ondergaan. Klaarblijkelijk is het geestelijk bewustzijn ingedeeld in wat wij zouden kunnen noemen: afdelingen abstract en vorm. Daarnaast vinden wij de tegenstelling van schepping en ondergang, of leven en dood. Deze tegenstellingen zijn zo groot, dat bij een volledig afgerond en evenwichtig zijn van deze binnen het "ik" zonder verdere noodzaak tot uiting of inwerking van buitenaf, een volledig bewustwordingsproces zich voortdurend afspeelt, waarin het totaal van het Al wordt gerealiseerd. Het geestelijk bewustzijn gaat dus aan de eindfase klaarblijkelijk over in een ander soort bewustzijn, dat niet meer de behoefte heeft aan buiten het "ik" staande factoren. Wij menen, dat dit laatste aanvaardbaar is.

De gronden daarvoor zijn de volgende:

Een oneindig verder groeien zou betekenen een doelloosheid van het bestaan. Want waar geen einddoel bestaat, geen mogelijkheid tot voleinding, is elk streven nutteloos. De schepping leert ons, dat alle zaken wel degelijk ontworpen zijn met een zeker nut, dat alle stoffelijke en geestelijke vormen beantwoorden aan bepaalde regels en wetten. Het bestaan van deze

wetten doet ons veronderstellen, dat er een einde is aan het Al, zij het, misschien ook een einde, dat voor ons niet waarneembaar is. Dit impliceert dat er ook een einddoel moet bestaan voor de geest.

Wij weten uit ervaring, dat het opnemen van buiten ons liggende waarden en factoren de grootste, zo niet belangrijkste rol speelt in het totaal van ons leven. De geest bepaalt haar eigen geluk of ongeluk aan de hand van hetgeen zij van buitenaf heeft opgenomen plus de wijze, waarop zij dit innerlijk verwerkte. Het is logisch om aan te nemen, dat dit proces tot de voleinding moet doorgaan. Gelijkzeitig is in ons de gedachte aan eeuwigheid als een soort dwang vastgelegd. Wij menen dan ook - mede op basis van waarnemingen - eeuwigheid (dus een buiten de tijd bestaan) als een zekerheid te moeten aannemen. Bestaat deze zekerheid, dan moet de vooromschreven voleinding voor de geest mogelijk zijn.

Nu ik hiermee allereerst een paar korte vragen heb beantwoord, die ik - in uw plaats tredende - mijzelf heb gesteld, wordt het dienstig het proces der geestelijke bewustwording nader te bezien en te trachten voor onszelf duidelijk te maken, wat deze bewustwording eigenlijk inhoudt, hoe zij werkt en op welke wijze zij in verschillende werelden gecontinueerd wordt.

In de eerste plaats weer: De bewustwording van de geest vindt - volgens alle ervaringen onzerzijds - in een voortdurend geconfronteerd worden met materie plaats. Dit geldt niet alleen voor uw wereld, maar evenzeer voor wat wij noemen de lagere geestelijke werelden, waarin wij ook met een - zij het fijnere - materie te maken hebben. Daarnaast blijkt, dat deze wisselwerkingen ook voor grotere geesten bestaan, die als bezielende kracht kunnen optreden voor planeten en sterren en zelfs voor samenvattingen van vele sterren en sterrengroepen of zelfs nevels. Logischerwijze is dus deze werking van geest en stof een van de hoofdfactoren van elke geestelijke bewustwording. Ons afvragende wat dan in dit contact tussen geest en stof het feitelijk groeien van het bewustzijn mogelijk maakte, kwamen wij tot het antwoord. Dit is ten dele kennis, ten dele wil, ten dele emotie.

Er is hier geen absolute scheiding te trekken. Wil, omdat een voortdurend begeren aansprakelijk is voor al hetgeen vanuit ons zelf volvoeren. Het kennen van een doel - zij het bij benadering - is noodzakelijk om te kunnen streven. Kennis is dus klaarblijkelijk ook noodzakelijk, zelfs voor de geest. En zij kan niet zonder enige kennis een volledige bewustwording doormaken. En dan verder de emotie. De ervaringen, die wij hebben opgedaan met de stof tonen aan dat juist een emotioneel ervaren - of dit nu schrik, vreugde, bevrediging, onrust of honger is - het sterkst wordt doorgegeven aan de geest. Een gewoon gebeuren gaat meestal aan de geest voorbij. Het kan op die duur emotionele spanningen doen ontstaan, die wel voor de geest betekenis gewinnen. Maar zij kent de wereld alleen - hierbij verwijs ik naar de vorige les - uit het beeld, dat men zich maakt van de wereld en de verhouding, waarin men tot die wereld staat. Er is nooit sprake van een gekende waarheid of werkelijkheid.

De geest leeft nu in de stofwereld. In die stofwereld ondergaat zij velerlei emoties en elk van die emoties betekent een beeld. Maar die beelden vormen geen aaneensluitend geheel. Degenen, die overgaan, tonen ons heel vaak hoe groot de hiaten zijn, die schuilen tussen de verschillende belevingen. Misschien kunnen wij dit ten dele wijten aan de beperkingen, een zekere hypocrisie op aarde, maar ook van andere planeten worden gelijksoortige ervaringen gemeld. Wanneer hiaten bestaan, dan blijken deze juist een verlangen naar het ongekende te doen ontstaan. Men begeert niet het gekende, maar het ongekende: de honger om de hiaten te vullen.

Als ik in de stoffelijke wereld gefaald heb: hetzij door bepaalde emoties eenvoudig terzijde te schuiven - hetzij door bepaalde verplichtingen en de daaraan gepaarde ervaringen te ontvluchten - kom ik in de geestelijke wereld dus met bepaalde ontbrekende factoren, zonder welke ik niet kan komen tot een realisatie van een nieuw bestaan. Het gevolg is, dat in geestelijke sferen bepaalde stoffelijke omstandigheden worden gesimuleerd en aan de stof verwante bezigheden worden voortgezet. Wij zien dit o.a. als een voortzetten van studies, een vervolgen van stoffelijke bezigheden. (In Zomerland kunt u ook een bakker vinden, die brood bakt, ook al is het helemaal niet meer nodig.) En daarnaast het op zich nemen van taken van meer geestelijk gehalte, zoals het geven van leringen aan lagere geesten of aan de stof of het vervolgen van geestelijke studies in contact met hogere wezens. Al deze dingen tezamen zijn

niet bedoeld om het "ik" nu te verheffen, ook al zeggen wij dat heel vaak. Zij hebben alleen ten doel de hiaten die in ons geestelijk bewustzijn bestaan, aan te vullen - althans te overbruggen - zodat een vredig aanvaarden van een geestelijke sfeer ons geheel mogelijk wordt.

Gaat men uit een dergelijke sfeer terug tot de wereld, dan zullen de compenserende werkingen, die men b.v. in Zomerland voor zichzelf deed ontstaan door bezigheden, studie etc. worden vervangen door een gelijksoortig stoffelijk streven. Bij reïncarnatie schijnt de geest dus haar innerlijk beeld vollediger te willen maken door in de eerste plaats voertuigen te kiezen, bijzonder geschikt voor het vervullen van bepaalde taken, het ondergaan van bepaalde belevingen: in de tweede plaats door haar eigen streven als een zeer sterke wens daarin uit te drukken. De conclusie is duidelijk: Bij geestelijke bewustwording - ongeacht het feit dat het hier om een volledig innerlijk proces betreft - is elk niet volledig aaneensluiten van het wereldbeeld in het "ik" voldoende om de noodzaak te scheppen tot belevingen buiten het "ik".

Gaat men verder in de sferen - wat ook kan voorkomen - dan zal allereerst opvallen dat de bezigheden die in de geest werden verricht, voldoende emoties en spanningen hebben doen rijzen om daaruit te komen tot een aanvulling van het "ik". Een wegvallen dus van de gapingen in het bewustzijn. Vreemd genoeg speelt hier - zelfs voor degenen, die in lichte sferen werken - soms ook een betrekkelijk grote rol. Wij weten b.v. dat geesten die toch werkelijk verlicht zijn, afdalen naar lagere sferen en in contact komen met demonen, dus geesten der chaos. Zij ondergaan daarbij vaak een zeer grote angst, ofschoon zij krachtens hun wezen voor dergelijke geesten onaantastbaar zijn. Het blijkt dat dit realiseren van het tegendeel van geestelijk bewustzijn het geestelijk onbewustzijn, nagestreefd door de demonen een buitengewoon egaliserende werking heeft op het totaal van het innerlijk, zodat evenwicht ontstaat. Daarnaast vreugden, contacten met hogere geesten die eerst als goden worden gezien, later meer en meer begrepen worden als abstracte ervaringen.

Hogere sferen komen tot een prijsgeven van alle vorm en alle beleving, maar kunnen ook dan nog gemoeid zijn in een soms verschrikkelijke strijd. Het is een strijd van ideeën, waarbij dus eigen bewustzijn omtrent goed een reeks van gedachtebeelden in de wereld doet uitzenden en dan als tegenwerking van uit die wereld (en daarmee bedoel ik hier de kosmische wereld, niet alleen uw aarde) een sterke tegengerichte gedachte die geest belaagt. Men ondergaat ook hier nog twijfels, men ondergaat ook hier soms nog angst en kent hier ook de vreugde van volbrenging de vreugde van overwinning. Dit schijnt noodzakelijk te zijn voor een verdere vorming.

Als een tweede puntje wil ik hier verder wijzen op de eigenaardige gesteldheid van het geestelijk bewustzijn zolang het niet volledig is. Men zou denken, dat de geestelijke ontwikkeling een voortdurend uitbreiden van een gebied betekent. Dat men dus van een middelpunt uitgaat en langzaam maar zeker alle lege vlekken daaromheen invult tot een volledig bewustzijn en daarmee de vooromschreven nieuwe sfeer bereikt wordt. Dit is niet zo. Het geestelijk bewustzijn bestaat uit een vaak zeer groot aantal afzonderlijke fragmenten. Als wij ons de geest willen voorstellen als een cirkel, dan kunnen wij ons die cirkel indenken als met vele niet-samenhangende sproeten of vlekken bedekt. Van vlek tot vlek wordt vaak een verbinding gevormd en wij zullen heel vaak constellaties zien, die doen denken aan de tekeningen der Marskanalen door Schaparelli. Daartussen blijft echter terra incognita blanco terrein waarin geen erkenning heeft plaatsgevonden.

Het gevolg is dat de nadruk steeds komt te liggen niet op één maar op twee gebieden. Bij de geestelijke bewustwording is de innerlijke honger niet eenzijdig, maar tweezijdig omdat een innerlijk evenwicht behoort tot de behoeften van de geest. Zij kan dus niet een zijde van haar wezen verder ontwikkelen zonder gelijktijdig ook een tegengesteld deel van haar wezen een ontwikkeling te geven. Wij zien daarbij o.m. dat weten wordt gecompenseerd door emotionele bewogenheid. Wij zien, dat geloof en vertrouwen daarnaast door een Godservaren worden gestimuleerd. Er bestaat tussen deze dingen altijd een band - tenminste in het menselijk bewustzijn. Ze zijn echter in kaart gebracht op de geest - meestal - centra, die tegenover elkaar liggen vanuit het middelpunt gerekend. De conclusies, die ik hieraan wil verbinden: Waar steeds twee punten belangrijk zijn voor de bewustwording en niet één is een dualiteit -

niet slechts in de stof, maar ook in de geest - te verwachten en zij is zelfs een grondeigenschap van elke geest die een bewustwording verder ondergaat.

Een derde punt. De inhouden van eigen wezen zijn zo verschillend dat voor praktisch elke uitdrukking een beginpunt kan worden gevonden. Wat men dus ook zou willen doen op een wereld of in een sfeer, er is steeds wel een aanrakingspunt. Dit aanrakingspunt is echter niet datgene wat men wil. Hetgeen men wil ligt steeds in die terra incognita. In deze wereld van het onbekende. Het uitgangspunt ligt steeds aan de grens ervan. Bij de geestelijke bewustwording zal de geest in zichzelf nooit de richting kunnen bepalen waarin zij - van uit een bepaald gekend punt uitgaande - de haar onbekende gebieden voor zichzelf verder realiseert.

Deze punten tezamen gevat hebben ons een misschien wat technisch beeld gegeven van de geestelijke bewustwording. Om nu deze vooral van uit een stoffelijk standpunt wat meer te benaderen, moeten wij ons voorstellen, hoe elke waarde in het leven voor het geestelijk bewustzijn iets betekent. Hierbij zullen de voor u misschien onbetekenende of belangrijke zaken een geheel ander aspect krijgen. Denk nooit dat een stoffelijke waardering ook maar enigszins gelijk kan komen aan de geestelijke waardering en betekenis. Hier zal ik allereerst enige voorbeelden geven.

Eerst in het groot. Er is oorlog. Er sterven ongetelde mensen. Er worden mensen in kampen doodgemarteld, anderen verhongeren of strijden gedragen door een haast ontembare haat voor wat zij hun vrijheid noemen. In deze wereld zou schijnbaar het overleven - voor de mens zo belangrijk geworden - de voornaamste factor zijn. Vreemd genoeg zijn het niet de grote dingen, die hier tellen. Voor de geest is het vernietigend aspect van de oorlog als zodanig onbelangrijk. Belangrijk is slechts de razernij, waarin men plotseling een vijand tracht te doden. Belangrijk voor de geest is niet de harteloze wreedheid, waarmee men in de kampen tegen de gevangenen tekeer gaat of tegen elkaar: voor de geest is belangrijk de wijze, waarop men daarop reageert voor zichzelf, soms opvlammend in een felle haat, soms komende tot een aanvaarding, die later haast ongeloofwaardig schijnt te zijn. Het is de persoonlijke reactie, die voor de geest betekenis uitmaakt. Wanneer een wereld ondergaat, kan die wereld misschien een besef van vrees en van schoonheid wekken. Deze twee begrippen zijn dan het enige, dat telt. Niet het lijden van de wereld, niet het uitblussen van een gehele cyclus van ontwikkeling. Alleen de schoonheid, die werd ervaren, en de angst, die werd ervaren.

Wij brengen dit nu over in een wat kleiner verband. U heeft misschien duizend dingen gedaan, die alle met geldswaarden te doen hadden. U hebt gekocht en verkocht en het schijnt uw leven uit te maken. Vreemd genoeg geldt voor de geest meer die ene keer, dat u bewust uzelf tekort liet doen (uit medelijden b.v. voor een ander), die ene keer, dat u zich iets onrechtmatig hebt toegeëigend, terwijl u wist dat het u niet toebehoorde. Dit zijn factoren, die voor de geest bewustwording betekenen.

Deze dingen blijven in u gegrift en zijn te eeuwigen dage een beginpunt, van waaruit u verder kunt gaan om onbekende ervaringen en gebieden u eigen te maken. Wij kunnen dit echter nog kleiner stellen. U hebt misschien duizend dagen gewerkt in uw leven, maar op een dag overkomt u een klein ongelukje. U steekt b.v. met een naald in de vinger, met een hamer op uw duim, of iets dergelijks. Een normaal voorval. Door dit voorval krijgt u ineens een afkeer, een woede tegen uw werk, u gaat het ineens vanuit een ander standpunt bezien. Hier ligt de waarde voor de geestelijke bewustwording.

Het zal u allen nu duidelijk zijn, dat we hier toch werkelijk met innerlijke processen te maken hebben, die eigenlijk ver staan van elke beschouwing van uiterlijke omstandigheden. Er is geen norm te trekken, die vaststelt in welke verhouding stoffelijk beleven en geestelijke bewustwording ooit kunnen staan. Dit geldt ook voor alle sferen. Er is geen enkele maatstaf te vinden, die deze overeenstemming aangeeft tussen de wereld en de vormen, waarin je je beweegt en je eigen geestelijk bewustzijn.

Opvallend - voor ons althans - is echter het feit, dat de lege vlekken, door mij terra incognita genoemd, gelijktijdig blinde vlekken zijn. U kunt in de geest alleen ervaren wat in verband staat met het gekende. Uw uitwisseling met de buitenwereld kan alleen plaatsvinden op grond

van gekende waarden. U had misschien gedacht, dat de stoffelijke ervaring of de beïnvloeding van buitenaf dus die terra incognita zou invullen. Dat is niet waar. Dit gebeurt vanuit het "ik" en in het "ik". De uiterlijke omstandigheden kunnen aanleiding daarvoor zijn, maar in de meeste gevallen is het de geest zelve, die eerst begint haar ideeën en gedachtewereld, als in het "ik" besloten, aan te vullen, voor zij ertoe kan komen deze buiten zich te ervaren of zelfs in een daad om te zetten en uit de drukken.

Toch vinden wij juist in die bewustwording sommige zeer eigenaardige verschijnselen. Om enkele ervan te noemen: Het plotseling bewustzijn van kracht: of tegengesteld: verlatenheid. Het plotseling a.h.w. kennen van elke gedachte in de omgeving van plant en dier, die van mens, kortom van alles, En daartegenover het plotseling niets meer kunnen begrijpen, omdat alles anders gaat dan het uws inziens zou moeten gaan. Een ander voorbeeld: U hebt ogenblikken dat andere werelden u reëler schijnen dan uw eigen wereld. Een uitwisseling van werkelijkheid. Gelijk tijdig echter wordt in die uitwisseling uw eigen wereld belangrijker. Want daarin wilt u de erkenning van die tweede wereld zien.

Het zijn deze tegenstellingen, hier opzettelijk in meer stoffelijke zin gekozen, die ons bij de geestelijke bewustwording toch wel de kern van de zaak beginnen aan te tonen. Het gaat niet om de kracht, die wij bezitten of om de verlatenheid, die wij ondergaan. Het gaat om de wijze, waarop wij van onszelf bewust zijn. De kracht is een realisatie van eigen aanwezig zijnde krachten en vermogens. De verlatenheid is het zich bevinden in terra incognita, in onbekend terrein en niet meer de verbinding kunnen vinden tot de kracht, tot het eigen wezen en eigen inhoud.

Nu komt dit natuurlijk niet alleen stoffelijk voor. Wij kennen deze toestanden ook voor de geest. Ofschoon er voor de hogere geest geen leiding bestaat, bestaan er fasen van eenzaamheid of verlatenheid, die afgewisseld worden met een absoluut contact met omgeving en sferen. De andere gevallen zijn eigenlijk weer een weergave van hetzelfde principe. Klaarblijkelijk wisselt de geest in haar bewustzijn tussen de kenbare wereld, die zij in zichzelf draagt en een onbekende wereld, waaruit ze zelfs in haar verlatenheid in feite krachten put.

Het volgende beeld wordt over dit innerlijk proces gegeven door een van onze oudere broeders: het ongekende is het paradijs van de mens. Deze vreemde plaatsen zijn geheel anders, dan wat hij kent. Want zijn kennen is een realisatie van het Goddelijke. In het ongerealiseerde echter kan hij wandelen met God. Het gevolg is dat elk contact - elk nauwer contact - met het Goddelijke leidt tot een gelijktijdig afgesloten zijn van zijn eigen wereld en wereldbewustzijn.

Het is dit proces dat in de allereerste plaats aanleiding geeft tot het gevoel van verlatenheid. Zou de geest zover kunnen komen dat zij ook in haar uitdrukking de goddelijke kracht doet ervaren, zonder daarbij het wereldverlies te betreuren, dan is de wonderdadige kracht in de geest een scheppende geworden en creëert zij in het ledige onmiddellijk goddelijke glorie en volmaakte vorm van uit zichzelf. Waar dit voorkomt, is geen beleven of contact met de buitenwereld nodig. Een voorbeeld, dat ik zo even ook al gaf: Het plotseling begrijpen of helemaal niet-begrijpen van de omgeving.

Het is misschien goed, dat ik ook hieraan enkele woorden wijd. Het plotseling verstaan, begrijpen van de omgeving, komt voort uit een gevoel van harmonie, dat zult u met mij eens zijn. Deze harmonie berust geestelijk echter op een erkennen van dingen, die - eens onbelangrijk geacht - nu tot een intrinsiek deel van eigen wezen zijn geworden. Op het ogenblik, dat dit begrip optreedt, zijn een aantal eerst afzonderlijk gelegen punten van bewustwording tot een geheel verbonden. Naarmate meer van de aanwezige punten van bewustzijn in de geest verbonden optreden, zal het geheel een meer harmonische werking vertonen ten opzichte van elke mogelijkheid van uiting, elke beleving of beïnvloeding van buitenaf.

Bij verlatenheid maar onbegrepen zijn en onbegrip is het omgekeerde het geval. Hier verbréékt men bewust of onbewust de verbindingen, die ijl gevlochten worden tussen verschillende centra van geestelijke bewustwording binnen de geest en is de verdeeldheid van

het wereldbeeld gelijktijdig zo verwarrend, dat geen redelijk contact met de buitenwereld meer kan worden verkregen, zowel in de geest als voor haar uiting.

De zin van dit vormen van ketenen van punten van bewustzijn, of het verbreken van elke band tussen die punten, ligt in de kern van de geest zelve. Wanneer wij voortdurend in staat zouden zijn tussen die kleine punten van ons wezen - die op het ogenblik het werkelijk weten, het werkelijk "ik" uitmaken in de geest - om een band in stand te houden, dan zou er geen behoefte zijn tot uitbreiding. Het ontstaan van de isolatie het verbreken van deze banden dus, is in feite niet meer of minder dan voor zichzelf de noodzaak scheppen bepaalde van die centra althans uit te breiden. Hoe, heb ik u reeds verteld.

Misschien kan ik hierbij ook nog de vraag aansnijden: Hoe ligt eigenlijk dan die kernwaarde in het "ik"? Welke kracht is het, die ons tot het sluiten of verbreken van dergelijke ketens kan bewegen? Een antwoord op deze vraag te geven is ongetwijfeld moeilijk, omdat wij ons hier moeten gaan bewegen op het terrein van God, iets wat voor ons altijd nog enigszins theorie blijft. Wij nemen aan dat uit God de kern van het wezen (de ziel) is voortgekomen. Stellen wij nu, dat in die God een periodieke realisatie en een periodieke uiting plaatsvindt, dan zal deze periodiciteit zich moeten weerkaatsen in de geest. Verder is het aannemelijk, dat door deze verwantschap kleinere delen van de goddelijke Kracht niet slechts een gelijke frequentie maar zelfs een hogere frequentie van deze verschijnselen kunnen vertonen. Als zodanig zou de polsslag van de kosmos zelve bepalend zijn voor nu eens bindende, dan weer verbrekende tendensen, die geheel binnen het geestelijk bewustzijn besloten blijven en slechts zo nu en dan - maar lang niet altijd - ook naar buiten toe een uiting vinden.

In al het voorgaande heb ik getracht aan te tonen:

Dat de geest een op zichzelf staande kracht is, waarin de bewustwording zich afspeelt en welke bewustzijn geheel gescheiden moet worden gezien van elke andere vorm van bewustzijn, die wij in een bepaalde wereld misschien zullen kennen.

Dat de geest onderhevig is aan beïnvloedingen van binnen uit en dat over het algemeen haar uiting naar buiten toe origineert vanuit deze innerlijke beweegredenen, deze innerlijke beïnvloeding.

Als gevolg hiervan blijkt de geest in haar uitingen niet in de eerste plaats de ervaring door middel van de uiting te verwerven, maar daarin slechts een bevestiging van reeds in haar bestaande waarden en factoren te verkrijgen.

Zij zal - gezien deze omstandigheid - in zich een verzekerdheid gewinnen door haar uitingen. Haar uitingen, onafhankelijk van goed of kwaad al of niet aanvaardbaarheid voor eigen wezen of wereld, betekenen te allen tijde een groter bewustzijn, zolang dit streven niet tevens een streven naar chaos is.

Voor ik mijn betoog geheel besluit, moet ik aan deze chaos ook nog even de aandacht wijden. De chaos is niet, zoals men denkt, een volledige uitblussing van alle bewustzijnswaarden. Een geestelijk bewustzijn kan niet worden uitgeblust. Wel kunnen de verbindingen tussen bepaalde ervaringen verbroken worden (isolatie-effect, het zich in een put bevinden) terwijl gelijktijdig de waarden daarvan onderling verwisseld worden, zodat van geen innerlijke evenwichtigheid meer sprake is. Bij een totale verstoring van het geestelijk evenwicht krijgen wij de toestand, waarin geen besluit meer genomen kan worden, noch een eigen realisatie kan plaatsvinden. Dan neemt de bindende kracht vanuit de kern van het "ik" hernieuwd de leiding, volledig over en begint een proces van hergroepering en herbewustwording. Het is juist daarom, dat wij steeds weer zeggen, dat geen geest, geen ziel verloren gaat. Op aarde is men geneigd bepaalde dingen aan de chaos toe te schrijven. Ik meen dat dit niet juist is. Hetgeen voor u op aarde van het geestelijk bewustzijn tot uiting komt, heeft steeds een vorm, heeft steeds een inhoud. Het is nimmer volledig zinloos en onsamenhangend. Het is steeds de uitdrukking van een innerlijke toestand. Zodra ware chaos bereikt wordt, is geen uitdrukking meer mogelijk, omdat een gebrek aan evenwichtigheid en realisatie van het geestelijk "ik" elke band met de buitenwereld verbreekt.

In dit betrekkelijk korte betoog heb ik hier getracht weer te geven, wat de geestelijke bewustwording is en wat zij betekent. Ik wil voor deze avond het hierbij laten.

HET GEESTELIJK INZICHT IN VERHOUDING TOT HET GEESTELIJK BEWUSTZIJN.

Wij spreken over een geestelijk inzicht op het ogenblik dat onze eigen gesteldheid ons in staat stelt zoveel parallellen in de wereld buiten ons te ontdekken, dat wij daaruit conclusies omtrent het buiten ons liggende zowel als het in ons liggende kunnen trekken. U zult begrijpen, dat naarmate de bewustwording vollediger is, een groter aantal parallellen mogelijk is. Die mogelijkheid betekent echter niet een realisatie. Wij kunnen dus niet zeggen, dat alle inzicht altijd identiek is met bewustzijn of bewustwording: of omgekeerd.

Wij moeten stellen, dat het verwerven van inzicht - in tegenstelling met het voorgaande - het bewuste contact met het buiten het "ik", bestaande betekent. Inzicht kan de geest nooit gewinnen door alleen in zich te werken en - misschien door de nood gedwongen - zichzelf te uiten. Het is voor haar een absorptie van buiten haar liggende waarden, die zij niet onveranderd voor zichzelf accepteert, maar in een nauwkeurig afwegen en vergelijken met het in haar bestaande gebruikt om de houding van haar eigen wezen en streven t.o.v. buiten haar staande machten en krachten voor zichzelf vast te leggen. Het verwerven van dit geestelijk inzicht maakt het n.l. mogelijk om bij elke bewustzijnsuiting een zo harmonisch mogelijk pad te kiezen.

De bewustwording zelve eist uiting, daaraan ontkomen wij niet. Maar de geëiste uiting moet toch wel een klein beetje aangepast zijn aan onze wereld. Want wij belevan in de stof en in een lichaam. Wij belevan in de sfeer in een voertuig. Wij belevan desnoods in een zuiver geestelijk bestaan, waar een voortdurend elkaar treffen van gedachtebeelden voor ons de wereld betekent. En naarmate wij daarmee meer harmonisch zijn, naarmate wij meer aan de eisen van die wereld kunnen toegeven en gelijktijdig toch ons eigen streven volgen, zullen wij door dit inzicht onze eigen bewustwording vereenvoudigen - eventueel versnellen - en zeker tot een prettiger en aangenamer gebeuren maken.

Wanneer een geestelijk bewustzijn zo groot is geworden, dat een werkelijk inzicht in alle wereld verkregen kan worden, betekent het, dat zolang men als deel van het Goddelijke nog met geheel van het Goddelijke een contact uit persoonlijk standpunt onderhoudt, men dit contact voortduren zo kan maken, dat de schoonheid en het aangename van het Goddelijke zich voor het "ik"openbaart. Het betekent dat wij door dit inzicht elke tegenstrever, elke geest van chaos kunnen vermijden. Het is dus wel zeer belangrijk, dat wij niet slechts een geestelijke bewustwording ondergaan, maar dat wij ook leren een geestelijk inzicht te doen werken op elke uitingsvorm. Het zal u opvallen, dat ik hierbij voortdurend spreek vanuit het standpunt van de geest, niet vanuit het standpunt van uw wereld. Dit is noodzakelijk. Vanuit uw wereld kunt u nooit een geestelijk inzicht bereiken.

Elk stoffelijk inzicht kan een breukdeel van een geestelijk inzicht in zich bevatten maar kan nooit een volledige weergave zijn van de relatie, die bestaat tussen het geestelijk "ik" in zijn erkende vorm en de wereld daarbuiten, de kosmos daarbuiten. Ofschoon ik mij ervan bewust ben, dat het voor u zeer moeilijk is om te redeneren van uit het standpunt van de geest, hoop ik toch, dat u de volgende argumenten aan een nadere beschouwing zult onderwerpen. Al is het alleen maar om in de stof reeds u enigszins bewust te worden van hetgeen u al zo kan beïnvloeden.

In de eerste plaats betekent het, dat het geestelijk inzicht een beperking betekent van de bewustzijnsuiting. Wanneer men zich bewust is, dan zal men zich volledig willen openbaren en uiten. Men merkt vaak, dat dit niet kan. Wij blijven dan zitten met wat wij noemen een reeks drangwaard en (dus een honger om iets te doen of iets te belevan), maar beperken en bepalen deze tot een uiting, die - erkend als harmonisch - door onszelven aan het "ik" wordt toegestaan. In een dergelijk geval kan een betrekkelijk kleine, maar over het algemeen felle en zeer doorleefde uiting in de plaats treden voor zeer uitgebreide reeksen van beleving. Om het zeer simpel te zeggen: De geest, die inzicht heeft in de verhoudingen, die er bestaan tussen haar en de buitenwereld, kan een beleving meer betekenis, meer kracht geven en voor

de vervulling van het "ik" betekenisvoller maken dan een ander, die dit ongericht doet, met een duizend gelijksoortige belevingen zou kunnen volbrengen.

Ten tweede; het geestelijk inzicht houdt geen rekening met stoffelijke normen of wetten, noch met de normen of wetten van een bepaalde wereld. In enkele gevallen zal het geestelijk inzicht de geest er toe brengen een conflict te scheppen in een wereld. Dit is dan een innerlijk moeten. Men voelt dit aan als een haast onontkoombaar iets. Wanneer een mens nu betrekkelijk beheerst is, zal hij dit omzetten in droomleven. Maar hij zal toch altijd een of andere wijze van uiting zoeken - desnoods een symbolische uiting - om daardoor aan deze drang gevolg te geven. Het is duidelijk, dat dit voor de geest noodzakelijk was. Want zij, met haar inzicht in haar eigen onvolledigheid maar tevens met haar begrip voor de waarden van harmonie, die in de kosmos bestaan, heeft een bepaalde beleving met onthouding van alle andere belevingen uitgekozen om daarin haar eigen behoeften in de buitenwereld te openbaren. Zij zal daaruit dan ook vele emoties wekken. En deze emoties, die verwant zijn aan haar wezen, scheppen weer die harmonie. Harmonie, waardoor in de geest een uitbreiding van de punten van bewustzijn mogelijk wordt

Misschien is die vergelijking niet helemaal zuiver. Laat ik dan het beeld hier zo stellen: Men heeft een aantal edelstenen en er is een vaste lichtbron. Wij weten, dat er vele flonkeringen in zijn en wij zouden elk facet in zijn flonkering graag willen erkennen. Dan zullen wij elke edelsteen moeten wenden. Wij zullen echter bij een groter aantal edelstenen die wending steeds zo doen plaatsvinden, dat een harmonische schittering van het geheel mogelijk blijft. De harmonische schittering van onze edelstenen is gelijk aan de bewustwording van de geest. Zij heeft steeds nieuwe argumenten aangevoerd. Zij zal caleidoscopisch al hetgeen in haar bestaat steeds weer in andere verhoudingen trachten samen te brengen en gebruikt haar beleven daarvoor als een soort brug. De emotie, die uit het beleven wordt gewonnen, is een bevestiging van het al of niet harmonisch zijn. De hergroepering geschiedt dus aan de hand van het experiment.

Het zal u nu duidelijk geworden zijn, dat de bewustwording dus in feite plaatsvindt door een zich uiten in de buitenwereld, maar gelijktijdig de waarden van die buitenwereld in het "ik" opvangen. Al wat buiten eigen bewustzijn ligt wordt door de geest niet verwerkt. Maar wat binnen eigen bewustzijn ligt is een bewogenheid en deze bewogenheid maakt een samenvoeging van bepaalde delen van het bewustzijn in de geest mogelijk.

Zolang wij nu hier experimenteel te werk gaan, zonder daarbij gelijktijdig te weten, waarheen ons experiment gericht is, kunnen wij geestelijk voor de eigenaardigste verhoudingen komen te staan. Onze wereld zal de meest fantastische beelden vertonen. Wij zullen gelijktijdig ook maar al te vaak ineens vastlopen, doordat rond onze kernen van samengevoegd bewustzijn zich een voor ons onoverkomelijke vlakte van onbewustzijn gaat uitspreiden. Wij hebben dan een reeks van steden, die met elkaar verbinding hebben, maar omgeven worden door woestijn. Dit is niet te begeren, want wij moeten met het geheel van de geest zoveel mogelijk contact hebben. Inzicht is er nu op gericht de verschillende bewustwordingen zo t.o.v. elkaar te placeren, dat alle waarden, die in de geest bestaan, voortdurend gewekt kunnen worden en alle delen van het geestelijk bewustzijn in de realisatie van de persoonlijkheid een gelijkblijvend aandeel zullen hebben.

U zult zich afvragen: Hoe kan ik in een dergelijk geval een daad gebruiken om het werk van duizend daden te doen? Ik zal hiervoor graag een voorbeeld geven. Wij hebben - laat ons zeggen - bewustzijn omtrent de natuur, omtrent de kosmos, de krachten in de kosmos dus, omtrent onze eigen placering temidden van die kracht, ons deel zijn van die kracht, etc. Elk op zichzelf is een afzonderlijk vlekje, een afzonderlijk stadje. Wanneer ik nu voor elk van die dingen een aparte ervaring nodig heb, zal ik dus - tenzij ik een gemene deler kan vinden, een gemeenschappelijk punt, dat voor elk van deze afzonderlijke factoren harmonisch is - voor elk afzonderlijk stadje ook een afzonderlijk beleven, ja, misschien zelfs een afzonderlijk leven in de stof nodig hebben.

Het geestelijk inzicht maakt het echter mogelijk om vast te stellen, waar overeenkomsten zijn. Die overeenkomsten breng je terug tot de kern van het wezen. De kern van het wezen is a.h.w. de ziel. Maar de ziel heeft ook haar drang, haar werking naar buiten toe. Wanneer ik nu

van uit alle punten van mijn wezen naar het Goddelijke streef, zoals ik dit als kern in mijzelf draag dan maak ik daarin tijdelijk een drang overheersend, die voor alles gelijk is. Deze drang kan dan volstaan met een enkele realisatie en één enkele daad en gelijktijdig toch voor alle een bevestiging betekenen: in alle dus de mogelijkheid vormen om met die daad (of het beeld) een nieuwer in het "ik" bevat beeld van het Goddelijke te scheppen. Het is uit het "ik" voortgekomen. Het is steeds het nemen van een klein boogje aan de rand van het onbekende. Het winnen van een heel klein gebied erbij. Zoals men b.v. sommige wadden inpoldert door steeds weer kleine dijken te leggen en op de duur dus steeds meer land aan het vaste land toe te voegen.

Op deze wijze werkt de geest. Maar elke keer, wanneer zij een dijk heeft gelegd van een idee, zal zij het gebeuren daarin moeten hebben. Zij moet de beelden, de realisaties hebben, die nodig zijn om dit aan te vullen. Het begrip is geschapen. Zij moet dit doen door dus uit het Zijnde dat buiten haar ligt, de zaak aan te vullen. Zij kan dit alleen doen wanneer zij eerst het bewustzijn heeft van dat terrein. Zij wordt door dit bewustzijn gedwongen tot die aanvulling en komt dus tot de daad. Mits de noodzakelijke daad, beleving of realisatie voor elk gewonnen terrein binnen het totaal van het bewustzijn (of voor vele gewonnen terreinen binnen het bewustzijn) gelijk zal zijn, zal hierdoor in een ogenblik een enorme uitbreiding van het "ik" (een grotere harmonisatie van het "ik" ook) plaatsvinden.

Het is duidelijk, dat geestelijk inzicht en geestelijke bewustwording samen dienen te gaan. Helaas is dit niet altijd het geval. Voor de mens zou ik daarom het volgende willen stellen: Realiseer u, dat sommige dingen voor alle fasen van uw bestaan gelijkelijk belangrijk kunnen zijn. Luister steeds naar uw innerlijke stem maar richt uw beleving steeds volgens het menselijk mogelijke en aanvaardbare. U kunt geen werelden veranderen, ook al krijgt u soms die impuls van binnenuit. Maar u kunt het geestelijk inzicht stoffelijk dupliceren door een enkele daad te stellen, waardoor u een deel van uw wereld helpt verbeteren. Dit betekent, dat de noodzakelijke realisatie voor het geheel in u heeft plaatsgevonden.

Op deze wijze kan men zelfs in de stof - vaak de marionet zijnde van de geest en soms een onhandelbare marionet zelfs - komen tot een meewerken met de geest en een bevorderen van de geestelijke bewustwording door het inzicht, dat in de geest zo belangrijk is, in de beperkte waarden van de stof zoveel mogelijk toe te passen. Op deze wijze wordt een verhoging van eigen wezen bereikt en een vergroting van harmonie met het Goddelijke, waaruit - zowel voor de voertuigen en als voor het geestelijk wezen zelf - een vergroting van potentie voortkomt, die op de duur de aanpassing, de volledige aanpassing aan het Goddelijke mogelijk maakt.

DE MENS IN HET GODDELIJK SCHEPPINGSPLAN

De vorm mens of mensachtige is in de eerste plaats een bewustzijnsvorm. Wij moeten ons wel realiseren, dat in het goddelijk scheppingsplan alle fasen van bewustzijn gelijktijdig tot uiting komen. Daarenboven zal aan elke bewustzijnsvorm een daarvoor passend voertuig in de materie worden gegeven, zodat de mens en qua voertuig en qua bewustzijn een zekere fase uitmaakt van het Goddelijke.

De betekenis van de mens voor het Goddelijke is moeilijk te omschrijven. Het is even moeilijk om de betekenis te omschrijven van een marmerplaat of een bouwsteen t.o.v. de St. Pieter. Dit is wel zeer moeilijk. Omgekeerd kunnen wij echter wel stellen: Wat is voor de mens en het menselijk bewustzijn de betekenis van het Goddelijke? En dit kunnen wij allereerst wel zo stellen: Wanneer het bewustzijn "mens" bereikt wordt, treedt een zelfbeschouwing op. Deze zelfbeschouwing doet een erkennen van relaties met hogere krachten ontstaan. Zodra wij de vorm mens of mensachtige hebben, krijgen wij te maken met een bewust godsbegrip, een bewuste godsrelatie.

Elke erkenning binnen een voertuig betekent voor de geest de noodzaak deze erkenning te verwerkelijken. De vorm van de mens is dan ook in het goddelijk scheppingsplan aangepast aan een scheppend principe. Wij kunnen natuurlijk aannemen, dat mensachtige vormen in velerlei materie kunnen ontstaan, met velerlei verschillende stofwisselingsprocessen, met velerlei verschillende bouwvormen. Maar één ding zullen zij gemeen hebben. Mens of mensachtige is te allen tijde bevoertuigd met

1. zelfstandige voortbeweging:
2. hanteringsmogelijkheden (voor de mens dus hand met reversibele duim):
3. een waarnemingsvermogen, dat reproductie van het waargenomene mogelijk maakt(voor de mens bifocaal zien):
4. een gehoorsysteem. dat tenminste in staat is in een zekere scala van geluidstrillingenverschillen te onderkennen en deze met emoties en ervaringen te verbinden.

Dit alles n.l. is noodzakelijk om de scheppende gedachte, die uit het zelfbeschouwend godserkennen voortkomt, in de praktijk uit te drukken. Ongetwijfeld zal bij de mens-achtigen en de mens in het begin een misverstaan van de scheppende functie kunnen optreden. Het voertuig moet verder gevorderd zijn dan het bewustzijn, omdat het bewustzijn zijn uitingsmogelijkheid in het voertuig moet zoeken en niet omgekeerd uit het bewustzijn een voertuig wordt gecreëerd. Dit impliceert dat het scheppen van het voertuig dus niet alleen afhankelijk kan zijn van de geest, die in zo'n voertuig leeft in casu de menselijke.

Stelling: Grotere, meer wetende en machtiger geesten kunnen zich uitleven als scheppers of medescheppers in het creëren van vormen, die een bewustwording mogelijk maken voor reeds bestaande bewustzijnsvormen. Conclusie: Elke vorm, die geschapen is, zal als schepping onmiddellijk gereleerd zijn met de kracht die aan de totstandkoming daarvan heeft medegewerkt. Als zodanig is het menselijk bewustzijn tevens gebonden aan bepaalde grotere geesten binnen de schepping. En zo hebben wij voor onze steen en de St. Pieter althans een nadere definitie gevonden. Het is de steen, die behoort tot een bepaalde beuk of nave, tot een bepaalde wand: en van deze wand is de functie gemakkelijker aan te geven. Het totaal mensachtige - en nu niet meer stof-menselijke van deze wereld alleen - is de directe uitdrukking van de wisselwerking licht-duister binnen het Goddelijke (persoonlijke openbaring van tegenstelling). Als zodanig - onder de invloed van tegengestelde geestelijke krachten - een balanshoudende factor t.o.v. het verdere scheppingsprincipe, in zoverre dit niet volledig macrokosmisch is. Nu zullen wij ongetwijfeld het menselijke verder kunnen voortzetten door te gaan zien, hoe het in zijn uiteindelijke ontwikkelingsvorm er uitziet. Maar daarmee zijn wij aan het menselijke of mensachtige in de thans geldende betekenis ontgroeid. Voor de geest is het menselijke een doorgangsfase, waarbij men komt uit wereldbeschouwing tot zelfbeschouwing, en van uit een zelfbeschouwing met praktische wereldwerking tot een intense zelfbeschouwing, waarbij kosmische werkzaamheid mogelijk wordt door een goddelijke wil, waar kennis van het "ik" een aanpassing daaraan mogelijk maakt.

Zeggende "de mens is belangrijk" zeggen wij tevens, dat het individu als zodanig belangrijk is: niet slechts mens of mensachtige als vorm of bewustzijn. Want in elke mens of mensachtige leeft een bepaald facet van de scheppingswil. Wij mogen dan ook aannemen, dat - geestelijk gezien - mens en mensachtige de totale scala van licht en duister omvatten, voorzover deze geestelijk geopenbaard kan worden binnen de kosmos.

De interrelatie tussen mens en mensachtige is van minder belang dan men oppervlakkig zou menen. Deze is slechts een milieuomschrijving en beperking of uitbreiding van werkingssfeer. Het wezen zelf echter - in het Goddelijke het enig belangrijke - dankt zijn belangrijkheid aan het direct openbaren van een goddelijke fase. Zou nu de geest voortdurend veranderen, dan zou dit laatste onzinnig zijn. Er moet dus worden gesteld, dat al hetgeen in de mens aanwezig is, binnen de kosmos aanwezig is en binnen de mens aanwezig blijft. In de mens worden bepaalde permanente waarden van het geestelijke uitgedrukt en vastgelegd. Aanvulling van deze waarden kan leiden tot een juistere aanpassing in bewustzijn door de mens of mensachtige aan het kosmisch plan. Een samengroeien met anderen, totdat een multiple persoonlijkheid ontstaat, die wederom scheppend werkt t.o.v. lagere vormen. Maar de eigenschappen als zodanig zijn onontbeerlijk en voortdurend deel van het Goddelijke. Mijn nadruk op het individu heb ik gelegd om u duidelijk te maken, dat gelijkvormigheid uit den boze is. God vergt, noch eist of kan niet vergen of eisen duplicatie van persoonlijkheid en eigenschappen. Hij kan juist slechts differentiatie wensen. Ook in bewustzijn. Want een bewustzijn omtrent verschillen eerder dan overeenkomsten zal Zijn wezen immers in het

mens-zijn duidelijker tot uiting doen komen. Alle sferen tezamen nemend, waarin mens- en mensachtigen zich te enigerlei tijd bewust worden of kunnen worden stel ik verder: Deze enkele fase, dit enkele facet, vastgelegd binnen de mens, maakt deel uit van een band, die loopt van oneindigheid tot oneindigheid, van God tot God. Als zodanig omvattend een totale cyclus van uitingen, die in de permanente en gefixeerde schepping een baan of lijntekening betekenen, die op haar wijze belangrijk is voor alle verdere samenhang en onmogelijk gewijzigd kan worden. Alle dingen hebben zin. De mens is een van de dingen, die niet slechts zin heeft, maar in staat is deze zin zelve te beseffen.

ZESDE LES - ONTMOETINGEN IN DE KOSMOS

Wanneer wij de bewustwordingsprocessen hebben nagegaan, moeten wij voor onszelf wel tot de conclusie komen, dat het einde van de bewustwording op een geheel andere wijze en met een geheel ander wereldbeeld moet plaats vinden, dan u aan het begin van deze cursus meende. In feite is het einde van de bewustwording een ontmoeting met God. Maar nu is God iets wat we niet kunnen ontleden en niet kunnen beschrijven. Daartegenover staat, dat God Zijn Wezen heeft geuit (dus als het ware weerkaatst ziet) in de kosmos. Willen wij dus van uit ons standpunt van bewustwording trachten iets van de eenwording met God (absolute bewustwording) te begrijpen, dan zullen wij een ontmoeting moeten hebben met de kosmos: en ongetwijfeld ook in die kosmos met onszelf.

Hoe deze kosmos ons voor te stellen? Wij kunnen natuurlijk spreken over het heelal. Maar het heelal is één moment in tijd. Het verleden is schijnbaar voorbijgegaan en de toekomst hongert nog naar het beleven dat eens zich daarin zal openbaren. Van uit ons standpunt is dit waar. Maar al wat gebeurd is al wat gebeuren zal, elke gedachte, elke daad, elke kleinste verandering, onverschillig op welk vlak, is vastgelegd. U zult zich misschien herinneren, hoe wij meermalen hebben gesproken over een kosmos, waarin alle dingen bestaan - alle mogelijkheden zelfs - en waarin ons beleven krachtens eigen bewustzijn een selectie maakt uit de vanuit het huidige standpunt mogelijke richtingen. Laat ons dan allereerst trachten die kosmos te definiëren.

Elk moment van tijd, alle mogelijke momenten van tijd, alle varianten, die denkbaar zijn op elke persoonlijkheid, op elke wereld en op elke situatie zijn in het heelal vertegenwoordigd. Vergelijkend genomen: het is een geschiedenis waarin steeds slechts een letter veranderd wordt, gedrukt op opeenvolgende pagina's. Elke pagina een verhaal. In welk verhaal we leven, kunnen we nu nog niet beseffen. Want we kennen het einde van de geschiedenis nog niet. Maar op de duur zal ons bewustzijn groot genoeg worden om niet alleen meer letter na letter te spellen of desnóóds enkele woorden gelijktijdig te overzien, maar om het gehele blad, de gehele pagina met één oogopslag te kennen. Met een oogopslag dus te weten wat onze wereldbeleving is. En daarmee hebben we dan een deel van de kosmos gerealiseerd. Dan zullen we nog moeten bladeren in het boek om alle andere mogelijkheden ons eveneens te realiseren. Achter al deze mogelijkheden en varianten echter blijft het verhaal toch steeds hetzelfde en dat is belangrijk. Onverschillig welke weg tot bewustwording wij volgen: wij komen tot dezelfde essentie van zijn, de zelfde story.

Nu weten wij dat de geest niet onderworpen is aan de tijdselementen zoals de stof. Zij beweegt zich daarin volgens haar eigen bewustzijn en bevattingsvermogen. Zij is in staat om een enorme versnelling van tijd door te maken, zodat zij duizenden jaren kan doorleven in wat voor u een seconde is: terwijl zij omgekeerd aeonen van jaren, waarin werelden ontstaan en vergaan voor zich terug kan brengen tot een enkele seconde. Er zal een ogenblik zijn, dat de geest elk concept van tijd kan uitschakelen en komen tot een gelijktijdige beschouwing van al het zijnde, is dit punt bereikt, dan begint in feite de ontmoeting in de kosmos. Want zodra wij alle dingen gelijktijdig voor ons kunnen zien, alle verhoudingen a.h.w. gefixeerd zien en onze eigen weg daarin, dan is het logisch dat eerst datgene wat met onszelf in verband staat, datgene wat in onze bewustwording zo'n belangrijke factor is geweest, onze aandacht vraagt.

Indien wij de kosmos ontmoeten, ontmoeten wij allereerst niet onszelf zoals wij onszelf kennen, maar de gehele wordingsgang, waarvan het eindproduct het huidige "ik" is. Dit ontmoeten behoeft niet altijd op het hoogste vlak plaats te vinden. Om u een voorbeeld te geven: Een vogel, die vliegt heeft een betrekkelijk uitzicht over de omgeving, meer dan een mens die staat. Maar als een mens de mogelijkheid ziet om zich - zij het voor nog zo'n korte tijd - boven zijn omgeving te verheffen, dan zal ook hij als de vogel een groter deel van die omgeving gelijktijdig kunnen overzien. De mens maakt daarvan gebruik door uitkijktorens te

bouwen. Maar gesteld dat die er nu niet zijn, dan zou het mogelijk kunnen zijn dat die mens alleen door krachtig genoeg omhoog te springen ook al een idee zou krijgen van al wat rond hem is.

In onze bewustwording is de belemmering van ons voorstellingsvermogen de keten, die ons op de aarde houdt, de zwaartekracht, die ons steeds terugtrekt tot ons eigen vlak en ons eigen niveau. Maar een enkele keer kunnen wij b.v. door meditatie of concentratie voor onszelf zoveel kracht vergaren, dat wij een kort ogenblik boven dit normale niveau uitkomen. Wij zien onze wereld in een nieuwe verhouding. Wij kunnen door een leven, dat dus gericht is op alleen deze erkenning desnoods, een soort vaste structuur in onszelf oprichten, waardoor het ons steeds weer mogelijk is om langere tijd buiten het menselijke te vertoeven. Wij moeten echter altijd terugkeren tot onze eigen wereld. Dat hoort er natuurlijk bij.

Wanneer wij nu onszelf gaan ontmoeten, dan gebeurt dat in de eerste plaats wel tijdens zo'n korte uittreding - ik mag het wel een uittreding noemen in dezen - dit korte moment van ontruikt zijn aan onszelf brengt ons de eerste zelfkennis. Niet meer gebonden in een keten van oorzaak en gevolg, waarmee we door emoties te sterk verbonden zijn om ons onpartijdig te bezien, krijgen wij een plotseling inzicht in b.v. ons verleden. Wij kunnen, indien wij ons aangezicht in een andere richting wenden (ons ervaren dus op de toekomst richten), ook toekomstige gebeurtenissen zich met een vaste en haast onloochenbare logica voor ons zien ontrollen. Wij zijn dus wel in staat om, zelfs bij een gedeeltelijke bewustwording en dus een onvolledig besef in de werkelijke kosmos, toch reeds een aardig beeld te verwerven van hetgeen wijzelf in die kosmos zijn. Dit is het eerste punt a.h.w. van beroering met God.

Daarnaast echter liggen al deze parallelle werelden, waarover ik zo even sprak, het voorbeeld gebruikende van een boek. Laat ons nu eens dit stellen: Wanneer ik één daad stel op aarde of in een sfeer, heb ik alle andere mogelijkheden voor mij bereikbaar of voorstelbaar mede overdacht. Ik heb dus overlegd gehandeld. Dan is in dit geval mijn leven niet alleen die ene feitelijke verwerkelijking maar ook tevens alle mogelijkheden. Want door de verwerkelijking van dit ene, die ene daad, heb ik gelijktijdig mijn eigen houding bepaald tegenover elke andere voorstelbare mogelijkheid. Er is dus niet meer sprake van een lijn, die zich ergens door een toverrijk van mogelijkheden beweegt, maar van een betrekkelijk brede baan.

Het is alsof wij een soort brede weg tekenen door de oneindigheid. Maar de erkenningen, die die weg met zich meebrengt, betekenen tevens dat het aantal voorstelbare mogelijkheden zich steeds uitbreidt. Op de duur zou dit 2-dimensioneel kunnen worden voorgesteld als een omgekeerde piramide. Een driehoek met zijn breedste basis naar boven toe. Hierin ontmoeten wij op de duur de maximale bewustwording van onze wereld: of - als wij in vele werelden gelijktijdig bewust zijn - van onze werelden.

Daarnaast echter is ook nog wat anders nodig. Wij moeten niet alleen het verhaal leren overzien, maar wij moeten ook - en dat is even belangrijk - leren om het essentiële in dit verhaal te zien. In het begin kunnen wij alleen uit de ons bekende feiten een these opbouwen, de basis, een betrekkelijk brede lijn. Langzaam maar zeker zien wij, dat al de mogelijkheden die wij hebben overwogen, al de feiten die wij hebben gezien onbelangrijk worden. Wij brengen meer en meer alles tot zijn essentiële waarde terug. Wij krijgen lijnen, die naar boven toelopen. En op de duur hebben wij hier een rechtopstaande piramide. Overigens is dit geen nieuwe kennis. Want als ik u mag herinneren aan de grootzegels, zoals die b.v. door Salomo werden gebruikt, dan vindt u daarin ook deze twee elkaar kruisende driehoeken. Dit oude symbool was de sleutel voor kosmische kracht, beheersing van geesten, bescherming tegen demonen. Daar is wel iets van waar. Want de ontmoetingen, die wij hebben in de kosmos, zijn - zolang ons bewustzijn beperkt is en geen volledige ingang weet te vinden in de ware kracht, in de werkelijkheid - met demonen en spookgestalten, met problemen, waar wij haast niet kunnen uitkomen: met wensen, die wij voortdurend moeten onderdrukken, met waarheden, die wij maar half kunnen begrijpen en aarzelend verwerken. De spookwereld van de astrale gebieden, de demonische wereld van de duisternis, al deze dingen tezamen liggen normalerwijze in je beleven.

Het eerste wat je in de kosmos ontmoet is je eigen onderbewustzijn, je eigen falen, uitgedrukt in vele gestalten. Wanneer je wat verder komt echter, zal de ontmoeting meer en meer een

omschrijving worden van je eigen wezen. Je ontmoet in de kosmos datgene, wat je eigen wezen weerkaatst. Hoe verder je gespecialiseerd bent (en een geest, die bewustwording zoekt is dit), hoe minder besef je hebt voor alle andere gebieden en hoe meer voor je eigen terrein. Op den duur is je eigen terrein voor jou het alomvattende. In deze specialisatie is het je mogelijk om wereld na wereld toe te voegen aan jouw begrip zonder gelijktijdig de gehele kosmos te moeten erkennen. Een typisch verschijnsel dus, dat enerzijds een vermindering van erkende waarden, anderzijds een realisatie van de grootste waarden mogelijk maakt. En van daaruit erkenning van alle waarden.

Wij moeten nog verdergaan. Onze tocht in de kosmos is zeker nog niet teneinde op het ogenblik dat wij eindelijk onszelf hebben leren kennen. Hij is ook niet teneinde op het ogenblik, dat wij alle delen van de schepping leren zien, want we hebben nog steeds een persoonlijk standpunt. Het grootste probleem, dat zijn oplossing moet vinden, is de ontmoeting met God. En deze ontmoeting met God, vrienden, kun je je als volgt voorstellen:

Er komt een ogenblik, dat je je eigen oordeel hebt over de totale schepping. Je staat dan tegenover God, je ontmoet Hem. De voorstelling, die je hebt van je eigen wezen is onvolledig. De meest nauwgezette onderzoeken, het door vele levens en sferen heen streven naar absolute erkenning van het "ik", kan nooit een absoluut resultaat opleveren, het is altijd onder voorbehoud, altijd weer met grote beperkingen, ook al beseffen wij die niet. Maar als wij staan tegenover God, dan zal deze ontmoeting ons aantonen waar wij falen (dus datgene, wat in God bestaat en in ons niet: want in God moeten wij dit erkennen door Zijn werking in ons wezen) en daarmee gelijktijdig ook de aanvulling tonen van ons bewustzijn, totdat ons bewustzijn met het Goddelijke identiek is. Op het ogenblik van absolute congruentie van bewustzijn met het Goddelijke houdt de eigen persoonlijkheid volgens aardse en geestelijke normen op te bestaan. Wij ontmoeten dan niets meer. Alles is, alles is in ons, alles is tijdloos en alle dingen worden gelijktijdig erkend. Het is op dit ogenblik dat de sporen die wijzelf door het totaal van de kosmische scheppingen hebben getrokken, al die momenten van tijd die ons leven hebben uitgemaakt, al die sferen die onze beleving waren, wegvallen in belangrijkheid. Tot op dat ogenblik blijft al hetgeen met ons gebonden is voor ons belangrijker, interessanter dan al het andere.

In deze gehele stelling vinden wij steeds weer feiten terug, die bewijsbaar zijn: daarnaast echter supposities, die klaarblijkelijk erg in de ruimte zweven. Het zal dan ongetwijfeld ook verstandig zijn om u de achtergronden van deze beschouwingen allereerst mee te delen.

In de eerste plaats: Tijd is beweging in de ruimte. Dat wil zeggen, dat alleen waar beweging is, tijd is. Wanneer nu de beweging een beweging van bewustzijn is, zal voor dat bewustzijn het tijdverschijnsel gelijkelijk optreden alsof de massa zelve beweging kende. Stellende b.v. dat de aarde niet beweegt, maar dat elk moment een nieuwe aarde in een volgende fase optreedt en het bewustzijn van vorm tot vorm gaande telkenmale voor een ogenblik zichzelf erkent in de daar bestaande omstandigheid, dan kunnen wij aannemen dat een tijdloosheid van de kosmos zelve mogelijk is, waarbij geen enkele beweging en géén enkele werkelijke energie-uiting bestaat buiten hetgeen ervaren wordt door het zich verplaatsend bewustzijn.

Menigeen zal tegen deze these bezwaren inbrengen. Wij echter hebben ontdekt dat het mogelijk is om praktisch het gehele verleden voor ons te doen herleven, met een absolute werkelijkheid, dus alsof wijzelf in dit verleden zouden bestaan. Degenen in onze wereld, die o.a. de geschiedenis van de mensheid onderzoeken, maken van dit proces voortdurend gebruik. Door echter hun bewustzijn te verplaatsen kunnen zij grote hiaten in de tijd doen ontstaan waarbij zij honderden of duizenden jaren overslaan, waarna ze weer rustig terugkeren tot een vroeger moment. Er is hier dus klaarblijkelijk en vastgelegde reeks van waarden, die voor de geest volledig beleefbaar is.

Een typisch verschijnsel hierbij is de identificatie van de onderzoeker. De onderzoeker zal zich steeds identificeren met een persoon, die in dié tijd reëel was. Nu blijkt, dat wij dit niet bij elke willekeurige vorm kunnen doen. Om een voorbeeld te geven: De één kan misschien zich verpersoonlijken met Cleopatra, een tweede met Marcus Antonius, een derde misschien met een slaaf uit die tijd. Maar zij kunnen hun plaatsen niet verwisselen. Niet een ieder kan deze persoonlijkheden aannemen. Dit leidt tot de veronderstelling, dat in de tijd dus wijzelven een

bepaald spoor hebben getrokken en dat alleen zeer dichtbij dit spoor het voor ons mogelijk is bepaalde persoonlijkheden te accepteren. Dat wij dan tot deze identificatie kunnen komen, waarbij wij tijdelijk de persoonlijkheid van een ander absorberen en door deze een reeks van momenten beleven.

Eigenaardiger is nog dat bij onderzoek in tijden, waarin men niet zelve geleefd heeft, het niet mogelijk is langs directe weg tot een eenwording met een toen levende persoonlijkheid te komen. Dit kan wél weer via de bemiddeling van anderen, waarbij echter de beleving niet volkomen reëel is, maar eerder zich afspeelt als een droom of een telepathisch contact. Deze feiten staan vast. Zij schijnen voor ons te bevestigen, dat dit verleden dus een vaste waarde is, die continu blijft bestaan en te allen tijde door een daarop afgesteld bewustzijn hernieuwd beleefd kan worden. Wij horen en kunnen dit door eigen onderzoeken nog niet bevestigen dat onder de hogere geesten er zijn, die elk willekeurig moment in de tijd kunnen bezien. Zij bezien dit echter niet meer als een persoonlijkheid, maar zullen zich identificeren met groepen waartoe zij hebben behoord. b.v. een volk of een stam. Ook in deze gevallen krijgen we weer een bewust herbeleven, maar nu met een veel grotere waarde en inhoud. Misschien is het aardig hierbij op te merken, dat het voor de oudere geesten - ik gebruik deze naam vergelijkenderwijs, zoals men op aarde ook wel doet - soms mogelijk is, zich te identificeren met wezens, die op andere werelden hebben geleefd en wel voordat deze aarde een bewustzijndragend ras in menselijke vorm kende.

De conclusies die wij hieruit getrokken hebben, zijn o.i. niet onlogisch. Tijd is beweging in ruimte. Dat is waar vanuit een zeker standpunt. Wij kunnen echter ook zeggen: Tijd is de opeenvolging van ervaringen binnen een bewustzijn. En wij komen daarmee tot een definitie van de persoonlijke tijd. Dit blijkt te allen tijde juist, voorzover onze ervaringen reiken. De conclusie is, dat onze persoonlijke ervaring wel degelijk veel te doen heeft met de wijze, waarop wij de kosmos beleven. Wanneer een hogere geest grotere tijdperken kan volgen, doordat hij niet gebonden is aan het leven van een individu maar b.v. aan het bestaan van een stam of een volk, dan volgt hieruit, dat men nog groter wordend in zijn bewustzijn, zich kan identificeren met een wereld of een zon en zo nog grotere perioden van tijd kan omspannen. Hierbij blijkt, volgens de verklaringen van de hogeren - die wij dus niet kunnen controleren - dat zelfs het kleinste stofje, een molecule misschien, uit de atmosfeer de ruimte ingeslingerd, gevolgd kan worden in zijn totale ontwikkeling, zolang het deel uitmaakt van de planeet, waarmee men zich geïdentificeerd had. Op deze wijze is een zeer grote kennis van het leven en de daarin voorkomende omstandigheden mogelijk. Anderzijds blijkt reeds in onze eigen ontwikkeling, dat wij niet in staat zijn steeds maar weer grotere reeksen van ervaringen te verwerken. Eerder lijkt het er op, dat wij bepaalde reeksen van ervaringen herhaald verwerken, maar dan telkens intenser en vereenvoudigd. Ook blijkt dat de regels en wetten, die in het begin haast eindeloos lijken voor ons, op de duur samensmelten tot enkele en op de duur misschien een enkele wet. Ook dit geeft ons te denken.

Wij ontmoeten in de kosmos steeds weer beelden en werelden. Het blijkt dat het ons onmogelijk is in een wereld binnen te gaan, indien wij in onszelf niet bewust een waarde dragen, die daaraan inherent is. Zo kan geen enkele geest, die absoluut rein is en dus geen bewustzijn van het z.g. duister of kwaad in zich draagt, afdalen naar een duisterder wereld. Slechts zij, die dit bewustzijn bezitten, kunnen wel in die wereld afdalen. Omgezet in een persoonlijke ervaring kunnen wij dus stellen, dat bepaalde delen van de schepping niet bestaan en niet kunnen bestaan voor wezens, die door hun eigen geaardheid niet in staat zijn die delen van de schepping te begrijpen te verwerken of te aanvaarden.

De daaruitvolgende conclusies: Wij menen, dat wij het normale verloop van tijd en alle ontwikkeling daarmee verbonden, vanuit ons eigen beperkte standpunt wel moeten aanvaarden. Wij voelen echter aan, dat daarachter gelegen is die grote tijdloosheid, waarin wij onszelf kunnen ontdekken niet slechts als een ego, dat zich ontwikkeld heeft maar als een bijna oneindige reeks van fasen, die zich uitstrekt door de kosmos van begin van bewustzijn tot absolute bewustwording. Wij menen verder dat er een ogenblik zal komen, waarop het verband, dat op elk moment tussen ons "ik" en alle andere delen van de schepping bestaat, geopenbaard kan worden. Dat wij - uitgaande van een bepaald moment van onze eigen beleving - kunnen zien, hoe de doorsnee van de wereld daarop heeft gereageerd. Dit betekent een

erkennen van onze totale wereld en niet slechts van onze persoonlijke fase. Wij ontmoeten onszelf dan in de ware gedaante, in de ware gestalte. Maar omdat er zoveel aan wordt toegevoegd, dat niet in het persoonlijk bewustzijn is gelegen, maar slechts van uit dit persoonlijk bewustzijn kan worden omvat, spreken wij niet meer van een ontmoeting met het "ik" maar van een ontmoeting met God, de scheppende Kracht, de Kern van de kosmos zelf.

Deze theorieën zijn ongetwijfeld voor u moeilijk, maar uiteindelijk waarschijnlijk aanvaardbaar. Zij zijn hier niet uitgesproken om u nu alleen maar voor raadselen te tellen. Want uit deze ontmoetingen in de kosmos moeten wij onze conclusies weten te trekken. Op het ogenblik dat wij beseffen, dat elk moment van ons bewustzijn slechts deel is van een grote cyclus, zullen wij op dit moment minder nadruk gaan leggen en meer de nadruk gaan leggen op het totale beeld, dat in ons ontstaat. Met andere woorden niet wat wij doen is zo belangrijk, maar het bewustzijn, dat wij eruit verwerven, de invloed die het op ons wezen heeft.

In de tweede plaats is het duidelijk, dat wanneer wij - door meditatie b.v. zelfs een ogenblik buiten deze wereld komende - kennis kunnen maken met het Groot-Kosmische, dit kennismaken met het Groot-Kosmische, het ontmoeten betekent van alle krachten en waarden, die enigszins verwant zijn met onszelf. We kunnen in ons leven - in de stof of in de geest - omringd zijn door geleiders van hooggeestelijke of zelfs demonische inhoud. Dit zijn werkelijke persoonlijkheden. Maar slechts omdat zij ook in ons hun eigen kwaliteiten en eigenschappen erkennen en er een parallel bestaat tussen ons en deze geleiders, kan er van een contact, van een leiding, van een beïnvloeding sprake zijn.

Wanneer in de kosmos alle mogelijkheden bestaan, maakt het ten slotte voor God niets uit welke mogelijkheid wij voor onszelf realiseren. Van uit goddelijk standpunt is het onbelangrijk wat wij doen en wat wij laten. Want wij zullen eens ons einddoel moeten bereiken. Voor onszelf is het echter belangrijk, dat wij dit einddoel zo snel mogelijk bereiken met zo weinig mogelijk leed, zo weinig mogelijk disharmonie en duisternis. Om dit te kunnen bereiken moeten wij rekening houden met al wat wij ontmoeten in deze kosmos. Moeten wij rekening houden met elke invloed, die ons van uit het onbekende tegemoet treedt. Wij moeten rekening houden met elke impuls, die in onszelven rijst en ons ook van de consequenties daarvan bewust zijn. Een ware ontmoeting in de kosmos kunnen wij op dit ogenblik voor onszelven reeds reëel maken, wanneer wij op dit ogenblik volledig bewust leven.

Om te komen tot een zo gróót mogelijk bewustzijn, is het redelijk zoveel mogelijk ervaring te zoeken. Ons wezen echter - denk aan hetgeen ik u verteld heb over de twee piramiden of driehoeken - brengt met zich mee, dat wij ons specialiseren. Wij moeten ons in ons beleven en ons ervaren wel beperken, omdat het onmogelijk is alle dingen gelijkelijk te ondergaan. De keuze, die wij maken, betekent een specialisatie, een beperking. Maar juist in de beperking kunnen wij een volmaking bereiken, Door op een punt nu volmaaktheid te bereiken - al het andere buiten beschouwing latend - worden wij op dit ene punt volkomen harmonisch met de goddelijke Kracht Zelve, de levende Essence waaruit de kosmos is opgebouwd. Is dit gebeurd, dan is God onze onmiddellijke en erkende Leidsman. Dan is Hij a.h.w. onze Beschermgeest of Geleider geworden in de ware zin des woords: een voor ons kenbaar Wezen dat onze wegen beïnvloedt en ons steeds in staat stelt de meest juiste weg te kiezen.

Daarom zouden wij een ieder, die werkelijk naar bewustwording streeft, de raad willen geven: streef niet naar algemene volmaaktheid. Die kunt ge niet bereiken. Maar probeer althans op één punt zo juist, zo goed en zo redelijk mogelijk te handelen te allen tijde. Niet slechts wanneer de omstandigheden dit gedogen doch zonder enig respect voor alle hinderpalen die het leven schijnt op te werpen. Door deze weg te kiezen kan men op dit punt de harmonie met God bereiken en zal men in de kosmos zijn Schepper, de wereld en uiteindelijk zichzelf als deel van de Schepper kunnen ontmoeten, en daarmee voor het laatst staan tegenover de wereld, tegenover de kosmos voor men er volkomen bewust deel van wordt.

NOOT t.a.v. de beleving van historische perioden der entiteiten.

Elke beleving, waarbij een identificatie met een historische persoon optreedt, impliceert het beleven van uit het standpunt van die persoon en een zien van diens tijd door diens ogen. Er is hier dus feitelijk sprake van een zeer subjectieve beleving. Het is echter mogelijk geestelijk

a.h.w. aantekeningen te maken, zodat - nadat men zich uit deze tijd heeft teruggetrokken - een objectieve beschouwing van de daar verworven gegevens in verband met de verdere bekende ontwikkelingen mogelijk is. Dit geldt voor de historici, die b.v. op ons eigen vlak werkzaam zijn.

Wij moeten echter niet te veel nadruk leggen op het objectief of subjectief zijn van waarnemingen. In feite n.l. is een objectieve waarneming van uit een menselijk standpunt zelfs niet mogelijk. Het mens-zijn zelve impliceert een subjectiviteit, waarbij alle menselijke waarden primair worden gesteld, ja, van het allerhoogste belang worden geacht, terwijl daarentegen de waarden van b.v. dierlijk leven, plantenwereld en zelfs geestelijk leven, invloed hebbend op de mensheid, praktisch worden verwaarloosd. Zo kunnen wij ook nog niet spreken over een objectieve beleving, wanneer een historicus van hoger vlak zich identificeert met een volk of met een stam. In dit geval echter wordt het standpunt wel iets ruimer en het overzicht - zij het van uit een bepaald standpunt - meer omvattend. Het gevolg is, dat men door wat men heeft geleerd aan objectieve waarden te toetsen aan de subjectieve beleving, een juistere interpretatie mogelijk wordt niet slechts van het historische gebeuren als zodanig maar van de bewustzijnswerkingen, die daarmee gepaard gingen.

Historie betekent voor de geest n.l. niet alleen het kennen van perioden, de politieke, sociale en religieuze ontwikkelingen van die tijden. Het houdt vooral in een begrip van de gronden, die de mens bewogen tot zijn gedrag in die tijd en ook het erkennen van de invloed die geestelijk ingrijpen in een bepaalde tijd gehad heeft. Een historisch onderzoek is dus enerzijds veel complexer dan dat op aarde ooit het geval is geweest. Hereditaire waarden b.v. - in de menselijke historie meestal verwaarloosd - spelen in onze beschouwingen van een historisch gebeuren een grote, soms vaak sterk overwegende rol. Kennis van de geestelijke voorgeschiedenis van bepaalde personen - op aarde niet mogelijk - maakt het ons duidelijk hoe hun tweeslachtigheid, hun tegenstrijdigheid, hun optreden te verklaren. Het beeld, dat op deze wijze van een aards gebeuren wordt verkregen, verschilt dus zeer sterk van al hetgeen een stoffelijke historicus op dit gebied zou kunnen presteren.

Een menging van subjectiviteit en objectiviteit kan op de duur leiden tot objectiviteit, wanneer de subjectieve begrippen duidelijk maken, hoe de ervaring van objectieve waarden was. De werkelijkheid wordt door de persoon altijd vertekend gezien. Dit beeld is soms zo verschillend van werkelijke toestand, dat een stoffelijk mens zich daarvan geen enkele voorstelling kan maken. Indien wij echter dit wel kunnen beseffen, kunnen wij ook nagaan in hoeverre de persoon binnen de voor hem bestaande werkelijkheid rationeel gehandeld. Wij kunnen verder na gaan in hoeverre deze rationalisatie zijn invloed heeft doen gelden op een al of niet nader komen tot een objectieve werkelijkheid van anderen.

Om enkele typische verschijnselen hier te noemen: De heerser van het Derde Duitse Rijk, Adolf Hitler, leefde in wel heel zeer subjectieve wereld. Zijn beweegredenen waren ongetwijfeld ook zeer subjectief en geheel afhankelijk van zijn eigen instelling, zijn eigen waan, zijn begeerten en angsten. Eigenaardig genoeg bracht zijn optreden velen in zijn omgeving dichter tot een objectief beleven, waar een afreageren van alle subjectieve waarden in een haat of een aanvaarding mogelijk werd. Als gevolg werd door de meesten het normale dagelijkse leven zuiverder gezien en meer op zijn werkelijke waarde geschat, dan voordien het geval was. Nadien zien wij een verlooperperiode, waarin wordt gezocht naar een andere mogelijkheid om eigen ressentimenten en haat te richten. Wij zien tevens, dat de hoop - ook een zeer subjectieve waarde - van uit de oorlogsdagen vervangen moet worden door idealen of andere gedachte, die een hoop nabij komen. Wanneer blijkt dat deze dingen niet mogelijk zijn, zien wij zeer snel een groot gedeelte van het volk zich overgeven aan waanvoorstellingen, waarbij een zodanige subjectivering van de ware toestand ontstaat, dat niet mag worden gezegd, dat ook slechts 1/10 deel van Nederland enig besef heeft van de werkelijke toestand, waarin dit land zich sociaal, economisch, religieus bevindt.

Met dit voorbeeld hoop ik duidelijk te hebben gemaakt, hoe bij ons het historisch onderzoek - en al deze waarden wel voortdurend in aanmerking nemend - een juist overzicht geeft van de werkelijke betekenis van de z.g. groten der aarde, de werkelijke betekenis van geestelijke

factoren en invloeden op aarde en als zodanig een juistere indruk van de scheppende wil en de werking van de kosmische wetten.

WERELDREALISATIE OP VERSCHILLENDE VLAKKEN

Gegeven het voorbeeld: De scheppende kracht is een wit licht vallend door een prisma, waardoor kleuren ontstaan waarbij elke kleur een apart bewustzijnsvlak of wereld vertegenwoordigt, komen wij tot de volgende overweging. Elke wereld op zichzelf is een deel van een groter vlak van aan elkaar verwante werelden. Een voorbeeld: in het uit het prisma afleesbare kleurenvlak rood is een reeks van tinten te distilleren, die met elkaar zeer veel gemeen hebben, in trilling zeer weinig verschillen, en toch elk voor zich voldoende onderscheid vertonen om als afzonderlijk vlak van bewustzijn te worden beschouwd. De verwante werelden zullen allereerst moeten samenkomen. Wanneer werelden dicht naast liggen, beïnvloeden ze elkaar voortdurend en zullen zij voortdurend wederkerig elkaar moeten ervaren. Het is onmogelijk, dat zij elkaar voortdurend uit het oog verliezen.

Vergelijkend gesproken kunnen wij hier nemen: De aarde met haar wereld van elementalen en haar astraal vlak, de daarbij komende lagere geestelijke vlakken plus het lichtend geestelijk vlak van Zomerland. In al deze werelden bestaat een ongeveer gelijk vormbewustzijn. De motivering der bestrevingen is in al deze werelden nog ongeveer gelijk. Als zodanig zal de astrale wereld zeer vaak verschijnselen veroorzaken in de stoffelijke wereld, terwijl zowel uit Zomerland als uit lagere geestelijke sferen voortdurend invloeden op aarde kenbaar zullen worden. Ze zijn zozeer met het bestaan van de stofwereld verweven, dat de doorsneemans zelfs niet in staat is deze invloeden als afzonderlijk te beschouwen. Hij ziet ze als verknoopt met het stoffelijk leven, geeft ze de naam van toeval of typische eigenschap van dit of dat. Toch zal het voor de bewustwording noodzakelijk zijn, dat eerst deze parallelliggende werelden tot het bewustzijn doordringen. De mens dus zal in de eerste plaats moeten komen tot een kennen van de astrale wereld en de wereld der elementalen, terwijl hij daarnaast ongetwijfeld kennis maakt - ook alweer ten dele - via de astrale wereld met lichtere en duisterder sferen. Op de duur is hij zelfs in staat om lichte en duistere wereld als directe actieve factoren te erkennen en te beleven, terwijl hijzelfe toch in een stoffelijke wereld nog bestaat. Hij spreekt dan b.v. over demonen en engelen. Zij zijn voor hem volkomen reëel en kunnen in zijn leven aanmerkelijke invloed uitoefenen. Hij heeft daarmee dan bereikt dat hij het gehele vlak rood voor zich omvat. Daarnaast ligt b.v. een vlak oranje. Dit vlak oranje bestaat wederom uit vele naast elkaar gelegen werelden, en ook hier is dus een parallelle werking mogelijk. En zo voorts voor elk der bestaande kleuren in ons kleurenschema.

Wanneer die kleuren komen tot het punt van breking - dus het punt van het prisma, waarin het wit zich deelt - dan benaderen zij die andere werelden zozeer, dat het gecompriëerd zijn der verschijnselen van verschillende werelden tot een beleving het mogelijk maakt die andere werelden nu als parallellen te erkennen. Komende tot een kosmische beleving of het wit licht zal men dus - of men wil of niet - de kern der verschijnselen van elke parallelliggende wereld mede moeten absorberen. Het witte licht echter omvat alle dingen en is identiek met kosmische bewustwording.

Nu heb ik in mijn voorbeeld hier slechts gesproken over de astrale wereld en de geestelijke werelden. Ik moet hierbij uitdrukkelijk opmerken, dat dit slechts een voorbeeld is, want er liggen parallel aan deze stoffelijke wereld vele stoffelijke werelden. Werelden die slechts iets in ontwikkeling en in tijd van de uwe verschillen. Elk hunner heeft een gelijk vlak van astrale en verdere belevingen als voornoemd. De astrale werelden echter vloeien reeds enigszins samen, de Zomerlandwereld komt reeds tot een wederkerige erkenning, de hogere geestelijke vlakken vloeien volledig samen, zodat daar geen onderscheid meer is te kennen. Ik probeer hiermede duidelijk te maken, dat in een kosmische bewustwording het niet noodzakelijk is de parallelwereld op zichzelf te kennen of te beleven, maar dat - naarmate men geestelijk verder komt - eigen wereld meer en meer samenvloeit met alle daarmee, parallellopende werelden, totdat een onderscheid tussen deze haast niet meer voor het "ik" bestaat. Vanuit elke wereld is een kosmische bewustwording mogelijk, maar elke wereld houdt in, dat men om verder te gaan langzaam maar zeker de begrenzing, die stoffelijk tussen deze werelden bestaat, in zijn bewustzijn overwint en met een bewustzijn van de stoffelijke sfeer, uit meer werelden

opgebouwd dus, geestelijk stijgt. De vraag of deze stoffelijke werelden tot de aarde behoren, kan niet bevestigend of ontkennend worden beantwoord. Wij moeten hiervoor in de eerste plaats begrijpen, dat de ruimte via een verdere dimensie of vierde dimensie punten vlak naast elkaar brengt, die volgens uw opvatting door miljoenen en miljoenen lichtjaren van elkaar gescheiden zijn. Het is dus mogelijk, dat een planeet ven een andere ster - mits dit stelsel ongeveer gelijk is van samenstelling met uw eigen zonnestelsel - een onmiddellijke parallelwereld vormt van uw stoffelijke wereld. Daarnaast is het echter mogelijk dat in een verschuiving van tijdsdimensie een tweede aarde bestaat, waarop een parallelle maar meestal ietwat divergente ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Om een voorbeeld te geven: Het kan een wereld zijn, waarin Duitsland de overwinning heeft behaald. Het kan een wereld zijn, waarin Engeland nog regeert over zijn grote kolonie die in uw wereld de U.S.A. heet. Het kan een wereld zijn, waarin de Bosjewiki indertijd geen overwinning konden behalen, zodat Rusland i.p.v. een dictatoriaal-Communistische staat een democratische staat is geregeerd door een vorst, bijgestaan door een waarschijnlijk socialistisch getinte Doema. Al deze mogelijkheden bestaan. Het is niet zeker, dat zij alle gerealiseerd zijn. Maar wanneer zo'n in tijd parallellopende wereld bestaat met een divergente ontwikkeling, dan wordt zij gerekend tot een parallelle wereld van de aarde, dus behorend tot hetzelfde trillingsgetal en behorende tot dezelfde reeks van ontwikkeling.

En dan is er verder nog een punt, waar wij een parallelwereld kunnen krijgen, ofschoon deze niet van een reëel stoffelijke opbouw is. Het is soms mogelijk, dat in een geestelijke sfeer praktisch een replica van een bepaald deel van uw wereld wordt opgebouwd. Dergelijke sferen bestaan er meer. In vele gevallen wordt hierin het stoffelijk leven - zij het met ietwat gewijzigde condities - voortgezet, ongeacht de snelle veranderingen, die daar optreden en de andere tijdsfactoren en vervalnormen, die er bestaan, zijn de geesten van deze wereld, volledig ingesteld op uw stoffelijke wereld. Hun trillingsgetal is daar dus praktisch mee gelijk. Hun wereld zelve is opgebouwd uit hun denkbeelden en kent als zodanig ook een soort gelijk trillingsgetal. Ook deze wereld als een directe parallelle wereld beschouwd.

De vraag of er een uitwisseling is tussen deze werelden is enigszins moeilijk te beantwoorden. Er bestaat n.l. wel degelijk tussen al deze werelden een zeker contact. Dit ligt echter niet op het zuiver materiele peil, terwijl het anderzijds veelal beneden het waarlijk geestelijk vlak ligt. Ik zal trachten duidelijk te maken in welke zin deze contacten dan optreden.

Zoals bekend kan een massa een gezamenlijk bewustzijn (een z.g. bovenbewustzijn) bezitten, dat zijn directe inwerking heeft op alle leden van die massa. Uw eigen wereld heeft als zodanig een wereldomvattend bovenbewustzijn, waarin de totale gedachtestroming van deze wereld als een grootste gemene deler komt tot een bepaalde stroming, een bepaalde reeks van aanvaarde denkbeelden. Dit nu ligt op het vlak der gedachte stroming, die niet belemmerd wordt door tijdsgrenzen - zo min als de geest - of belemmerd wordt door verschil in materie. Ook 3-dimensionale afstanden hebben hier geen enkel invloed, wanneer er een 4-dimensionale nabijheid bestaat. Als zodanig zal het gemeenschappelijk bewustzijn van een wereld onmiddellijk invloed ondergaan van de aanliggende werelden: terwijl omgekeerd de aanliggende werelden met hun bewustzijn onmiddellijk op dit bovenbewustzijn der massa. In deze zin bestaat er een bijna voortdurend contact, waarbij verder kan worden opgemerkt, dat dit contact zijn werking op uw eigen wereld slechts in zoverre uitoefent, als een geneigdheid daartoe bestaat. Wij vinden dan ook in de streken waarin een parallelwereld in de stof een andere ontwikkeling heeft, vaak z.g. regressieve factoren, waarbij men dus wil terugkeren tot de vroegere toestand in deze wereld en deze gelijktijdig gecontinueerd is in een andere wereld. Degenen die zo ingesteld zijn, zullen hun ideeën omtrent hun rechten en hun verplichtingen dan vaak eerder ontlenen aan het bewustzijn van een parallelwereld dan aan het gemeenschappelijk bewustzijn van hun eigen wereld alleen.

ZEVENDE LES - GOD EN WERKELIJKHEID

Wij hebben in deze reeks van lezingen het begrip God van uit vele zijden benaderd. Wij hebben getracht om ons bewust te worden, van alle werkingen die met het Goddelijke samenhangen. Wij hebben ook getracht voor onszelf een beeld op te bouwen van de wereld. De grote moeilijkheid die hierbij voor de mensen - overigens ook voor menige geest - bestaat, is het in overeenstemming brengen van de beleefde werkelijkheid met het beeld van die God en het interpoleren van de goddelijke eigenschappen uit de gekende Werkelijkheid. Het is hierom dat wij allereerst moeten trachten de werkelijkheid voor onszelf nader te definiëren en dit begrip werkelijkheid dus nu niet meer alleen als een subjectieve waarde te zien maar als een volledig objectief bestaand iets, waaraan een ieder zich te allen tijde zou kunnen refereren.

Werkelijkheid is al datgene wat - hetzij in concept hetzij in gedachte, hetzij in vorm - bestaat op een zodanige wijze, dat velen deze werkelijkheid kunnen betreden. Een definitie, die ongetwijfeld het een en ander te wensen overlaat, want voor God zijn alle dingen werkelijk, ook de dromen, die een mens alleen heeft, de gedachte, die ergens in een ver verwijderd hoekje van het heelal misschien ontstaan, nooit gedeeld door anderen. Voor God behoort dit tot Zijn schepping. Voor ons echter kan alleen iets werkelijk zijn, wanneer wij een referentievlak vinden. En dat vinden wij alleen in anderen, die in die werkelijkheid bestaan.

Zodra wij leven in een sfeer, waarin alle vormgeving volledig onderdanig is aan ons denken, is er voor ons geen sprake meer van werkelijkheid, tenzij een ander daarin doordringt en zo een voor ons niet meer beheersbare factor binnen ons wereldje optreedt. De verdoeming, de hel, is eigenlijk niets anders dan een afgeslotenheid, waarbij je volledig in je eigen wereld leeft zonder referentiemogelijkheid. Je bent dan zozeer met jezelf verbonden, dat er geen uitweg overblijft. Er is geen enkel punt van weerstand te vinden. Die weerstand hebben wij nodig. Hoe meer weerstanden wij ervaren bij onze poging onze wereld te beheersen, hoe reëler ze voor ons wordt.

Een stofmens zal allereerst moeten stellen, dat zijn stoffelijke wereld werkelijk is. Niet misschien zoals hij of zij deze beleeft, want die beleving is zuiver persoonlijk. Deze kan zozeer beperkt zijn, dat niemand anders op een gelijke wijze die wereld kan zien. Maar er zijn gemeenschappelijke waarden. Er zijn in die werkelijkheid verder factoren, die je absoluut niet overmeesteren kunt, waarover je geen heer bent. Als de stof werkelijkheid is, moet zij als zodanig behoren tot Gods wereld. Wij moeten ook in de stof en in het stoffelijke het Goddelijke, volledig reproduceerbaar, terugvinden.

Het feit dat een mens dit in doorsnee niet kan, kan nooit geweten worden aan de structuur van de materie. Het is eerder een kwestie van gewenning. Het begrip "God" is voor ons te hoog, te ver. Op het ogenblik, dat wij spreken van God, menen wij iets te bespeuren, dat zo buiten ons normale bestaan ligt, dat wij niet in staat zijn een waardering te vinden voor God, zo Hij Zich ons onmiddellijk openbaart. Als God op dit ogenblik als mens hier in uw midden zou zitten, zoudt u Deze als mens maar niet als God behandelen. U zoudt Hem nooit kunnen benaderen op de wijze van een reële godheid, die al creërend en al-beheersend is. Alleen de vorm en daardoor de wijze waarop u deze vorm accepteert als deel van uw eigen wereldje en gelijkwaardig aan uzelf maakt het onmogelijk God te benaderen,

Hieruit vloeit, voort, dat de mens over het algemeen God onmiddellijk bij zich heeft, God onmiddellijk rond zich geopenbaard ziet in zijn eigen werkelijkheid, zonder dit te kunnen beseffen. Het werkelijkheidsbegrip met zijn weerstanden maakt het onmogelijk het godsbegrip daarin volledig te accepteren. Gesteld nu, dat wij op een gegeven ogenblik met die God in onmiddellijk contact komen, maar Deze niet kunnen erkennen, dan zal als gevolg van deze ontmoeting in ons een afwijking van de werkelijkheid ontstaan. Wij zullen n.l. datgene wat wij

niet kunnen aanvaarden door ons voorstellingsvermogen, op andere wijze trachten te verklaren.

Elke werkelijkheid, geestelijk of stoffelijk, lijdt aan hetzelfde euvel. Telkenmale weer ontmoeten wij het Goddelijke en de goddelijke Krachten. Telkenmale weer zullen wij trachten die goddelijke Krachten weg te rationaliseren, omdat wij God niet als iets gewoons durven, kunnen of willen zien. Het voorstellingsvermogen is dus in feite een deel van het leven, dat het aanvaarden van een absolute werkelijkheid onmogelijk maakt en tevens het waar aanvaarden van God.

Wij kunnen tegen die voorstellingswereld heel weinig doen. Wij zijn niet in staat onze persoonlijke conceptie terzijde te stellen en daarvoor een absoluut concept van de wereld te accepteren. Dientengevolge zal een ieder, die God wil benaderen dit moeten doen in een werkelijkheid, die niet volledig de zijne is. Dit laatste vraagt enige verduidelijking.

Het is u misschien wel opgevallen, dat juist in meditatie en contemplatie in de grote concentratie op het licht, de menselijke ziel God kan ontmoeten. Ditzelfde geldt voor praktisch alle geest. Op het ogenblik, dat wij onze eigen wereld verlaten in ons eigen denken, komen wij te staan in een volledig nieuwe situatie, waarin het ons mogelijk wordt het Goddelijke te accepteren. In onze eigen wereld blijft ons dit onmogelijk.

De conclusie die hieruit te trekken valt, is deze: Ofschoon wij moeten geloven, dat God in onze eigen wereld - en voortdurend - met ons in contact is, zullen wij bij het zoeken naar God een andere werkelijkheid moeten zoeken dan de huidige, waarin wij bestaan. Deze werkelijkheid is vanuit het standpunt van de wereld, waarin wij bestaan, een fantasiewereld. Al datgéne, wat werkelijk bestaat, maar hier niet gekend wordt, is voor anderen een fantasiewereld - even goed als eens zelfs Columbus' beschrijving van de volkeren aan gene zijde van de oceaan een gehele reeks van fantasieën deed ontstaan en men hem op zijn minst genomen voor een soort leugenaar uitmaakte - en dit terwijl hij zelfs bewijzen meebracht. Ik zou ieder uwer de raad willen geven te allen tijde dit punt in gedachte te houden. U kunt God het gemakkelijkst benaderen in wat voor anderen een fantasiewereld is: iets wat zover van uw eigen werkelijkheid is gelegen, dat u daarin alle dingen nieuw en onbevooroordeeld kunt beschouwen. Een mens kan vaak in zijn dromen verder komen dan in een heel stoffelijk bestaan. Maar..... zou van uit God gezien een verschil kunnen worden gemaakt tussen een dergelijke droomwerkelijkheid en een menselijke werkelijkheid, een wereldrealiteit? In God bestaan deze niet. God is al omvattend. God bestaat in alle dingen, God is alle dingen. Een stelling, die wij tot uit den treure hebben herhaald. Laat ons dan trachten om redelijk en logisch vanuit de fantasiewerkelijkheid God te concipiëren en vandaar Hem te projecteren in onze eigen wereld.

Wat ontstaat dan? Op het ogenblik, dat wij ons bewust worden van God - in onverschillig welke wereld, droom of fantasie - zijn wij in staat dit beeld van God mee te nemen in onze eigen wereld. Vanuit God is het contact in beide werelden gelijk. De werking Gods, in een fantasiewereld ondergaan, in een andere sfeer of wereld gevonden, wordt onmiddellijk in de eigen wereld geuit.

Mogelijk gezien is het volkomen irreëel te spreken van een opwekking van doden. Iemand, die dood is kan niet uit de dood herrijzen. Toch worden ons vele gevallen verhaald van personen, die dit wel deden. De Boeddha, Jezus, Esir, Apollonius, Ammon-Re (een godsfiguur in Egypte, die ook stoffelijk heeft bestaan), allen beheersen klaarblijkelijk het geheim van de dood en wekken mensen tot leven. In het geheimzinnige boek "Thoth", waarvan men zegt, dat wie de eerste bladzijde leest de wereld bevolkt ziet door geesten en de wetten der natuur ziet aarzelen, maar wie het tweede blad leest verblind is dan wel leven en dood beheerst, wordt de opmerking gemaakt: "Het leven is oneindig: en de oneindigheid van het leven kan te allen tijde en in elk deel van het leven bevestigd worden." (Mijn vertaling hier is vrij, de zin is echter volledig juist doorgegeven.) Dit beseffende moeten wij wel zeggen, dat voor elke mens een opwekken uit den dode, mogelijk is, zo hij ergens, - onverschillig waar - een voldoende begrip van het Goddelijke heeft verworven om dit ook in zijn eigen realiteit te openbaren. Er is dan geen sprake van opwekken uit den dode, van genezen: er is alleen sprake van het weerkaatsen van de Goddelijke volmaaktheid in een deel van dat Goddelijke krachtens eigen bewustzijn, Verwarrend lijkt dit voor de mens, die zegt: "ja, maar ik ben leek, ik kan zo ver

niet komen.” Wij kunnen hele bouwsels, hele structuren gaan oprichten van woorden en begrippen en het valt mij helemaal niet zo moeilijk u - althans met woorden en redenen - te bewijzen, dat u deel bent van God, dat u als deel Gods over Gods, krachten kunt beschikken en dat als zodanig de volmaaktheid van de goddelijke kracht via u onmiddellijk te uiten is. Er mankeert maar één ding aan. Er is - althans voor u - geen werkelijkheid aan verbonden. In uw eigen realiteit komt dit niet tot uiting.

Dit te veranderen is zeer moeilijk. Een mens heeft in zijn eigen wereld voortdurend vragen. En ook de geest is zeker niet vreemd aan de vele problemen, die telkenmale een benauwdheid betekenen, een beënging van haar bestaan. Hoe kunnen wij daar iets tegen doen? Hoe kunnen wij die tekortkomingen a.h.w. wat wegcijferen?

In de eerste plaats: Wanneer God deel is van onze werkelijkheid, bestaat er geen enkel feitelijk probleem. Elk probleem, dat in ons bestaat en ons in beslag neemt, is een probleem van onze eigen structuur en als zodanig een droom, een onvolledigheid. De werkelijkheid is volledig op het ogenblik dat wij spreken van de onmogelijkheid van iets, is die onmogelijkheid in onszelf gelegen. Het kan ontstaan door een begrip, dat men dit niet doet of dat dit nooit gedaan werd. Het kan ontstaan uit een begrip van eigen onvermogen misschien. Maar deze dingen zijn niet juist. Zij berusten in óns. In God zijn álle dingen volledig mogelijk en zonder voorbehoud.

Practisch iedereen komt verder tot de stelling, dat wij (als - en dan zegt men er vaak bij: arme en zondige wezens - mensen of geesten) maar moeten roeien met de riemen, die wij hebben. Maar is er ooit een wezen, dat zich werkelijk bepaalt tot zijn eigen vermogens? Is er ooit een wezen, dat zijn eigen vermogens tot het laatste toe gebruikt? Zeer duidelijk is dit niet het geval. Om u een voorbeeld te geven: De doorsnee-mens weigert om meer dan ongeveer 1/5 van zijn werkelijk denkvermogen voortdurend te gebruiken. De doorsnee-mens en een groot gedeelte van de geestelijke entiteiten komen er niet toe hun volle daadkracht in te zetten tenzij dan onder grote spanning of dreiging. Dezelfde mens, die beweert na 10 km lopen doodmoe te zijn en niet verder te kunnen, zal - wanneer er levensgevaar mee gepaard gaat - rustig 60 km. met verhoogd tempo kunnen lopen. De mens, die zegt dat hij déze last niet dragen kan, zal - wanneer de beloning voldoende is of wanneer hem een verschrikking staat te wachten als hij niet slaagt - niet slechts deze last maar nog vele andere lasten kunnen dragen. Men komt er niet toe zijn volledige vermogens uit te buiten. Dat betekent dus, dat men niet de volledige werkelijkheid wenst te accepteren. Dat men de realiteit waarin men bestaat eenvoudig ten dele verwerpt, omdat volgens eigen concept dit niet past. Het is te moeilijk, te lastig, te onwaarschijnlijk, kortom het past ons niet. Maar wanneer wij dit nu weten - en dit is vast stelbaar, dit is wat de stofmens betreft en zijn prestatievermogen vast te leggen in vele verschillende verklaringen, wetenschappelijk onderstreept - dan blijkt hieruit, dat wat de mens werkelijkheid noemt niet de werkelijkheid is, maar een door eigen bewustzijn zeer verwrongen versie ervan.

Men zegt, dat een mens nuchter en logisch moet zijn. Men ontkent de krachten van de geest. Men ontkent de wetten van de magie. Het occulte wordt door de meesten als een soort bijgelovigheid innerlijk nog half aanvaard maar uiterlijk volledig afgewezen. Waarom? Zijn deze dingen dan niet werkelijk? Zijn er dan geen profeten geweest? Zijn er dan geen wonderen gebeurd? Practisch iedere mens gelooft op basis van wonderen, die gebeurd zijn. Of dat nu de wonderen zijn die Jezus heeft gedaan. Jezus' herrijzenis uit de dood o.m. of dat het de wonderlijke gebeurtenissen zijn in het leven van een Boeddha, de wonderlijke verklaringen en profetieën en handelingen van Mohammed of van anderen, altijd weer baseert men zich wel op wonderen, maar verwerpt deze voor zichzelf. Telkenmale baseert men zich op het occulte, maar verwerpt deze dingen als redelijke, invloedrijke factor in een z.g. werkelijkheid. Men zegt: "Dat kan niet reëel zijn." Hieruit zou blijken, dat de doorsnee-mens in zijn werkelijkheid een groot aantal geestelijke factoren buiten beschouwing laat: dat hij ook hier de werkelijkheid bewust of onbewust afwijst en daarvoor in de plaats stelt een zeer grote reeks van vragen en problemen, die geen enkele feitelijke betekenis hebben.

Nu stel ik echter: God en de werkelijkheid zijn één. Voor ons is er een verschil tussen. Voor ons staat aan de ene kant Gods volmaaktheid, aan de andere kant onze eigen onvolmaaktheid.

Dit komt, omdat wij geen werkelijkheid accepteren, zoals ze ons voortdurend onder ogen wordt gebracht. Ik stel verder: Als Gods werkelijkheid overal regeert en wij een volledig deel ervan zijn, kunnen wij door onszelf tot deze werkelijkheid te richten Gods realiteit volledig beleven in alle sferen, in alle werelden, in alle tijden. Wanneer ons bewustzijn op aarde of in de sferen weigert deze werkelijkheid te concipiëren en daaraan deel te hebben, dan zullen wij maatregelen moeten nemen voor onszelf om langs een andere weg tot een deel van deze werkelijkheid te komen en dan van uit dit enkele deel verder te gaan, totdat wij de volledigheid van Gods rijk - want dat is het in werkelijkheid - in ons en rond ons geopenbaard zien. Wanneer wij de voorgaande punten kunnen aanvaarden, vloeit hier m.i. onvermijdelijk uit voort, dat wij een weg gaan zoeken naar God en werkelijkheid tezamen. Hoe wij deze werkelijkheid moeten vinden, hoe wij deze God moeten vinden, is in feite een zeer persoonlijke zaak. Waar ieders opvatting van de werkelijkheid een andere is - en dus ook datgene, wat hij uit de goddelijke werkelijkheid weglaat, een ander deel - is het niet mogelijk een vast recept te geven. Wanneer ik aan de hand van onze ervaringen (eigen ervaringen, de ervaringen, die wij op de wereld hebben opgedaan) toch wil proberen hier enkele regels te geven, moet u dit zien als een grondbeginsel dat u naar eigen behoefte zult moeten en kunnen variëren.

In de eerste plaats: Wanneer wij eerlijk zijn tegenover onszelf dan weten wij, dat wij voortdurend tekort schieten, zoals dat heet. Dit tekort schieten is in feite niets anders dan een onvolledig uitbuiten van onze vermogens. Indien wij volledig doen wat wij kunnen, kunnen wij niet meer tekort schieten. Dan hebben wij alles gedaan wat noodzakelijk is. Indien wij dus een dergelijk besef hebben - hetzij tijdelijk, hetzij voortdurend - kunnen wij hieruit alleen reeds concluderen, dat wij door onvolledig gebruik te maken van onze eigen wereld een aanvulling moeten vinden van die wereld. Het vinden van die aanvulling kunnen wij op verschillende wijzen doen. Ik wil hier zelfs een ogenblik wijzen op het magisch principe, waarbij wij van een z.g. Scheingestalt gebruik maken.

Een Scheingestalt is een figuur, die uit ons eigen denken is voortgekomen. Het is deze figuur, die - vaak als een godheid optredende - kan handelen in ons eigen leven, ons eigen bestaan en die ons daar voortdurend bijstaat. De naam, die wij aan deze Scheingestalt geven, kan zijn Meester, kan zijn God, kan zijn engel, kan zijn demon. Dit doet weinig terzake.

Noodzakelijk om tot de werkelijkheid te komen en tot God is: ons volledig wezen te activeren. Nu maken bepaalde mentale grenzen het ons onmogelijk ons gehele wezen volledig in te zetten met al zijn capaciteiten op geestelijk en stoffelijk terrein. Indien wij ons kunnen voorstellen dat naast ons een wezen staat, dat al hetgeen wij niet bezitten of menen niet te bezitten, in volledige mate bezit: en ten tweede dat het met deze begaafdheid ons voortdurend terzijde staat, dan komen wij van zelf tot een volledige evenwichtigheid. Want waar wij dreigen te falen, doen wij een beroep op onze helper, onze Scheingestalt, en deze geeft ons de kracht, de inspiratie, het vermogen de juiste beslissing te treffen de juiste handeling te doen, geeft ons het uithoudingsvermogen om lasten te dragen, die anders niet te dragen zijn.

De Scheingestalt is dus een eerste hulpmiddel. Wij mogen echter nooit uit het oog verliezen, dat deze Scheingestalt slechts een "verbeelding" is die voor ons een déél van het Goddelijke weergeeft, dat wij ons uit eigen ervaring kunnen voorstellen. Het beeld van God, zoals het in ons leeft, is dan identiek met het product van eigen wezen plus Scheingestalt. Niet de som, maar het product. Want God is het geheel van de door ons geconcipieerde mogelijkheden, die ook in de Scheingestalt vertegenwoordigd zijn, - vermenigvuldigd met de verwerkelijkingsmogelijkheid op onze eigen wereld. Dat wil zeggen, dat elke daad die wij volbrengen, verveelvoudigd wordt in zijn betekenis volgens het Goddelijke.

Een verveelvoudiging van eenvoudige daden of van gedachte is voor ons weer heel moeilijk voor te stellen, wanneer zij niet ligt op het vlak van de door ons erkende wereld. Het is dus niet voldoende, dat wij alleen op geestelijk terrein, b.v. met het uitzenden van gedachte deze praktijk toepassen. Wij zullen dit ook moeten doen, waar het gaat om ons eigen directe leven, onze direct stoffelijke logica wanneer wij in de stof zijn, onze sfeer-logica wanneer wij in de sferen vertoeven. Op het ogenblik, dat wij menen niet in staat te zijn een bepaalde prestatie stoffelijk te volbrengen, zullen wij een beroep doen op die Scheingestalt en dan trachten

a.h.w. zonder voorbehoud onze taak verder te verwerkelijken. Dan zal blijken, dat wij veel verder kunnen komen dan zonder dat. Dan zal ons dus ook blijken, dat ons eigen actief zijn, ons eigen prestatievermogen zowel geestelijk als stoffelijk voor u als mens, steeds sterker toeneemt. Dat hierdoor het beeld, dat wij van de wereld krijgen, zich wijzigt. Dat ons gevoel van beheersen in de wereld - niet alleen van onszelf maar ook van de wereld - toeneemt. Naarmate wij een sterker begrip krijgen van beheersing in die wereld, zullen wij ook de wetten in die wereld steeds duidelijker erkennen. Het erkennen van deze wetten nu is weer identiek met het erkennen van de eigenschappen van God. Want Gods werkelijkheid is de wetmatigheid van Zijn wezen, uitgedrukt op alle voorstelbare vlakken, zoals deze uit God geboren zijn op het ogenblik der schepping.

De conclusies, die wij hieruit kunnen trekken, zijn al heel eenvoudig en heel simpel tenminste voor onszelf. Om te komen tot een beter concept van de werkelijkheid, moeten wij trachten het totaal van ons vermogen uit te putten. Wij moeten trachten het totaal van onze daden te volbrengen. Niet met een voorbehoud van "dit kan ik niet" en "dit past mij eigenlijk niet", niet met een "dit lust ik niet" en "dat mag ik niet". Altijd weer met de gedachte: Indien dit volgens mijn concept redelijk en goed is, doe ik een beroep op de geestelijke kracht die bij mij staat, mijn Scheingestalt, om dit te kunnen volbrengen..... en ik volbreng zonder aarzelen.

Er is wel eens gezegd, dat geloof de brug is die ligt tussen menselijke werkelijkheid en God. Tot op zekere hoogte is dat waar, want het geloof is een innerlijke factor, waardoor wij compenseren voor al hetgeen wij menen niet te bezitten. Het gevolg is, dat naast ons een God staat, een God misschien met vele Goden rond zich, met vele diensten en engelscharen die in staat is ons te helpen. Het gevolg is, dat wij door dit geloof gesterkt lasten kunnen dragen, die ons anders zouden doen bezwijken, prestaties volbrengen, die anders onmogelijk zouden zijn, onszelf offers kunnen getroosten met ware innerlijke vreugde die voor een ander het leven volledig zinloos en doelloos zouden maken. Hiervan zijn voorbeelden te over te vinden in de geschiedenis: ik laat het aan uzelf over deze te zoeken.

Gezien het feit echter, dat geloof gebaseerd moet zijn op een zekerheid, is het noodzakelijk, dat wij in ons leven en onze werkelijkheid de reeks van problemen, die wij onszelf stellen, aanmerkelijk beperken. Er zijn bepaalde punten die voor ons in deze vorm, in deze toestand, voorlopig onaantastbaar zijn. De mens, die zich afvraagt: "Wat is God en wie is God?" zal op een gegeven ogenblik toch vastlopen. Uit het ene probleem vloeit het andere voort en het geheel blijft onoplosbaar. Het heeft dus geen zin hier een vergaande oplossing te zoeken. Men kan desnoods luisteren naar een aantal stellingen, waardoor men voor zichzelf een zekere bevrediging verkrijgt. Het is echter zinloos dit probleem tot het belangrijke punt van uw leven te maken.

Datzelfde geldt voor de vraag: Waarom leef ik? Dit is in de beperkte fase van een menselijk bestaan zeker niet te erkennen en zelfs in het bestaan in een enkele sfeer niet. Eerst wanneer het bewustzijn groot genoeg is om het leven van verschillende werelden en sferen in eigen persoonlijkheid tezamen bevat te zien, dan kan men zeggen: Ja, ik zie een vaste lijn in mijn leven, er zit een doel in: ik ga dit doel langzaam maar zeker erkennen.

Wij moeten ook niet vragen naar de redelijkheid van het leven of de redelijkheid van ons eigen handelen. Want menselijke rede is een beperkt instrument dat een groot aantal geestelijke waarden buiten beschouwing laat. De rede in iets wat zich baseert op een groot aantal aangenomen stellingen van de mensheid, die vaak zonder enige werkelijke grond zijn. De werkelijkheid wordt niet door de rede bepaald. Integendeel, wanneer wij de werkelijkheid nagaan, blijkt zij voortdurend met de rede in strijd te zijn. Wij mogen ons niet te sterk op het redelijke beroepen, wanneer het om onze werkelijkheid gaat. De rede is voor ons een instrument waarmee wij werken in onze wereld. Voor het hanteren van die wereld is het noodzakelijk dat wij redelijk zijn, dat wij verstandig zijn, dat wij rekening houden met al de argumenten die verstandelijk te vatten zijn en onze daden in de eerste plaats daarnaar richten, zolang er voor ons geen hogere beweegredenen bestaan. Op het ogenblik, dat er een hogere beweegreden voor ons bestaat, kunnen wij het redelijke verder buiten beschouwing laten. De werkelijkheid gaat zozeer verder dan de rede, dat slechts zij, die het redelijke terzijde stellen, een groter deel van de werkelijkheid voor zich realiseren kunnen.

Na nu hier gewezen te hebben op bepaalde psychologische mogelijkheden zou ik toch tekort schieten, wanneer ik niet en de geestelijke én ook de psychische zijde van het probleem nog iets nader zou beschouwen. In de eerste plaats wil ik vaststellen, dat het psychologisch de mens praktisch onmogelijk is om een realiteit volledig te erkennen. Hij neemt een eenzijdig standpunt in en wel een standpunt, dat zoveel mogelijk tegemoet komt aan zijn eigen behoeften. Die behoeften kunnen zijn: meer te zijn dan een ander, geborgen te zijn, macht te hebben, dan ook wel betekenis te gewinnen voor de mensheid of genegenheid te verdienen. Ongeacht de wijze waarop deze voorstelling is gebaseerd, zal de mens psychologisch zijn eigen wereldbeeld steeds trachten te vertekenen in overeenstemming met die behoefte. Er zijn zelfs mensen voor wie het een innerlijke behoefte is een soort zelfkastijding te ondergaan. Zij doen dit door aan de wereld allerhande factoren toe te voegen die hen kastijden, die hen onrecht doen ondergaan e.d.

Wanneer wij dit nu weten, moeten wij allereerst reeds op zuiver psychologische basis stellen, dat wij door het verkrijgen van compensatie althans de behoefte en noodzaak tot verwerkelijking van deze in ons gelegen begeerten gedeeltelijk kunnen opschorten. Wij moeten proberen, als mens en ook als geest ons eigen voorstellingsleven zoveel mogelijk te ontdoen van dergelijke dwangobsessies, dergelijke begeerte-elementen. Wanneer wij God willen benaderen kunnen wij dit nooit doen met de eenzijdigheid van ons persoonlijk gericht begeren, onze persoonlijk gerichte angsten. Het is gemakkelijk om hier met oude lappen aan te komen slepen, als b.v. "mens sana in corpore sano". Dat is ongetwijfeld allemaal waar. Maar een gezonde ziel en een gezond lichaam kunnen alleen bestaan indien wij in de eerste plaats te maken hebben met geestelijke gezondheid, in de tweede plaats met psychische gezondheid en in de derde plaats met een redelijke lichamelijke gezondheid. Waar een van deze factoren ontbreekt, krijgen wij die werkelijkheidsvertekening en daarmee ook de afstand tussen ons en God.

Nu kunnen wij aan die gezondheid vanuit een menselijk standpunt niet alles doen. Het is niet mogelijk wanneer u oud bent, u wederom jong te maken, althans voor u. Het is voor u niet mogelijk om b.v. een kwaadaardige kanker met een enkele gedachte uit te bannen..... al weer voor u. Maar aan de andere kant kunnen wij wel veel doen aan een vergroting van geestelijke saniteit, een vergroting van psychische evenwichtigheid, psychische harmonie. Voor de geest kunnen wij heel weinig bewust doen, Zeker wanneer wij in de stof gebonden zijn zal de geest - door haar onvermogen zich volledig in die stof te openbaren - niet aan de stoffelijke mededelingsmiddelen (de hersenen en het denkvermogen) haar eigen beelden geheel kunnen overdragen. Voor de geest is om zo gezond mogelijk te kunnen zijn een eigen ontspanning in haar eigen wereld noodzakelijk: verder een zo klein mogelijke frustatiegedachte van uit de stof haar toegezonden. Wij kunnen dus de gezondheid van de geest bevorderen door a.h.w. in geloof ons vrij te maken van onze eigen wereld, zelfs wanneer het resultaat naar ons idee alleen maar een reeks van vage gedachte of zelfs een soort sluimeren is.

In de tweede plaats moeten wij psychisch gezond zijn en ik bedoel hiermede ook vooral het meer menselijk deel van de psyche. Wij kunnen deze altijd bevorderen door ons onze eigen gedachte, onze eigen begeerten zo goed mogelijk te realiseren. Het is duidelijk, dat wanneer u leed hebt en u weet dat dit leed niet gerechtvaardigd is, hierdoor het leed niet onmiddellijk verdwijnt. Maar alleen de realisatie, dat dit leed niet gerechtvaardigd is, voorkomt reeds dat hier een dwanggedachte gaat ontstaan waarbij men op de duur uit het leed een rechtspositie gaat putten t.o.v. de wereld: zuiver fictief. Wij blijven ons dus, ondanks onze subjectieve beleving meer van onze realiteit bewust.

Verder wordt elke mens - en ook heel vaak menige geest - door tegenstrijdige gedachte, begeerten en angsten belaagd. Men heeft de gewoonte om deze gedachte, deze begeerten en deze angsten niet onmiddellijk uit te spreken en slechts één daarvan tijdelijk op de voorgrond te stellen. Men is dus niet consequent. Voor een psychische gezondheid - een zeker purgeren a.h.w. van de schadelijke elementen - is het noodzakelijk, dat wij ons steeds realiseren wat wij willen doen of wat wij vrezen, waarom wij het willen doen of waarom wij het vrezen en in welke samenhang het staat tot onze andere gedachte en begeerten.

Dan blijkt heel vaak, dat b.v. ons verzet tegen een bepaald deel van de mensheid voortkomt uit een onbevredigd begeren naar een ander deel van de mensheid. Ook blijkt heel vaak, dat onze begeerten, die zo zuiver stoffelijk schijnen te zijn, in feite neer komen op een behoefte aan waardering, een weten dat je nog nodig bent. Wij zullen ontdekken, dat wij heel vaak sommige dingen denken en niet doen, omdat de consequenties van deze daad ons te zwaar wegen.

Realiseren wij ons dit nu, dan kunnen wij zeggen: "Nu ja, wanneer voor mij de consequentie erger is dan mijn begeren, dan kan ik dit terzijde stellen." Hier kan één redelijk proces worden ingeschakeld om althans een zeer groot gedeelte van het directe gedachteleven - voor zover dit bewust is - te realiseren. Dit heeft weer zijn invloed op het onderbewuste, waarin dan verschillende dwanggedachte een voortdurende storing ondergaan. Obsedering door bepaalde gedachtebeelden komt daardoor veel minder voor. En hierdoor komt ook een vermindering van strijdigheid in het lichaam voor. Het menselijk lichaam kan door deze verdeeldheid van gedachte, deze strijd - soms geestelijk, soms mentaal - zeer sterk lijden. Hieruit kunnen maagaandoeningen, darmaandoeningen, vatbaarheid voor ziekten, longkwalen enz., enz., voortkomen tot kanker toe. Wanneer wij trachten deze dingen dus mentaal en geestelijk te voorkomen, maken wij ook het lichaam veel gezonder. En gelijktijdig komen wij reëler tegenover onszelf te staan. Wij gaan ons duidelijker bewust worden van wat we nu eigenlijk wel willen en wat wij eigenlijk niet willen. Wij komen dichterbij onze eigen werkelijkheid.

Maar deze werkelijkheid betekent ook, dat wij de werkelijkheid in de wereld beter zien. Want nu gaan we niet meer onze angsten of onze onervulbare begeerten afwentelen op anderen, we gaan niet zeggen: "Het is de schuld hiervan of daarvan". Wij gaan eenvoudig vaststellen: Ik heb in feite zo gekozen. Dit betekent, dat je je stoffelijke werkelijkheid beter kunt aanvaarden, en dat elke indruk die van daaruit naar de geest gaat dus zuiverder is. Dit houdt weer in, dat je dichterbij de goddelijke werkelijkheid komt te staan.

Dan blijft nog altijd gelden, dat je niet in je eigen wereld dit onmiddellijk contact met God kunt meemaken. Er zijn enkele voorbeelden bekend, waarbij dit wel gebeurd zou zijn, ik denk hierbij aan Paulus van Tarsus, de latere apostel Paulus (ofschoon de naam "apostel" hem in feite niet geheel toekomt, want hij was niet een directe leerling van Jezus.) Deze wordt getroffen en verblind door het licht ook stoffelijk. Maar hij had op dat ogenblik zijn persoonlijk contact met God. En voor hem werd een goddelijke werkelijkheid geopenbaard in dat moment. Indien hij echter niet onder een sterke geestelijke tweestrijdigheid gebukt had gegaan en daaruit zijn consequenties had getrokken, was dit nooit gebeurd.

De doorsnee-mens zal niet op een dergelijke wijze zijn weg naar Damascus vinden. Integendeel, voor hem ligt vaak het beleven van God in een droomwereld, in een ontruikt zijn aan de werkelijkheid. Heel vaak is het een a.h.w. in fantasieën én dromen je onderdompelen in licht, waaruit je versterkt en wijzer naar voren komt en waaruit je krachten put voor je bestaan in de wereld. Hoe je dit ervaart doet immers niet terzake, wanneer je het maar kunt ervaren. Want, wanneer je God ervaren hebt, onverschillig in wat voor droom of fantasietoestand en dit is een deel van de werkelijke God geweest, dan zal deze werkelijke God daardoor je duidelijker voor ogen staan en je zult Zijn krachten ook in je eigen werkelijkheid duidelijker zien. Maar waar Zijn krachten aanvaard worden in je eigen werkelijkheid, valt veel van de begoocheling weg en zien wij achter het scherm van menselijke gedachte ten slotte God oprijzen als de enige werkelijkheid die er bestaat.

DE SCHEINGESTALT

De Scheingestalt is een bouwsel van menselijk denken, waarin een aantal eigenschappen en vermogens bestaan, die voor de mens weer kenbaar, bruikbaar en werkzaam kunnen zijn. In de psychologie treedt ook dit op: Wij vinden zelfs een Gesamt-scheingestalt, waarbij een bepaalde fictie voor een volk of een religieuze groep optreedt en dit volk of deze groep daaruit zekere krachten put, een zekere volharding kan putten. Het is duidelijk dat deze Scheingestalt zonder heer voor ons niet bruikbaar is, maar wij kunnen toch wel een soortgelijke figuur soms hanteren, opbouwen of verwerken.

Je moet dan allereerst begrijpen hoe het menselijk denken werkt. De menselijke gedachte is een uitstraling, die een bepaalde trilling kent, dus een bepaalde fluctuatie. Dit komt ongeveer gelijk aan een radiozender. Het gevolg is, dat in de omgeving een impressie wordt gemaakt. Maar als wij ons nu kunnen voorstellen, dat er materie bestaat zo fijn dat zij door die trillingen wordt beïnvloed en in een zeker patroon geschud - denken wij b.v. aan zand, dat op een plaat gelegd en door een regelmatig ritme beroerd bepaalde figuren gaat tekenen - dan kunnen wij zeggen, dat zo'n trilling tot een beeld kan worden, dat een zekere vastheid heeft.

De astrale wereld nu bestaat uit een zeer fijne vorm van materie, die voelbaar beïnvloed wordt door de gedachte. Op het ogenblik, dat de mens dus voortdurend gaat denken aan een figuur, die zijn eigen wezen bijstaat hetzij als een God, als een Meester, hetzij als - voor ons het meest begerenswaard - een aanvulling van eigen tekorten, dan wordt hier inderdaad een soort receptorium gebouwd op astraal terrein. Dit is een figuur, een gestalte, waarin alle krachten van de gedachte zijn vastgelegd.

Nu is het duidelijk, dat wanneer wij een Scheingestalt bouwen om eigen tekorten aan te vullen, ons begeren daarin zeer sterk is uitgedrukt. Dat wil zeggen: Elke begeerte, die in ons bestaat, wordt in die Scheingestalt vastgelegd, maar wordt daar als in een accumulator opgeslagen tot het moment dat ontlading noodzakelijk wordt. Wanneer wij de stroom zien, die in zo'n accu wordt gevoerd, dan is deze betrekkelijk klein vergeleken bij de hoeveelheid stroom die bij een plotselinge ontlading daaruit later betrokken kan worden. Op dezelfde wijze kan die Scheingestalt voortdurend uit ons deze gedachtetrillingen, deze hoop, deze verwachting, dit verlangen absorberende, op een ogenblik van behoefte wanneer ons vertrouwen een directe band schept met dit receptorium - het totaal van onze eigen daarin gelegen energie door ons ontladen. Het resultaat is, dat wij tot een prestatie komen, die in de psychologie overprestatie heet. Zij gaat n.l. verder dan de door ons aanvaarde norm. Maar zij staat niet boven de voor ons mogelijke norm.

De opbouw en figuur van de Scheingestalt is in feite een deel van de magie en ook wel van bepaalde scholingen der yoga. Voor een mens is het niet altijd raadzaam om zonder meer met dergelijke procedures te beginnen en zeker niet zonder voldoende leiding. Toch kan aan de andere kant een dergelijke Scheingestalt of een dergelijk beroep op gestalten, aan wie men diezelfde kwaliteit en eigenschappen toekent - al noemen wij ze dan geen Scheingestalt - een zeer groot resultaat hebben. Stel u nu voor dat u een beroep doet op uw lievelingsheilige of misschien een broeder van de Orde een bepaalde godheid, misschien één van uw eigen overgeganen. Wanneer u dit bij herhaling doet en daaraan een zekere voorstelling verknoopt, heeft u ook dáár een Scheingestalt gebouwd. Deze werkt als omschreven, dus als een receptorium voor uw gedachte, maar ook als een accumulator van de krachten, die u door uw verlangen en uw streven voortdurend uitstraalt. U hebt hier dus in de eerste plaats een krachtreservoir. Haast iedereen doet dit in meer of mindere mate onbewust, wanneer hij of zij zich sterk bezighoudt met godsdienst of met occultisme.

Er zit echter aan de Scheingestalt nog meer vast. Want door hier in de astrale wereld te werken, hebben wij niet alleen een receptorium voor onze krachten opgebouwd, maar bovendien een figuur, een eenheid, die in een veel nauwer contact staat met geestelijke werelden. Dit betekent, dat harmonieën met bepaalde geestelijke vlakken, die in de Scheingestalt ontstaan sterker tot uiting komen en groter resultaten hebben, dan dit van onmiddellijk stoffelijk standpunt normalerwijze gebeurt.

Een vergelijking gebruikend: Wanneer u een antenne spant op een meter boven de aarde, dan zal uw ontvangst veel minder sterk zijn dan wanneer u dit doet op 10 of 20 meter hoogte. Ik heb mij zelfs laten vertellen, dat iemand om goede televisieontvangst te krijgen een antenne aan een ballon tot een 40 of 50 meter hoogte deed stijgen, waarmede hij inderdaad resultaten kreeg, die door een normale antenne niet bereikt konden worden en vele malen dus zijn antennesignaal, zijn antennesterkte kreeg.

Dit is nu eenvoudige techniek. Maar wat is uw Scheingestalt anders dan een figuur, die ook tevens "receptor" is voor andere invloeden dan de uwe, mits daarmede gelijkgaande, daarmede harmonisch zijnde, daarmee parallel lopende? U hebt dus in een hogere wereld vanuit uw standpunt, een meer verfijnde wereld, een ontvangstmogelijkheid geopend. U bent

in voortdurende verbinding met dit kunstmatige structuurtje van fijne materie. Al hetgeen daarin ontvangen wordt kan dus onmiddellijk op u werkzaam zijn. Zo is de Scheingestalt niet alleen een middel om uzelf aan te vullen, maar bovendien een middel om bepaalde geestelijke krachten en mogelijkheden sterker in uzelf te verwerklijken.

Ik mag u helaas geen directe aanwijzingen geven over die opbouw. Daarvoor in de plaats wil ik u de raad geven: Vertrouw en geloof op iets of iemand, dan komt u daar al heel ver mee. Onthoud echter één ding: op het ogenblik dat wij twijfelen aan deze figuur of aan onze Scheingestalt, zenden wij gedachte-impulsen uit, die strijdig zijn met deze structuur en dus daar een verbrokkeling teweegbrengen. Wij moeten met een zo vol mogelijk vertrouwen werken en bij feiten en toestanden, waar wij geen vertrouwen durven hebben in de Scheingestalt, ook geen beroep daarop doen. Eerst dan kunnen wij daarvan redelijke resultaten verwachten.

Voor degenen, die zich interesseren voor de magische kant, wil ik hier wijzen op de geschriften die daaromtrent bestaan en wel speciaal over de opbouw van magische godenfiguren, zoals in verschillende Sutra's uiteengezet. Degenen, die zich daarvoor interesseren, kunnen dus ongetwijfeld door bestudering van de oude Indische en Brahmaanse literatuur hieromtrent verdere gegevens verwerven. Ik meen hier met deze korte toelichting te kunnen volstaan. Zou voor dit onderwerp verdere belangstelling bestaan, dan wil ik hierover vragen beantwoorden.

NOOT

Er doet zich hier de vraag voor, of bij het opbouwen van een Scheingestalt aan de hand van een werkelijk bestaande entiteit of persoonlijkheid, de gedachte van deze laatste op de gestalte geen invloed zullen hebben. Dit betekent dat men dus niet juist begrijpt, wat een Scheingestalt in feite is.

In de eerste plaats: De Scheingestalt is een deel van onze eigen persoonlijkheid en zal dit altijd blijven. Wij kunnen natuurlijk in ons streven een voortdurend beroep doen op bepaalde krachten. Wanneer een Scheingestalt bestaat, is het mogelijk, dat deze krachten ons via die Scheingestalt gemakkelijker bereiken. Maar zij zijn daarmee niet identiek en hun wezen is, niet mee vervlochten. Verder moeten wij heel goed begrijpen, dat de Scheingestalt duizend en een namen kan hebben. Wij noemden als voorbeeld een overgegane, die ons lief is. Natuurlijk. Maar wij kunnen dit ook veel algemener doen. Men kan die Scheingestalt ook kosmos noemen, natuur, of zelfs zo abstract als een plichtsbesef en dergelijke. Want ook deze dingen - mits aan een nauw omschreven voorstelling beantwoordend - betekenen voor ons het vastleggen van een bepaalde figuur in de wereld, die gevoelig is voor onze gedachte. Het resultaat is, dat wij - of wij nu spreken over God, over eer of over iets anders - in feite in de eerste plaats te doen hebben met de Scheingestalt, die wijzelf opbouwen en eerst via deze Scheingestalt misschien (n.l. indien werkelijk een zekere harmonie bestaat tussen ons streven en denken en deze figuur) een nader contact kunnen bereiken.

GEZAPIGHEID

Ik zou haast de bekoring niet kunnen weerstaan om als vader Cats hier mijn gal in dichttermen te verhullen.

Gezapigheid. 't Is immers alles wel. De wereld mag wel branden en onder ons de hel reeds wachten, strekken reeds de handen en klauwen om ons neer te trekken, maar 't gaat ons nu toch goed? Wat mag ons dan nog wekken? Stroomt er een zee van bloed? De kleren zijn ons niet besmet. Wij zijn nog schitterend wel en goed. Wij zijn zo net, zo net! Wij wachten wel tot ónze tijd. Ja, ja, dat is gezapigheid.

Zal God Zich voor ons openbaren? Wij wachten wel, wij wachten wel, wij hebben tijd. Wij zijn bij God - zo menen wij - in tel. Wij hebben toch een eeuwigheid! En dan, wij zijn toch goed. We hebben toch niets kwaads gedaan? God komt wel en wij wachten wel. En waarom zou men staan, wanneer men zitten kan. Neem vol van overtuiging je gemak ervan, totdat de Heer Zich openbaart.

Wat zegt ge? Streven voor een hemel en streven voor een eeuwigheid? O neen, de Heer heeft uitverkoren. Hij heeft reeds in het begin gezegd: "Gij zult eens tot Mijn rijk behoren." En zo wacht ik, want 't dient nog wel mijn tijd. Ik wacht wel vol gezapigheid. Ik ben toch goed?

Gezapigheid. Het heerlijk wachten vol van eigen overtuiging omtrent eigen krachten, eigen kunnen. Anderen niet gunnen, dat zij zelve denken of werken. Je voelen als de sterkste van de sterken.... en nog met hele lichaamskracht geen enkele mug verslaan. Dan zeg je: "Kijk, nu heeft de wereld mij en ook mijn wezen misverstaan." Dat is ook gezapigheid. Maar als we niet gezapig zijn, niet menen dat het noodlot wel zal wenden en dat de Heer wel redden zal en dat de geest wel in zal grijpen.... maar trachten zelve te strijden voor nieuw bewustzijn, geestelijk rijpen wanneer we gebruiken elk moment ons gegeven van kostbare tijd, dan vinden we zelf een nieuw bestaan, een nieuwe kracht en. eeuwigheid zonder gezapigheid.

God is een en alles is God, natuurlijk. Maar kunnen wij dat ondergaan? Voor ons blijft alleen de werkelijkheid, het huidig bestaan: en waan lijkt ons de rest. Verhuld door de begoocheling is ons het goddelijk werk. En zo we dan niet sterk werken in eigen sfeer, in eigen wereld, zoeken naar een leer die past voor ons, een weg die past voor ons die ons voert tot de waarheid en tot God.... wat wordt ons lot? in eigen waan (een waan van kracht) dit lot te ondergaan, niet verder te komen steeds maar te dromen, gebonden aan des levens rad, niet te kennen de weg, niet te kennen de kracht, te wachten tot een ander heeft volbracht en dan te menen, dat wij het hebben bereikt.... dat is waan, dat is hel, dat is duister. Gezapigheid dooft de luister van Gods licht, dat in ons schijnt, Gezapigheid is een wolk die trekt voor de zon, die ons openbaart het leven. Neen, wie wil komen tot eeuwigheid en kennis van licht, wie volbrengen wil de taak, op hem of haar op haar neergelegd of in de sfeer geschapen, moet streven. Zijn wapen is: begrijpen, te geven, te werken in nederigheid. Want slechts wie nederig kan aanvaarden in streven en werken zijn God in zichzelf, die kan buiten grenzen van tijd en sfeer erkennen wat eeuwigheid is, wat God is. Een ander blijft een slaaf, een ademtocht, met 't komend duister van Brahma's nacht ingezogen en met 't gefluister van het eerste licht weer uitgestoten. Een mot zwervend om het licht van een zon, een ziel zwervend om het licht van een waan, keer op keer. Totdat ook eindelijk de laatste heeft verstaan: Slechts GóD is werkelijkheid en buiten hem is er niets meer. Dan.... einde van het laatste streven en van de laatste strijd. Aanvaarding. Maar zelfs dan in God nog geen gezapigheid.

Ja, dan kun je het natuurlijk ook eenvoudiger zeggen.

Vrienden, gezapigheid is zo de heerlijke overtuiging, dat jij goed bent en dat alles goed is en dat alles wel goed zal gaan. Maar als je nu naar de wereld kijkt, dan weet je wel, dat wanneer er iets gebeurt, dit alleen gebeuren kan als een vernieuwing, als iets van betekenis, wanneer het door iemand wordt volbracht, die niet gezapig is, die niet alles aanvaardt en alles maar goed heet. De wetenschap lijdt soms erg aan deze gezapigheid, dit gevoel van overgrote kennis, kracht en zelfrechtvaardiging. En daarom worden zo vaak vernieuwingen gebracht door hen, die eigenlijk geen wetenschapsmensen mogen heten, ofschoon men hen later onmiddellijk in dit rijk binnenhaalt. Zoals b.v. Thomas Alva Edison.

Er zijn er ook in het geloof. Er zijn er die steeds maar weer vertellen, dat zij het weten dat zij de apostelen zijn, dat zij Gods wil hebben en Gods openbaring. Er zijn er zelfs, die zeggen dat zij zelf God zijn, zoals Father Divine in Amerika. Maar hoevelen zijn er, die voor zichzelf kunnen zeggen: "Ik heb God in mijzelf ervaren?" Dat kost moeite, dat is persoonlijk streven. Maar alleen degenen, die zover kwamen, dat zij God in zich kenden, konden een vernieuwing brengen. Of Zij nu Osiris heetten, Prometheus, Jezus van Nazareth, of zij duizend namen hebben, wat geeft dat? Zij vonden God in zichzelf en konden zo in de waarheid Gods die zij openbaarden, toch een vernieuwing brengen op de wereld, Al is die misschien kleiner dan we denken. En zo gaat het ook hier vrienden. Wanneer je zegt: "Nu ja we doen het allemaal toch zo goed en zo netjes en de geest helpt ons en de geest leidt ons," dan is dat gezapigheid. Dan kom je niet verder, dan sta je op dood spoor. Alleen wanneer je voor je zelf steeds weer het nieuwe zoekt en niet meent, dat je het al weet, niet meent, dat het wél goed zal gaan: niet meent, dat je meester of je geleider er wel voor zal zorgen, maar eerst zelf streeft, eerst zelf werkt, dan kom je ergens terecht. Dan kun je misschien iets begrijpen van de grote werkelijkheid. Maar zónder dat, vrienden, niets.

ACHTSTE LES - GOD EN WERKELIJKHEID - II

In de vele overwegingen, die wij in de loop van deze cursus reeds hebben beschouwd, werd het begrip God ons langzaam maar zeker duidelijk als iets, dat met alle dingen in verband staat. De grote moeilijkheid, waarvoor wij zijn komen te staan, is: Hoe kunnen wij deze God als een direct doel zien van onze werkelijkheid en kunnen wij in de plaats van onze eeuwige tocht naar een punt in de toekomst een alomvattende realiteit voor onszelf concipiëren, waarin God reëel is. In antwoord op deze vraag moeten wij uitgaan van het standpunt, dat in God alle dingen bestaat én alle dingen vastliggen.

Nu hebben wij wel meer gesproken over de z.g. parallel- en keuzewerelden. Dit is in zekere zin een Pythagorese voorstelling van de kosmos. Wij gaan n.l. uit van tijd als een waarde, die in ruimte kan worden uitgedrukt en in een afmeting per tijdschaal van 1 chronon. 1 Chronon is dus de tijd die een elektron nodig heeft om van het ene energiepotentieel tot het andere over te gaan. Dit chronon is zo dun, dat het niet meer in mm. is uit te drukken. Zo dun zou het laagje zijn van één enkele waarschijnlijkheidsrekening, van één enkel deel van het Al. Maar zoals u weet is er een betrekkelijk groot aantal mogelijkheden. Wij kennen de keuze naar divergente heelallen, dus heelallen, die schijnbaar uit elkaar lopen. In God zijn n.l. alle punten en alle mogelijkheden volkomen gefixeerd. Dit kan niet anders. Een veranderende God zou door Zijn verandering alleen al impliceren, dat er voor Hem een grotere mogelijkheid bestaat of een andere mogelijkheid. Zelfs een voortdurende hergroepering van de goddelijke eigenschappen zou niet evenredig-zijn met ons idee van God als een volmaaktheid. Wij moeten dus wel uitgaan van dit idee en wij komen dan tot een buiging van de ruimte, maar ook van de tijd.

Een tijdslijn is niet lineair, in feite is alle op lijn gebaseerde mathematica onjuist. Zodra wij echter rekening gaan houden met de kromming, die elke lijn - ook de tijdslijn - kan vertonen, wordt het ons duidelijk, dat de afmetingen van het heelal in tijdschaal uitgedrukt uit een reeks ongeveer gelijk zich krommende lijnen zouden kunnen bestaan. Dat echter alle lijnen - ongeacht hun schijnbaar verschillende richting van uit ons standpunt - onderdanig aan een gelijke kromming in een vast baanverband moeten liggen. t.o.v. alle andere tijdlijnen. Er is dus in de tijd een gesloten geheel te constateren. God heeft al deze waarden en al deze tijdslijnen met elk hun eigen mogelijkheden voor zich geconcipieerd, geschapen en handhaaft deze ongeacht ons schijnbaar verliezen van momenten en wiggen daarvan, onze reizen door de tijd.

Het zal duidelijk zijn, dat Gods werkelijkheid nooit kan bestaan uit een tijdsbeleven, wel uit ongetelde tijdsbelevingen. En nu leert ons een reeks van wijsgerige beschouwingen der grote meesters en leraren (zowel Jezus van Nazareth, de Gautama Siddharta, de Boeddha), dat wij slechts door ons te onthechten aan de wereld, kunnen ingaan tot wat men dan noemt het Koninkrijk der Hemelen of het Nirwana, in feite het bewustzijn van het totale goddelijk bestel.

Wanneer wij begeerte en angst nu eens gebruiken als waardemeter voor ons eigen beleven, dan blijkt dat het eigen tijdsbeleven van de mens zeer sterk gebonden is aan elke verandering van emotie. Tijd en emotie veranderen als een persoonlijke waarde beide gelijktijdig. Het zou dus logisch zijn aan te nemen, dat waar elke emotie onderdrukt wordt of overwonnen wordt en daarentegen de mens in staat is te beleven zonder gebonden te zijn, elke flux van tijd ophoudt te bestaan en daarvoor in de plaats komt het erkennen van een reeks van tijdlijnen. Dan is onze werkelijkheid als volgt gedefinieerd: Naarmate ons eigen bewustzijn zich richt op begeerten en op angsten, komt het ego tot het accepteren van één of meer tijdsfactoren, waarbij deze lijnen, achtereenvolgens beleefd, de illusie van beleving in tijd scheppen, maar er in feite slechts een realisatie plaatsvindt van een deel van de schepping, die constant is. De werkelijkheid is de constante waarde van alle gebeuren, ongeacht de graad van vastheid, die men stoffelijk eraan zou willen toekennen. De gedachte is even eeuwig als de stoffelijke vorm. Elke verhouding en elk samentreffen van mengen, van dieren, van toestanden én

omstandigheden, van kosmische invloeden, kan worden gefixeerd als zijnde een vast en eeuwigdurend bestaand punt.

In theorie zou dit betekenen, dat alles is vastgelegd. Dat wij dus gebonden zijn aan een vaste reeks van belevingen en geen aansprakelijkheid kunnen dragen voor hetgeen voortvloeit uit onze handelingen. Dit zou goddelijke wil zijn. Dit is voor elke aparte tijdslijn waar. Maar, zoals ik reeds zeide, met een onderlinge afstand van 1 chronon bevindt zich om ons een oneindig aantal werelden en in al deze werelden leven wij. Wij zijn ons slechts in één van die werelden bewust. Zo behoeft het erkennen en het gebeuren niet voor allen precies gelijk te zijn. Een moeilijk concept, dat geef ik graag toe, maar één dat berust op alle waarnemingen dienaangaande, die wij hebben kunnen doen.

Indien wij nu van tijdslijn tot tijdslijn wisselen in een, door onszelf te bepalen tempo, zal de beleving bestaan uit een grote reeks van afzonderlijke levens, die echter als een continuïteit optreden, omdat wij de wisselingen van de verschillende werelden niet zien. De vrije wil kiest uit het grote aantal parallellopende mogelijkheidswerelden juist die werelden, die voor dát "ik" acceptabel en erfahrbaar zijn. De tussenruimte, die overbrugd moet worden, die van 1 chronon, is te klein om deze als bewustzijnswaarde mede te stipuleren. Er is een schijnbare continuïteit. Deze schijnbare continuïteit is de verklaring voor onze ongebroken herinnering, ons ongebroken bewustworden, ons voortdurend verdergaan in de richting van een volledig zichzelf leren kennen.

Nu zeggen wij wel eens: Wie zichzelf erkent, erkent in zichzelf God. Dat is waar. Want het "ik" is verbonden met praktisch alle werelden, die binnen ons deel van de kosmos bestaan. Een concept van ons ware wezen impliceert een kennis van alle tijdslijnen en tijdsmogelijkheden. Het resultaat is, dat het "ik" juist hierdoor een volledig deel van God, een besloten deel van de kosmos erkent als een eeuwige en onveranderlijke waarde en hierin is het Godsconcept gelegen. Op dit ogenblik ontmoeten God en werkelijkheid elkaar en kan de mens, ongeacht zijn verder leven of beleven in de ogen van anderen, niet meer deel hebben aan een tijdservaren, maar is hij voortdurend één met de scheppingswil, die in het totaal der te verwerkelijken mogelijkheden is gelegen.

Bij de beelden, die wij tot nu toe hebben opgebouwd, hebben wij één ding buiten beschouwing gelaten en dat is n.l. ons eigen "ik". Wel is het genoemd, maar alleen als een factor in een kosmisch bestaan. Toch is het wel duidelijk, dat wij voor onszelf een werkelijkheidsbegrip hebben, dat van de gefixeerde werkelijkheid der verschillende werelden aanmerkelijk zal verschillen. Wij zijn genoopt om ons eigen "ik" en de werkelijkheid, die daarin wordt beleefd, ook weer te vergelijken met God en de grote werkelijkheid. En dan valt in de eerste plaats op, dat in elke wereld alles gedetermineerd is. Dat wil zeggen dat één bepaalde toestand, die beleefd is, een vastliggende reeks van verdere toestanden met zich brengt. Maar de mens of beter gezegd het menselijk bewustzijn, gaat niet alleen rechtlijnig langs één wereld. Integendeel, het verplaatst zich, daarbij de vreemdsoortigste zig- zag-bewegingen uitvoerend. En het bewustzijn, dat de mens bezit, bepaalt welke wereld hij selecteert voor de voortzetting (dus voor het volgend moment) van zijn beleven.

Nu kun je dit misschien het eenvoudigst vergelijken met een automatisch kiesmechanisme. Men kent dat b.v. bij de telefoon. Wanneer een bepaald aantal impulsen optreedt, dan zal daardoor een vast relais overslaan, waardoor een van te voren vastgelegde verbinding tot stand komt. Ons bewustzijn doet in elk moment, dat we in één bepaalde wereld vertoeven, een ervaring op, een bewustzijn en het is dit bewustzijn dat fixeert, hoe wij verder zullen gaan. Maar het determineert niet zonder meer. Want de wijze, waarop wij persoonlijk reageren t.o.v. de wereld, ligt niet vast. Wij zijn vrij om - waar onze ervaringen uit vele verschillende mogelijkheidswerelden stammen - een vaak zeer verschillend besluit te nemen, een geheel andere conclusie te trekken uit hetgeen wij op dit ogenblik meemaken. Het resultaat is, dat wij nooit verantwoordelijk kunnen zijn t.o.v. de wereld - want die wereld is gefixeerd, gedetermineerd ook - maar wel tegenover onszelven. Want wijzelf zijn de oorzaak door onze reactie op de wereld van dit ogenblik, van elke fixatie, die een verdere beleving in eventueel parallel-liggende werelden tot stand brengt.

Nu vinden wij God in al die werelden evenzeer. Wij kunnen niet ontkomen aan het voortdurend contact met God. Maar wij wensen over het algemeen dit contact niet volledig. Dat is ook begrijpelijk, want een volledig contact met God betekent voor ons een prijsgeven van onze betrekkelijk willekeurige baan van leven door de verschillende werelden van mogelijkheid. Wij zouden dan op één vast doel moeten aanstreven, dat alle werelden diagonaal snijdt en zo komen tot het middelpunt. Een middelpunt waaromheen - als u het begin goed hebt gevolgd zult u dat begrijpen - elke mogelijkheidswereld zichzelf beweegt in een eeuwige kringloop van gefixeerd zijnde toestanden.

Ons "ik" met zijn vrijheid tot beleven kiest. Het kan in deze keuze nooit een ander onrecht doen. Het kan slechts voor zichzelf tot de realisatie komen, dat hier geen verinniging van het contact met God - of zo ge wilt met de innerlijke vrede - tot stand is gekomen. Onze werkelijkheid houdt vele waarden in, die verschillen van de werkelijkheid, die wij aanvoelen, de werkelijkheid van God, die overal aanwezig is. Het gevolg is dat schuldgevoelens, het gevoel van verantwoordelijkheid t.o.v. de wereld, het op je nemen van aansprakelijkheid, enz. enz. in de eerste plaats voortkomen uit het verschil van de door ons willens aanvaarde werkelijkheid en de door ons uit god voortdurend als werkelijkheid getoonde realiteit.

In dit betoog heb ik nu getracht om de verhouding mens-God in verband met werkelijkheid en beleving althans enigszins vast te leggen.

Er blijft mij echter nog een verdere taak, voordat ik deze lezing kan beëindigen. Wat is voor ons noodzakelijk? Welke conclusies moeten wij - vooral voor ons innerlijk en geestelijk leven - hieruit trekken? En dan ga ik onwillekeurig toch enigszins in de richting van de praktijk en moet ik stellen, dat esoterisch gezien en ook moreel én ethisch gezien een ieder, die verantwoordelijkheid tracht te dragen t.o.v. een ander, zichzelf met die ander zo zeer identificeert, dat hij slechts in de erkenning van deze identificatie tot een juiste bewustwording kan komen. Op het ogenblik dat men verantwoordelijkheid draagt voor anderen zonder dezen geheel te kennen en zich geheel daarmee één te gevoelen, zal men te allen tijde een foutieve voorstelling van zaken krijgen. Deze foutieve voorstelling van zaken brengt ons van Gods werkelijkheid af, nooit dichterbij.

Een andere conclusie is deze: God heeft alle mogelijkheden geschapen, alle mogelijkheden die wij beleven, alle mogelijkheden waarin wij kunnen opgaan. Geen van deze mogelijkheden op zichzelf kan goed of kwaad zijn. Zij ís. Als zodanig is het onze eigen wijze van interpreteren en beleven, die goed en kwaad als waardering daaraan toevoegt. Elke waardering van goed zowel als van kwaad is een afwijking. Zij kan dienstig zijn voor onze bewustwording van de goddelijke werkelijkheid, omdat wij hierdoor gebracht worden tot het kiezen van een vastere richting in ons gaan door de verschillende tijds mogelijkheden. Maar wij kunnen eerst, wanneer wij goed noch kwaad kennen, God erkennen. En het derde punt, al even eenvoudig en toch ook weer even moeilijk: Indien wij begrijpen, dat wij wij zijn om het gebeuren te kiezen, zijn wij door de keuze van wereld meester over het lot voorzover het onszelven betreft. Gods wereld is een volmaaktheid. En Gods werkelijkheid is, alles te realiseren. Daarin kan elke angst worden verdreven, elk begeren worden vervuld. Wat meer is, in Gods werkelijkheid ligt voor ons allen die wereld te wachten, die ons ideaal is. Vandaar ook dat wij durven spreken van een eeuwige gelukzaligheid in sommige meer kerkelijke definities. Dat wij spreken van een Koninkrijk der Hemelen of - zo ge wilt - van de lichtende werelden, waarin de harmonie van het witte licht alles overschaduwt en slechts een werkelijkheid, ongebroken en geheel, overlaat.

Gij kunt meester zijn over uw lot, indien gij beseft wat Gods werkelijkheid is. Maar dit meesterschap heeft slechts dan werkelijke inhoud, indien het gebruikt wordt om God Zelve tot een steeds sterkere realisatie van jezelf te maken. Dat betekent t.o.v. de buitenwereld misschien een stilstand, maar voor jezelf het concept van de eeuwige schepping voorzover die jou betreft. Het erkennen van God in Zijn werkelijkheid betekent de modificatie van onze werkelijkheid, totdat zij past bij die van God. En elke realisatie zal die modificatie volgen, zonder einde.

In dit betrekkelijk korte lezing heb ik schetsmatig een van de grootste problemen voor de denkende en esoterische mens naar voren gebracht. Ik wil hiermede sluiten in de hoop, dat u kwaliteit hier boven kwantiteit zult stellen.

HET PRISMA VAN HET BEWUSTZIJN

Wanneer gesproken wordt over vele parallelle werelden, dringt zich aan sommigen onzer het beeld op van een prisma. De invallende straal van wit licht wordt ontleed in zijn bestanddelen en wij kunnen aan hetgeen door het gebroken prisma kenbaar wordt een inzicht krijgen in al hetgeen zich in het witte licht verbergt.

Het is duidelijk, dat wanneer wij spreken over vele parallelle werelden, wij hierbij uitgaan van een feitelijke toestand. Maar evenzeer is het duidelijk, dat wij in al deze werelden in verband staan met God. God is voor ons wat je zou kunnen noemen "het witte licht". En nu maakt het niet veel uit op welke plaats wij ons prisma opstellen om het licht te ontleden. Wanneer de kwaliteit van het licht gelijk is, zal het verschijnsel overal gelijkelijk kenbaar worden. Op deze manier zou het dus ook voor ons mogelijk zijn om - onverschillig hoe of waar wij leven, mits wij beschikken over iets, dat het Goddelijke kan ontleden in zijn voor ons kenbare bestanddelen - een overzicht te krijgen niet slechts van een enkele wereld of enkele werelden maar van het totale kosmisch bestel.

Dit prisma nu is ons gegeven. Het is ons bewustzijn, dat in staat is de binnenkomende goddelijke impuls onder te verdelen in bepaalde krachten, factoren, denkwijzen, beelden en daden, die alle tezamen onze werkelijkheid vormen. De werkelijkheid die wij beleven is dus in feite een werkelijkheid, die zeer veel verschillende werelden samenvat. Dit wordt nog duidelijker, wanneer wij beseffen, dat ook de mens aan geestelijke invloeden onderhevig is en als zodanig in zijn bewustzijn - ook al realiseert hij zich waarschijnlijk dit niet als geheel - de invloeden van alle sferen, alle lagen en klassen en trappen van bewustzijn zich zullen weerspiegelen.

Nu vraagt de praktijk van ons natuurlijk, dat wij ons bezighouden met onze eigen wereld, zoals een geleerde - het licht ontledende door een prisma - zich soms alleen bezighoudt met een bepaald deel van het daardoor ontstane spectrum en misschien zelfs daarin zoekt naar zeer bepaalde lijnen en scheidingen. Zijn belangstelling is dan gericht op het erkennen van de aanwezigheid of afwezigheid van een bepaald element. Zolang hij daarnaar schouwt, zal hij het geheel niet bewust waarnemen.

Hij komt tot een zeer gespecialiseerde kennis, die ongetwijfeld zijn waarde heeft, maar die het niet mogelijk maakt de gehele verhouding te zien. Nemen wij b.v. iemand, die het licht van eender verre planeten (van Saturnus of van Jupiter) probeert te ontleden. Wanneer hij zich bezighoudt met het al dan niet aanwezig zijn van bepaalde elementen daar, krijgt hij geen werkelijke indruk van hetgeen er op die planeet kan bestaan. Hij kan alleen maar vaststellen: Dit is er niet en dat is er wel. Maar iemand, die de samenhang gaat overzien kan alle daarin voorkomende z.g. zwarte lijnen en de verschuiving in het spectrum, die kan zich precies voorstellen uit welke grondstoffen of elementen die planeet is gebouwd. Hij kan zich verder voorstellen op welke wijze de samenhang van die planeet moet zijn. Hij krijgt een beeld van iets, wat hij nooit in werkelijkheid heeft gezien, maar wat hij aan de hand van deze gegevens kan reconstrueren op een vaak verbluffend juiste wijze.

Nu is het voor ons in het leven niet zo gemakkelijk om de gehele kosmische samenhang te overzien. Wij zijn gespecialiseerd. Ons bewustzijn is niet slechts ingesteld op het ontleden van hetgeen wij aan goddelijke impulsen, aan levenskracht ontvangen, maar bovendien op het waarnemen van een zeer bepaald gedeelte van dat geheel. Het verdere wordt door ons als vanzelfsprekend geaccepteerd, maar niet waargenomen, niet beschouwd en niet ontleed. Het resultaat is dat wij a.h.w. blinde plekken hebben.

Zowel mens als geest zijn niet in staat de kosmos te overzien, ongeacht het feit dat wel de waarde van de gehele kosmos in het eigen wezen steeds tot uitdrukking komt. Om echter nu wel het geheel van de kosmos te kunnen beseffen, alleen door het aanvoelen van hetgeen de goddelijke kracht onmiddellijk tot ons zendt en verder daarbij dus voor onszelf een beeld te

krijgen van God volgens de normen van ons bewustzijn, moeten wij alle dingen gelijkelijk waarderen, bekend en onbekend. Dat is moeilijk, maar het is zeker niet onmogelijk.

Het grootste bezwaar is het vooroordeel (een zeker bias), dat in het bewustzijn is gelegen. Wij zoeken niet de waarheid, maar wij zoeken een bepaald deel van de waarheid voor onszelf kunnen wij dit vooroordeel, dit zeer gedefinieerd op een punt ons richten of naar een punt streven, terzijde stellen en daarvoor inde plaats het geheel overzien, dan is het ook mogelijk in het leven van een mens of van een geest de gehele kosmos te leren kennen en niet alleen maar als een flits. Want het goddelijk licht bereikt ons praktisch voortdurend. Het bewustzijn moet natuurlijk op dit licht gericht zijn, zoals het prisma alleen werkt, wanneer het licht op de juiste wijze daarin binnenvalt. Maar als wij het bewustzijn hebben, dan kan dit bewustzijn, gericht op God ons altijd weer Gods werkelijkheid, tonen en daardoor ons eveneens aantonen, waar de verschillen liggen tussen onze wereld én de kosmische werkelijkheid.

Deze erkenning betekent niet alleen maar een beter begrijpen. Het betekent ook een verandering aan het prisma zelve. Prisma is bewustzijn. Wanneer de structuur der gedachte verandert en men niet meer eenzijdig gaat leven of denken, maar gaat proberen het geheel te bevatten, dan krijgen wij een geheel andere interpretatie en dus een geheel andere gedachtestructuur. En het is juist deze gedachtestructuur, die het ons mogelijk maakt om God te erkennen in de volheid van Zijn glorie op elk moment en in elke tijd.

Van de punten, die besproken werden, was misschien wel het moeilijkste de kwestie van een zekere onthouding t.o.v. de wereld. Nu moet u mij goed begrijpen. Deze onthouding, die wordt gepredikt, is er niet een van feitelijke dingen, dus een onthouding van eten en drinken of iets dergelijks. Het is een onthouding van het oordeel, als uitgedrukt t.o.v. de wereld en bindend. Het is dit bindende van het oordeel, dat steeds weer ons beperkt in ons waarnemen van God. Zolang wij kunnen accepteren, dat alles wat God laat bestaan in Zijn schepping, volgens Zijn wezen en weten ook goed moet zijn, dan gaat het best. Dan hebben wij wel onze eigen vooroordelen, we hebben onze eigen gedachte, maar wij kunnen het geheel accepteren en door onze persoonlijkheid uit te schakelen dus het geheel ondergaan. Maar indien wij die persoonlijkheid trachten op te leggen aan de rest van de wereld, dan gaat het verkeerd.

Je kunt b.v. op een gegeven ogenblik tegen die wereld zeggen: ja, maar ik wil jonger zijn, ik wil sterker zijn, ik wil mooier zijn. En die wereld zal niet antwoorden. Maar door deze eis te stellen en de wereld te veroordelen, wanneer zij daaraan niet tegemoetkomt, hebben wij wel bereikt, dat hetgeen wij beschouwen in de eerste plaats voor ons irreal is (dus niet behorend tot onze werkelijkheid) en in de tweede plaats, dat het maar een zeer beperkt doel is van het kosmisch mogelijke. Eenzijdigheid kan goed zijn, wanneer wij ons bezighouden met de magie, maar ze is absoluut verwerpelijk, zodra wij gaan zoeken naar een grotere waarheid. Een grotere waarheid moet alle dingen als gelijkelijk aanvaardbaar - zijnde goed noch kwaad - kunnen concipiëren. Misschien is het beter wanneer ik hier enkele voorbeelden aan toevoeg om duidelijk te maken, waar de vertekening, de factor van onnauwkeurigheid, meestal schuilt in onze eigen waarneming.

Ik neem als eerste voorbeeld: De heer A. heeft zijn eigen visie t.o.v. de politiek, van de godsdienst en vindt het b.v. onzin om - een passend voorbeeld - op Koninginnedag een harmonieorkest spelend langs de openbare straat te doen trekken. Nu kan hij voor zichzelf dat concept hebben, dat doet geen kwaad. Maar hij kan ook proberen om dat concept aan de wereld op te leggen. Gelukt hem dat niet, dan is hij verbitterd. Hij ziet de hele wereld als naar hem vijandig. Hij komt dus tot een concept van kwaad. En in dit kwaad, dat hij in die wereld ziet, ontsnapt hem dus het Goddelijke, dat er eveneens in is gelegen. Hij zal zichzelf goed achten en juist, maar is gelijktijdig in zijn voorstelling van goed en juist gefrustreerd. Hij is innerlijk in oproer gekomen en kan zichzelf niet erkennen. Het resultaat is dat zijn probleemstelling van "wat is Gods wil" of "wat is het goddelijk licht" of "wat is de waarheid", nooit meer gebonden kan zijn aan God. In de plaats van God treedt de ongehoorzaamheid van de mensen, de verdorvenheid van hen, die muziek langs de openbare weg maken, e.d.. In de plaats van Gods volmaakt harmonisch en evenwichtig geheel treedt de "verlichte" mens, die door de wereld wordt miskend.

Het zal duidelijk zijn, dat de nadruk op dergelijke onsamenhangende details het overzicht op het geheel schaadt. Het is bij deze mens als bij iemand met partieel gezichtsverlies. In een dergelijk geval krijgen wij een vertroebeling van de ooglenzen - die echter vleksgewijs plaatsvindt - zodat wanneer u kijkt altijd een deel donker is. U ziet wel een stadsbeeld, maar fragmenten ervan zijn wegge gevallen. Het resultaat is dat u nooit een juist concept krijgt. U ziet misschien een mens, maar u ziet altijd maar een deel van het gelaat gelijktijdig en u bent niet in staat de gehele mens zuiver te beoordelen. Ook al bent u een die vertekening gewend uw oordeel is altijd anders dan juist, anders dan goed. Uw eigen onjuiste instelling of toestand, uw ooggebrek, maakt u de werkelijk goede waarneming dus onmogelijk. Zo zijn er meer van die voorbeelden.

We hebben de student B. Student B. wil slagen voor zijn examen. Hij moet daartoe voor 6 á 7 vakken een proeve van bekwaamheid afleggen. Hij vertrouwt op zijn kennis in 5 vakken en is over 2 vakken zeer ongerust. Hij besteedt alle tijd aan deze twee vakken. Het resultaat is, dat hij misschien voor deze 2 vakken een voldoende haalt, maar dat hij in de eerste plaats overspannen is. In de tweede plaats, dat hij de inhoud van die vakken gaat verwarren met die van de andere vakken en zo dus in datgene wat hij reeds meent te kennen, komt tot allerhande misvattingen. Hoe sterker hij zich blijft concentreren op deze 2 vakken met uitsluiting van de andere, hoe groter de kans is dat zijn ernstige inspanning en studie in feite een vertraging betekenen van zijn slagen, want hij kan niet onmiddellijk slagen. Evenwichtigheid is noodzakelijk. Wanneer de student hiertoe niet komt verliest hij het totale beeld, het doel van het examen, de behoefte van de examinandus t.o.v. zijn examinerator uit het oog. Hij gaat niet meer denken aan de noodzaak van begrip dat moet worden getoond, maar meent dat hij met een dorre feitenopstelling kan volstaan. Zijn van buiten geleerde lijsten zijn over het algemeen niet in staat hem het begrip te verschaffen dat nodig is voor een werkelijk cum laude slagen.

Dan hebben wij b.v. mej. C. Deze doet aan geestelijk werk en dierenbescherming en wat dies meer zij. Ze is daarbij misschien nog vegetarisch ingesteld en heeft dus een zeer bepaald wereldbeeld. Stel nu, dat mej. C. zich daarop concentreert maar tevens in de verpleging gaat. Zij meent, dat - gezien de geestelijke instelling - zij haar patiënt troost moet geven (dat is volkomen juist), maar dat het kwaad is om die patiënt vleesspijzen te voeren. Nu heeft die patiënt een ziekte, waardoor een grote behoefte aan dierlijke eiwitten bestaat. Mej. C. - handelend volgens haar eigen inzichten en niet volgens de behoeften van de patiënt - zal niet in staat zijn die patiënt te overtuigen van haar goede wil, want zij onthoudt hem iets, wat voor hem noodzakelijk is. Gelijktijdig zal zij, door zich aan haar eigen voorstellingen te strak en te stram vast te houden de patiënt doen succumben. Het resultaat is dat haar eenzijdige instelling een mislukking veroorzaakt.

Op dezelfde manier kunnen wij, wanneer wij te zeer afgaan op ons eigen oordeel van goed en kwaad als alomvattend, de gehele werkelijke orde - de goddelijke orde - in de war gooien. Dat wil zeggen, wij beleven niet Gods orde meer in de werelden, maar gaan we heen en weer, door alle voor ons openstaande keuzemogelijkheden, dat wij nooit een werkelijk samenhangend geheel krijgen. Wij vullen het geheel wel aan met ons voorstellingsvermogen, maar dat wordt daardoor ook weer onttrokken aan de werkelijkheidszin. Niet alleen dat de patiënt succumbeert, maar bovendien is er een geestelijke ontwrichting van degene, die dit veroorzaakt heeft door haar verkeerde instelling en daarbij waarschijnlijk een onvermogen om de fout nog te herstellen of te verbeteren, zij het aan deze, zij het aan een volgende patiënt.

Een vierde voorbeeld: De heer of mevrouw D. heeft een buitengewoon aardige instelling t.o.v. de geest. Helderziendheid en helderhorendheid treden op een volkomen vertrouwen op de werkingen van de geest. Maar.... wat mankeert er? Er treedt een zo sterk vertrouwen op die geest en op elke inspiratie en ingeving op dat het eigen denken wordt uitgeschakeld.

Als mijnheer of mevrouw D. de geest hoort zeggen: "En nu spring je van de Merwedeburg," dan aarzelt deze niet, maar neemt onmiddellijk de trein om naar de Merwedeburg te trekken en springt. Zijn of haar ontwaken in een andere wereld is dan zeer droevig, want het was "verkeerd verstaan." Dat is dan altijd de uitleg die volgt. Op deze manier - dus zonder zelfstandig te denken - zal menig een proberen die geest te interpreteren. Wanneer men zich te

zeer wil laten leiden en te volgzzaam is, maakt men voor zichzelf een bewustwording onmogelijk en komt men tot reeksen van handelingen die averechts, verkeerd zijn en die men als zodanig moet aanvaarden maar niet kan aanvaarden waar daardoor heel de eigen levensopvatting aan het wankelen zou komen. Het enige wat men dus kan doen is: Ofwel net zolang praten tot de fout goed lijkt (vertekening van het denken: het bewustzijn onttrekt zich aan de goddelijke werkelijkheid, zoals die geopenbaard is in oorzaak en gevolg en in evenwicht), dan wel de gehele levensopvatting erbij neergooien. In een dergelijk geval ontspoord zijn, niet in staat zijn het geestelijke nog verder te accepteren en zo een verarming, een verdere vernauwing van standpunt, waarbij nog minder Gods werking kan worden gerealiseerd. De meest juiste opvatting zou natuurlijk ongetwijfeld zijn: Alle beelden en alle woorden, die dan eventueel uit de geest komen, accepteren als iets waarover eens moet worden nagedacht, maar steeds zelf blijven denken, steeds zelf blijven handelen en je nooit door anderen laten leiden. Het resultaat is dan, dat die invloeden van de geest een verrijking van je leven worden, een uitbreiding van je standpunt, ook al handel je er niet naar. Dit zuiver erkennen van je eigen standpunt en van de mogelijke impulsen van anderen en standpunten van anderen, betekent een uitbreiding van het interessegebied. Een groter deel van het Goddelijke wordt daardoor automatisch erkend, en meer en meer zal men in staat zijn het tot nu toe, als normaal geaccepteerde meer te zien in zijn juiste verhouding. Het goddelijk licht wordt feller en scherper ontleed en daardoor wordt het beeld, dat wij van God hebben, juist en onze aanpassing aan God in evenredigheid daarmee groter.

Dit zijn nu enkele voorbeelden. Ik kan er wel duizenden aan toevoegen. Ik wil alleen maar dit zeggen: Om dit onderwerp niet te lang te maken is het voldoende te constateren dat al wat geschapen is uit God voortkomt. Dat niets, wat God geschapen heeft, kwaad kan zijn. Maar dat ook niets, wat God geschapen heeft, goed kan zijn. Wat God geschapen heeft, is. En dat is alles. God is het Zijn Zelve. Indien wij ons dit steeds voor ogen weten te stellen en dus te allen tijde, het Zijn trachten te beleven, daarbij het oordeel ter zijde stellend maar met alle vermogen, dat ons gegeven is, elke impuls a.h.w. ontleedende in zijn verschillende factoren van belangrijkheid en inhoud voor onszelf, dan komen wij tot een steeds scherper erkennen van een goddelijke waarheid. En die goddelijke waarheid is nu eenmaal niet de waarheid van één wereld met een tijdflux maar van een reeks van werelden die - afwisselend beleefd - een door vrije keuze ontstaan gebeuren met tijdsverloop voor ons tot werkelijkheid maakt. Dat betekent dus, dat we elke wereld, die deel gaat uitmaken van ons eigen beleven, ook afzonderlijk zullen kunnen bezien en in verhouding tot de andere werelden. Wij krijgen door ons inzicht in de goddelijke waarheid het vermogen onze eigen keuze juist te plaatsen en daarnaast ook de kosmische zin van al deze dingen beter te begrijpen. Zo kunnen we in onszelf een goddelijke wil verwerkelijken, een eenheid met God bewerkstelligen en zo een volledig begrip verkrijgen, niet slechts van de schepping, maar ook van de Schepper.

NEGENDE LES - ASPECTEN VAN DE KOSMISCHE GODHEID

Bij alle zoeken en denken, waarmee wij ons trachten voor te bereiden op een blik in de kosmische werkelijkheid, zullen wij ongetwijfeld ook het magisch aspect niet uit het oog kunnen verliezen. Eigenaardig genoeg is het - wanneer het gaat om de kosmische Godheid en onze verhouding daaromtrent - een magisch omschrijven, een uit de magie geboren denken. Allereerst wil ik dan uw aandacht vragen voor een opvatting van kosmische werkelijkheid van uit een magisch standpunt.

Het totaal der kosmos mag niet beschouwd worden als een gescheiden, als een uiteengevallen geheel, doch moet gezien worden als een permanente en zich gelijkblijvende Kracht. De bezieldeheid van deze Kracht blijkt uit vele verschijnselen, die wij kunnen waarnemen. Ofschoon wij deze Kracht zelve meestal God noemen, is het van uit magisch standpunt wel zeker, dat achter dit geheel zich pas de werkelijke en kosmische Godheid kan verschuilen. De realiteit van een volkomen gelijkblijvend geheel, waarin alle verschijnselen een voortdurend spel van verschuivende evenwichten betekenen, doet voor ons als geest en mens de vraag ontstaan, hoe wij binnen deze werkelijkheid een uitdrukking kunnen geven aan ons kosmisch begrip, hoe wij kunnen komen tot een erkenning van kosmische waarheid. Wij kunnen daarbij niet anders doen dan uitgaan van de kosmische Godheid. Deze wordt van uit ons eigen standpunt gezien, waarbij wij een beperking t.o.v. de werkelijke Godheid ondergaan. Een andere benaderingswijze is onmogelijk en behoeft dus niet in overweging te worden genomen. Van uit ons standpunt is God alomvattend: almachtig, waar Hij in alle dingen leeft: albeheersend, waar Hij niet slechts door Zijn macht maar ook door Zijn wil het totaal der gebeurtenissen gestalte geeft. Hij is de kosmische wetgever. Hij is tevens ook de bezielende kracht van álle (en niet alleen van alle levende) dingen.

Op grond van de wet der evenwichten constateren wij verder, dat, wij zelve binnen die kosmische God veel kunnen bereiken en een vrije wil hebben: maar dat deze vrije wil te allen tijde binnen die Godheid compenserende werkingen zal doen ontstaan. Deze verstoring van evenwichten, vanuit onszelf en dóór onszelf plaatsvindend, resulteert in een verandering van onze omgeving. Kort gezegd: het totaal van onze handelingen, impulsen en gedachten zal een verandering in de omgeving tot stand brengen op zodanige wijze, dat wij voortdurend worden geconfronteerd met de nieuwe goddelijke werkelijkheid. God openbaart Zich dus niet slechts in onszelven maar juist in de verhouding, die tussen ons eigen wezen en alles rond ons bestaat. Wij kunnen daaraan niet ontkomen.

Het is duidelijk, dat een groot gedeelte van onze handelingen en onze gedachte onbewust, ten dele bewust, impulsief (dus zonder voldoende nadenken) kunnen geschieden. Dit betekent, dat wij - zolang deze factoren een rol spelen in ons leven - uit de omgeving nooit de werkelijke God kunnen zien, maar alleen daar waar wij daadwerkelijk bewust optreden, in de verandering van de omgeving de kosmische eenheid weerkaatst kunnen zien. Deze weerkaatsing te vinden moet het eerste doel genoemd worden van een ieder, die wil ingaan tot de kosmische God en Zijn werkelijkheid. De relatie, die wij op deze wijze hebben ontdekt, is voor ons slechts een aspect van het Goddelijke. Het is het bewust en beredeneerbaar deel van de wetmatigheden die in het heelal bestaan.

Daarnaast echter toont ons de magie, dat de emotie (als een direct stuwende kracht) gebruikt kan worden om vaak ontstellend grote werkingen te veroorzaken. Ook hier moet diezelfde wet van evenwicht dus, een rol spelen. Ook hier is het de Goddelijke wet, waarin God - in het totaal van Zijn schepping Zichzelf gelijkblijvend - die bepaalde gevolgen doet ontstaan.

De magiër, die zich hiermede bezighoudt, realiseert zich dit zeer goed en hij zal zijn daden dan ook niet aanpassen aan de gangbare wetten, de gangbare gedachtegangen maar aan de compensaties, die door deze daden zullen ontstaan. Reeds van de vroegste oudheid af heeft de mens deze verstoringen dan ook gebruikt om de door hem gewenste gevolgen tot stand te

brenge. De sjamaan, met zijn ritmisch bewegen, zijn trommel, zijn opzweepen van zijn toehoorders zijn poging zichzelf te verliezen in een roes van geluid, doet niet veel anders dan de moderne parapsycholoog, die ideale condities scheppende de werkelijkheid feitelijk verloochent en in de geschapen verwachting soms komt tot de vaststelling van aspecten, die de normale wetenschap tot nog toe had verworpen. De verschillen zijn niet zeer groot. God blijkt te reageren op het onbewuste in ons wezen, op de emotie. Zo bestaat er dus een tweede goddelijk aspect n.l. dat, wat direct emotioneel gebonden is aan ons wezen én de wijze, waarop ons wezen binnen die emotie in de wereld zich openbaart. De conclusies hieruit zijn vooral voor degenen, die de voorgaande lezingen reeds gevolgd hebben, zeker zeer eenvoudig, te trekken.

Wij zullen te allen tijde onze emotie en impuls moeten richten op datgene, wat wij wensen te verkrijgen: en wel zodanig, dat de oorspronkelijke emotie of impuls tegengericht is aan hetgeen wij wensen tot stand te brengen. Dat is logisch. Er is een verstoring van evenwichten. Wij weten, dat God in alle dingen werkt. Wij weten, dat God dus, elke impuls, die gericht is op het juiste, zal kunnen aanvaarden. Dat er nooit een halt ons wordt toegeroepen wanneer wij gaan buiten de platgetreden paden. God mint - ook magisch - de mens met de pioniersgeest, die uitgrijpt buiten zijn eigen sfeer en juist zoekt door het experiment de werkelijkheid van zijn wereld of sfeer te vergroten en meer in overeenstemming te brengen met zijn bewust en redelijk beeld van het Goddelijke. (Het eerste aspect dus door ons besproken.)

De magie geeft u hier een zeer speciale zienswijze op. Zij zegt n.l. dit: Indien wij ons richten tot enigerlei kracht binnen de voor ons gekende wereld, richten wij ons tot een aspect van een onbekende Godheid, die in alle dingen regeert. Er kan niets buiten die God geschieden. En wij zullen onze daden zo stellen dat zij in overeenstemming zijn met ons beeld van die God en de wetmatigheden, die wij uit die God hebben erkend maar tevens met het effect, dat bereikt zal worden op een zodanige wijze, dat God nimmer Zichzelve zal behoeven te veranderen, omdat wij onszelf veranderen, hem de mogelijkheid laten te compenseren voor ons.

Een typisch aspect waarbij God dus een compenserende factor wordt in ons eigen leven. De kosmische God compenseert voortdurend. Hij doet dit zowel voor onze fouten als voor onze deugden. Hij doet dit voor ons bewustzijn en voor onze dwaasheid. Want God in Zichzelf is onwrikbaar en onwankelbaar gelijk.

Verdergaande ontdekken wij een volgend aspect. Er zijn wetten die buiten ons omgaan en toestanden, die buiten onze wil of weten voortdurend zich wijzigend, een vast stempel drukken op een bepaalde tijd, een bepaalde samenleving, een bepaalde groep van mensen. Er kan worden gesteld, dat God voor elk volk en voor elke volksgroep een apart uiterlijk heeft, een apart gelaat. Dit aspect dat gebonden is aan persoonlijkheidsprojectie nu, is tevens een aspect van de kosmische Godheid, maar onvolledig erkend. De eenzijdige verering van het ene aspect brengt de compenserende werking, waar God Zijn totale, werkelijkheid voortdurend moet handhaven. Het is ons onmogelijk hieraan te ontkomen. En zo zullen wij door de menigte, waarvan wij deel uitmaken, waarmee wij emotioneel of meer stoffelijk gebonden zijn, een voortdurende op ons zich uitdrukkinge goddelijke werking moeten ondergaan. Wij zijn geen meesters van het noodlot, wij zijn de dienaren van een lot, dat bepaald wordt door een gemeenschappelijk bewustzijn, door zijn gemeenschappelijk God erkennen. God is - in het volgende aspect althans - geen persoonlijkheid.

God te zien als een persoonlijkheid betekent God beperken. God is onbeperkt. De magiër stelt, dat God vele aangezichten heeft en toch geen enkel kenbaar. Dat God vele krachten heeft en toch geen enkele kenbare kracht. Wanneer wij trachten het kosmisch aspect voor onszelf dieper te verwerklijken, zullen wij tot dezelfde ontstellende ontdekking komen. God is als een kameleon, voortdurend veranderend.

God openbaart Zich aan allen, die leven (dus in de beweging bestaan) als een beweging, niet als een gefixeerd punt. Het begrip hiervoor, dat ongetwijfeld voor velen moeilijk zal zijn, kan het best worden verkregen door juist het voortdurend variabele in de goddelijke openbaring - binnen dit aspect althans - te accepteren als normaal. Niet te verwachten dat God een continue en eeuwigdurende werkelijkheid is in deze zin, maar wel dat God - Zich voortdurend wijzigend - voortdurend ons een nieuw moment van bewustzijn geeft. Esoterisch gesproken:

Het proces der bewustwording spruit voort uit de voortdurend veranderende relatie tussen wezen en Godheid, waarbij beiden hun rollen op de duur verwisselen.

Dit laatste vraagt voor u misschien enige verdere toelichting:

Gesteld, dat een mens komt tot het bewustzijn van het totaal Goddelijke, dan zal de Godheid ter compensatie het totaal niet-weten moeten vormen, dat de mens eens was. De eenwording van de mens, betekent dus zijn Godwording in de feitelijke zin. Terugverwijzend naar hetgeen wij in vorige lessen hebben besproken: hij wordt Brahma: de scheppende Kracht maar hij lééft uit een ander Goddelijk aspect, n.l. de goddelijke Kracht Zelve. Brahman. Op deze wijze kan elke plaats in de schepping door ons naar believen worden ingenomen, indien wij slechts in staat zijn tot een volledig te komen. Indien meer personen gelijktijdig eenzelfde punt zullen bereiken, dan zal de erkenning, die men t.o.v. elkaar heeft, bepalend zijn voor de totale functie van de ene persoonlijkheid, die de Godheid uitdrukt binnen de schepping.

Dit laatste maakt natuurlijk een verdere uitleg noodzakelijk, al is het alleen maar om het feit, dat wij hier komen te staan tegenover een aspect van een kosmische God, dat niet alleen voortdurend variabel is, maar klaarblijkelijk ook geen vaste persoonlijkheid kent. Ik wil trachten u dit principe, dat overigens behoort tot de zeer oude Indische magische stellingen en tevens deel uitmaakt van de esoterie van de vergevorderde Boeddhisten en Brahmanen, nog even te belichten.

Op het ogenblik dat men zich bewust wordt van het totaal van de schepping, is men zich ook van alle werkingen daarin bewust en wenst voor zichzelf niets anders dan deze te handhaven. Men wordt a.h.w. de stabilisator, de kracht, die bewust overal het evenwicht in stand houdt. Men behoeft daarvoor klaarblijkelijk niet totaal God te zijn, maar wordt, vanuit een stoffelijk of geestelijk standpunt de God van dat ogenblik. Degene, die voor u deze functie heeft bekleed, is zich ervan bewust dat het evenwicht niet bewust maar eenvoudig door aanvaarding gehandhaafd want hij kent reeds de grotere Persoonlijkheid, de werkelijke en altijd zich gelijk blijvende Kracht, die ook buiten het kosmisch verband bestaat. (Althans dit verklaart men.) Het gevolg is, dat de volledige bewustwording van een persoon diens functie als tijdelijke schepper en instandhouder a.h.w. garandeert, terwijl zijn voorganger automatisch zich in het negatieve van een fase werpt, zo de perfecte balans scheppend.

Hieruit vloeit een typisch iets voort, dat helaas vooral in het christelijk en mohammedaans geloof (de Islam dus) is teloorgegaan. God en duivel zijn de uiterste einden van een balans. Zij staan altijd t.o.v. elkaar in een volkomen gelijkheid van kracht. Voor elke positieve uiting is er een gelijke negatieve uiting. Deze persoonlijkheden kunnen onderling plaats verwisselen zonder dat er in het heelal of de kosmos iets verandert. Hieruit vloeit voort dat er een voortdurende strijd bestaat vanuit ons eigen standpunt tussen de positieve en de negatieve bewuste uiting Gods. Het in deze strijd, die zoals reeds voornoemd onder 2 en 3 - ons een werken met evenwichten mogelijk maakt. Het is tevens de kracht of de wet (hoe u dat zeggen wilt), die ons volledig onafhankelijk maakt van de Godheid, waar het de bepaling van onze eigen daden, onze eigen ervaringen en bewustwordingen betreft. Een volgend aspect echter waar zeer zeker op gewezen moet worden, toont ons hoe wij ondanks deze grote vrijheid toch voortdurend gebonden zijn aan God. Want tot nog toe hebben wij gesproken over bewustzijnsvormen, aspecten die een bewustzijn bezitten, zoals we dit stoffelijk kennen: die in zekere zin nog persoonlijk zouden kunnen worden gezien. De Godheid zelve is een Kracht. Deze Kracht heeft geen enkele eigenschap, die wij stoffelijk kunnen omschrijven. Ze bezit geen enkele beperking buiten haar eigen bereik: en dat is ons onbekend. Het is deze vreemde Kracht Die uit Zich de schepping voortbrengt en Die in Zich bepaalt, hoe de verhouding van evenwichten zal zijn. Dit is de ware kosmische god, de enige Kracht, Die wij als zodanig zouden kunnen erkennen. In Haar abstractie echter ontwijkt Zij te zéér ons voorstellingsvermogen om een praktisch gebruik daarvan mogelijk te maken. Wij zullen ons dan ook een aantal stellingen moeten bouwen, gebaseerd op de beperkte aspecten van de kosmische God. De aspecten, die voor ons - zij het ternauwernood - nog bevatbaar zijn.

Ofschoon deze cursus niet in de eerste plaats op de praktijk is ingesteld, zou ik toch gaarne hier enkele meer praktische aspecten willen belichten. Wanneer ik dit doe vanuit een meer

magisch standpunt, zo houde u mij dit ten goede, waar dit mijn eigen, meer persoonlijke ervaringen betreft.

In de eerste plaats: Op het ogenblik dat wij kwaad vinden, kunnen wij kwaad niet met goed bestrijden, waar goed wel kan neutraliseren voor de buitenwereld, maar voor ons nooit kan opheffen. Kwaad kunnen wij wel met kwaad bestrijden. Dat betekent een verdubbeling van kwaad voor de buitenwereld maar gelijktijdig voor onszelf een opheffing van verschillen en door gelijkheid een wegvallen van elke tegenstand. Hier zal de magiër voortdurend zijn keuze moeten doen en ook de esotericus zal tot een besluit moeten komen. Want wij moeten onze eigen stelling bepalen. Waar het kwaad ons te zeer deert, zullen wij in eenheid met dit kwaad de tegenstelling kunnen vernietigen, mits wij ons bewust blijven van het feit, dat ook dit voor-ons-kwaad-zijnde een direct goddelijke uiting is. Wij komen hiertoe liever niet, omdat bij ons dan meestal het kwaad in de plaats treedt van de Godheid. Het is dus niet het gevaar van de daadstelling op zichzelf, het is het gevaar van het verliezen van het juiste inzicht, de zelfverhoging zonder reden, de zelfvergoddelijking, die een begrip voor de goddelijke evenwichtigheid en de wet der gelijkblijvende velden gaat uitsluiten. Vandaar dat zwarte en witte magie niet van elkaar verschillen in wezen, maar slechts in intentie en daardoor in praktijk.

De realisatie dat goed en kwaad voor ons waarden zijn, waarmee wij mogen schuiven en spelen, mits wij het voor ons goede daarmee bereiken brengt nog andere consequenties met zich. Op het ogenblik dat wij god vereenzelvigen met ons eigen wezen (ik verwijs, u hiervoor naar vorige lessen en ook lessen uit de andere groep, uit cursus II), komen wij tot een zo scherpe begrenzing van onze kosmos, dat wij een onevenwichtig scheppingsbeeld krijgen, dat geen enkele compensatie verdraagt. Wij worden dan de speelbal van buiten ons liggend geweld. De ouden drukten dit o.m. uit door te spreken over de Nornen, de noodlotsgodinnen. Realisatie hiervan zal ons belemmeren - zo niet beletten - een evenwichtsverschuiving voor onze eigen doeleinden te doen plaatshebben.

Wij weten dat dit voor de bewustwording te schadelijk is. Daarentegen stellen wij wel direct dat wij voor anderen elke verschuiving van feiten en waarden mogen doen plaatsvinden, die het gewenste effect kan hebben. Gezien het feit, dat de magische wet constateert, dat elke verschuiving van waarden in haar onmiddellijke nabijheid wordt gecompenseerd om zo een volledig gelijkblijvend geheel (vanuit goddelijk standpunt) te garanderen brengt dit met zich dat wij te allen tijde tenminste een pool van onze handeling, daad of intentie zullen moeten projecteren in de nabijheid of de omgeving van het doel van ons magisch streven. Dat hierbij gedachte aan astrale wereld soms wordt gebruikt, is een bijkomstigheid die eerder op het terrein der zuivere magie thuishoort. Het feit, dat wij die kosmische God zo kunnen erkennen en gelijktijdig a.h.w. kunnen spelen met de gaven, die Hij - juist door Zijn evenwichtigheid en Zijn gelijkblijvende velden - ons heeft gegeven, maakt ons in zekere zin tot kleine goden. Wij zijn niet alleen de kinderen Gods in die zin dat wij uit God zijn voortgekomen. Wij zijn de kinderen Gods in die zin, dat wij het totaal van Zijn scheppende vermogens en capaciteiten voor onszelf hebben beërfd. Een gebruik daarvan is een bevestiging van ons eigen wezen. Zolang wij weigeren creatief werk te doen, zullen wij ook weigeren ons bewust te worden van de goddelijke Kracht, zoals Zij voor ons bestaat. Dit betekent niet een bewustzijnsvermindering maar wel een levenswaardevermindering. Reeksen van langere incarnaties komen uit dergelijke misverstanden voort.

Een ander praktisch aspect is dit: Wanneer deze wisselende krachten beïnvloedend zijn voor onze bewustwording mogen en kunnen wij geen enkel vast standpunt innemen. Ons standpunt moet volledig afhankelijk zijn van onze eigen realisatie op dit ogenblik van de wereld..... en niet van God.

De magiër doet dit door te allen tijde een aanpassing te creëren (zelfs van het magisch ritueel) aan zijn eigen ogenblikkelijke ogenblikkelijke instelling, zijn eigen ogenblikkelijke visie op het Al. De normale mens zal er ongetwijfeld goed aan doen niet zijn stemming van het ogenblik bepalend te doen worden voor een grote reeks van ogenblikken, maar wel zijn beslissingen van elk ogenblik - indien noodzakelijk - te baseren op de feiten, die op dat ogenblik bestaan, met uitsluiting van toekomstige ontwikkelingen, met uitsluiting van invloeden uit het verleden.

Ik weet, dat het gevoelselement voor de mens een zeer grote rol kan spelen. Ik heb u reeds duidelijk gemaakt, hoe ook deze gevoelswereld ons in contact brengt met een apart aspect van de kosmische Godheid. Ik mag dus aannemen, dat u zich ook zult realiseren dat onze gevoelswereld een direct middel is, niet slechts om deze verandering van evenwicht in onze omgeving te bewerkstelligen, maar ook om ons eigen lot, ons eigen denken en onze eigen realisatie aanmerkelijk te wijzigen. Het is dwaas de gevoelswereld de totale overhand te geven. Zij is te eenzijdig. Aan de andere kant zijn wij genoopt aan de gevoelswereld een zeer omvangrijk deel in ons leven in te ruimen.

In het geheel der voorgaande beschouwingen heb ik getracht u aan te tonen, dat de kosmische Godheid een directe en actieve factor is in ons eigen leven. Wij zijn over het algemeen als mens en geest niet geneigd dit te erkennen. Wij menen, dat God een buiten-onsstaande werking is. Wij realiseren ons niet dat elke handeling en elke daad die wij stellen - zelf stellen - in feite goddelijk is. Dat wil zeggen, een directe goddelijke actie uitlokt en een directe goddelijke compensatie veroorzaakt. Het feit, dat wij ons hiervan niet bewust zijn, doet ons veronderstellen, dat de kosmische God ver van ons afligt en brengt ons zelfs tot het stellen van een praktisch oneindig grote kosmos. Wij realiseren ons niet, dat wij zelf die kosmos evenzeer besturen als alle anderen, die rond ons zijn. Het uit het oog verliezen van juist dit aspect maakt de mens aan één kant kleinmoedig, kleinzielig en twijfelachtig: aan de andere kant maakt het hem hoogmoedig, veeleisend en in sommige gevallen absoluut irreëel, onwerkelijk. Want, mijne vrienden onze beschouwing van God en van de kosmos heeft voor ons geen enkele zin wanneer wij die God náást ons willen zien als een medestrijder: wanneer wij die God bóven ons willen stellen als een almachtig regeerder: wanneer wij proberen die beelden van God samen te voegen tot een abstracte filosofie. Juist de kosmische God moet belééfd worden. En die beleving kunnen wij baseren op de punten, die ik u dus tevoren omschreven heb.

Het is zeker niet mijn bedoeling u hier een te zware taak op te leggen: doch ik ben mij ervan bewust, dat velen uwer enige tijd van denken nodig zullen hebben, voordat zij bepaalde zinsneden geheel hebben verwerkt. Laat u dit echter niet ontmoedigen. Wanneer wij beseffen, dat wij niets anders doen met elke handeling en daad dan ons bewegen op een soort van eeuwige wip waarbij alle anderen onmiddellijk moeten compenseren, wil de wip niet zwaar overslaan naar links of rechts, dan begrijpen wij ook, hoe het totaal der schepping - voor óns althans - een voortdurende aanvulling van ons eigen wezen is. Dat daarachter de kosmische Godheid ligt als de Kracht, waarin dit al gebeurt, moge voor ons een vaststelbaar, of overweegbaar feit vormen, het is voor ons geen deel van onze eigen werkelijkheid. Zomin als wij ons bewust zijn van de lucht, die wij inademen, zijn wij ons bewust van het werkelijk Goddelijk Vermogen, dat het totaal der verschijnselen voedt.

Wij weten nu allen, dat onze eigen bewustwording een belangrijk proces is. Wij zullen ons niet realiseren, dat naarmate wij bewuster worden, een tegengesteld bewustzijn moet ontstaan van gelijke waarde. Onze bewustwording heeft dan ook niet de zin ons te verheffen tot God: het heeft slechts de zin ons te maken tot bewuste god, opdat wij uit een bewust scheppen tot een bewuste ontkenning van de zelfwerkzaamheid kunnen overgaan.

De consequenties van dit alles - vooral tegen het einde van deze cursus - zijn betrekkelijk groot. Wij zullen ons steeds meer moeten wijden aan een praktisch inzicht van juist deze kosmische wetten om te komen tot een beheersing van onze eigen omgeving. Een beheersing, die niet slechts vanuit onszelfen gaat, maar die het totaal van het zijnde omvat. Dat wij met een kleine afwijking van de gestelde onderwerpen op deze avond juist hiertoe zijn overgegaan, vindt mede zijn oorzaak in hetgeen wij zullen trachten verder te bespreken. Dat ik hier ongetwijfeld u wat zwaardere materie heb voorgezet dan u verwachtte, zul u mij vergeven, wanneer u weet dat andere sprekers, die over een reeks van eenvoudige voorbeelden beschikken, in een komend jaar u al deze problemen en aspecten nog verder zullen toelichten. Belangrijk echter - of u verdergaat of niet - is op dit ogenblik voor ons vooral: kunt u zich realiseren wat het betekent.

De wereld is een spel van evenwichten. God is geen vaste waarde.

God wisselt voortdurend Zijn gestalte. Alleen het Bewustzijn dat de scheppende krachten dirigeert, blijft gelijk. Indien u zich dit realiseren dan heeft u daarmee een van de grote geheimen van de schepping doorgrond en een waar meesterschap over uzelve mogelijk gemaakt. Dat u daarnaast blijft geloven in en vertrouwen op de Kracht, Die het totaal der kosmische werkingen en wetten uiteindelijk in stand houdt, is logisch. Maar u zult zich daarop niet meer gaan beroepen. U zult trachten God, zoals Hij in u leeft, te verwerkelijken en niet om God ertoe te brengen Zijn wezen voor u tot werkelijkheid te maken. Het verschil betekent het scheppen van een evenwicht, waarbij licht en duister elkaar ontmoeten, waarbij de totale werking van de kosmos ophoudt. En daarvoor in de plaats treedt het volledig kennen van de Kracht Zelve. En dit is het einddoel, niet slechts van onze cursus, maar van alle leven.

DE WET VAN EVENWICHT IN DE MAGIE

Wanneer wij in de magie werken met zekere krachten, dan kunnen wij dat nooit helemaal direct doen. Om een voorbeeld te geven: Wanneer een neger-magiër een ander aan het doodspreken is (aan het doodbidden zouden wij waarschijnlijk zeggen), dan doet hij dit door eerst een andere kracht in het leven te roepen. Dat is dus heel typisch: hij schept een geest of een demon, hij geeft levenskracht aan een bestaande demon, opdat deze dood zal brengen: terwijl wanneer hij geneest, dus een ander het leven geeft, daarvoor weer demonen vernietigt. En de hele primitieve magie is op datzelfde principe eigenlijk gericht. Wanneer ik b.v. vandaag een rijke oogst wil hebben, dan vernietig ik een stukje van een vroegere oogst. Men bracht graanoffers om vruchtbaarheid af te bidden. Om een onthulling te krijgen van de feiten van de kosmos (toekomstige ontwikkeling), las men in de ingewanden van dieren. Om zekerheid te vinden omtrent gebeurtenissen en wat je moest doen, maakte men gebruik van toeval. Denk maar aan de heilige vogels, die graantjes moesten pikken (in Babylon b.v.). Daar zien wij dus allerhande soorten magische handelingen, die eigenlijk beginnen met het tegendeel van wat ze beogen. Dat gaat zelfs zo ver dat b.v. de vruchtbaarheid soms bevorderd werd door onthouding: dat men door water te verspillen water opriep: dat men de symbolische beweging vaak als een strijd voorstelt, wanneer men in feite een gunst wil verkrijgen.

Die principes doen de gewone mens een beetje vreemd aan. Een gewoon mens denkt: Als ik een pond grutten wil hebben, dan moet ik naar de kruidenier gaan en daarvoor betalen. Hij vergeet, dat hij dan ook iets doet, want hij gééft eerst voordat hij iets verkrijgt. Maar de magiër doet dat primitiever. Die zegt: Ik wil een pond bonen hebben, dus offer ik een aantal bonen op. En de essentie van die bonen, die ik vernietigd heb, zal dan (als weerkaatsing van de magische handeling, die ik erbij heb verricht) de krachten van de geest (of de demonen of hoe je dat noemt) nopen om een aantal bonen te scheppen en zo van me af te komen. Dus de zaak effen te maken.

Er is altijd een noodzaak in de magie, n.l. om de zaak af te werken. U hebt misschien wel eens gehoord van de magiërs die de z.g. pijl schieten. Het is eigenlijk een Thibetaans gebruik, maar het komt ook in India voor en het werd in het verleden ook nog wel gebruikt door bepaalde priester-groepen, o.a. bij de Kelten en de Kimbren. De magiër schiet een pijl af, zo maar willekeurig in de lucht. Hij laadt deze met gedachte aan dood. Om deze dood te verkrijgen, heeft hij (zoals ik u dat vertelde over de magiërs van Afrika) eerst allerhande torentjes gebouwd. Het is typisch, dat de Kelten en de Kimbren daarvoor een koepelvormpje gebruikten: de Thibetanen gebruiken daarvoor een piramidevormpje en de Indiërs gebruiken daarvoor een soort stupavorm. Dat is dus ook eigenlijk een beetje koepelachtig. Dat wordt dan gemaakt van voedende bestanddelen. Dat is een offer. Men probeert met de essence, die daaruit voortkomt, a.h.w. een kracht te scheppen, die dadelijk a.h.w. de dodende pijl moet bezielen.

Nu zit er één ding aan vast. Wanneer die pijl wordt afgeschoten, is het natuurlijk mogelijk, dat degene op wie je schiet, een schild heeft. Dat is dan een geestelijk schild: het kan magisch zijn: en het kan ook voortkomen uit de natuurlijke gesteldheid van die mens. Wanneer die pijl geen doel treft, zal hij terugkeren tot de magiër en die doden. Dat kan niet anders. Want er is aan de essence van bestaande voedingsmiddelen plus aan de magiër een hoeveelheid kracht onttrokken. Die kracht is geprojecteerd in een veld, waar zij niet hoort. Zij is n.l. gebracht op wat wij noemen het astrale terrein. Op dat astrale terrein kan die kracht zich uitwoeden, maar

zij moet zich weer ontladen in het stoffelijke. Zij moet een gevolg in de stoffelijke wereld hebben: zij kan niet zo maar heen en weer blijven zweven. Zij heeft een band met de magiër, die gericht heeft, plus het doel, waarvoor zij bestemd is. Voor de rest is zij in die wereld niet-kennend, niet-wetend: dus keert zij automatisch tot de magiër terug, als zij het doel niet kan treffen. En de magiër, die heel bekwaam is en die daarop rekent, kan dan ook nooit een schild tegen deze kracht gebruiken. Want dan blijft die kracht heen en weer gaan en blijft hijzelf aan die magische handeling voortdurend gebonden. Dan zal hij daarvoor b.v. een dier nemen en geeft dat dier als offer aan die kracht. En de dood van dat dier geeft dan het evenwicht terug. Zo zijn er natuurlijk heel veel magische praktijken, waar wij in het begin vreemd van opzien. Wat zoudt u er b.v. van denken als u ziet, dat een magiër een reeks van figuren op de grond trekt, daarin allerhande geheimzinnige namen kriebelt en dan op bepaalde punten lampen gaat zetten met licht. Het een moet zuiver bijenwas zijn, het ander talk, of wanneer hij zwartmagiër is, gebruikt hij ook wel zwavelkaarsen (dat is was met een zwarte kleurstof plus fosfor en zwavel: een ieder heeft er zo zijn eigen recepten voor): en dan allerhande reukwerken. Dan zou je zeggen: Wat kun je nu geestelijk bereiken, wanneer je brandnetels gaat verbranden! Ja, als je dat ziet als een brandnetel, dan heeft het weinig zin. Maar die brandnetel bevat bepaalde essences. Die essences komen bij de verbranding vrij. En die essences behoren tot de groepsgeest die de brandnetels regeert en misschien de bijbehorende families. Het resultaat is dat ik - door die krachten te laten opgaan - een werking tot stand breng bij die groepsgeest. Die groepsgeest heeft zijn invloed natuurlijk niet alleen maar in de plant, maar ook op de geestelijke terreinen, die ermee verbonden zijn. Zo heb ik een hele geestelijke wereld geactiveerd.

Nu heb ik die kracht, nu moet ik haar ook ontladen. Die ontlading kan ik natuurlijk richten op de kosmos zelf bijvoorbeeld. En dan krijg ik de bekende formule, die men gebruikt, wanneer er een demon is opgeroepen en die men wil verdrijven, ook al bij magische bezweringen: Zo zeg ik u in de naam van de Allerhoogste: ga! Dan ontlaad ik op de Allerhoogste, dus ik laat het oplossen in het totaal. De uitwerking is dan schijnbaar nul. Maar alle kracht, die zo'n demon of geest heeft nodig gehad om te verschijnen, wordt dan opgelost in de omgeving, in het totaal. Geen kenbare uitwerking maar voor het totaal der wereld een kleine vergroting van energie.

Maar ik kan het natuurlijk ook doen op één bepaald doel. Dan kan ik zeggen tegen zo'n demon: Je gaat hier of daar naartoe, je gaat naar dit of dat kijken en als je het gezien hebt, kom je het mij vertellen.

Dus de demon dwingen tot waarneming. Dan zal die demon voor die waarneming, kracht gebruiken en door het uit te spreken wederom kracht: en die krachten tezamen zullen altijd evenredig moeten zijn aan de kracht, die noodzakelijk is geweest voor de verschijning. Wat hij van mij verder aan levenskracht heeft gekregen daarvoor, of wat hem aangenaam is geweest (als je met demonen hebt te doen, zie je heel vaak vers bloed, geitenbloed of mensenbloed, daar zijn die heren schijnbaar nogal dol op, zij zijn dus geen vegetariërs), dus voor de krachten, die je zelf gebruikte, heb je een evenwicht gekregen. De krachten die je uit jezelf geeft, kom je tekort, maar die openbaart zich weer in de noodzaak meer energie te winnen en die wordt weer gecompenseerd door handelingen van jou uit. Op deze manier heeft dus zelfs zo'n rituele bezwering met lampjes en kaarsjes en schoteltjes toch wel degelijk zin. Zo zijn er honderden gebruiken aan te halen, die werkelijk allemaal berusten op die evenwichtsverhouding. Het dodenoffer b.v.. Dat vinden wij in Europa weinig of niet. Onbewust doet men dat nog door een lampje te branden op een bepaalde dag op een graf en er een bloemetje neer te leggen. Dan bedoel je dus ook eigenlijk, dat je de essence van het licht en van de vreugde, die de bloem met zich brengt, aan de geest wilt schenken. Je geeft hem dus in werkelijkheid je gedachte en misschien ook een zekere essence, als die geest in staat is die aan te nemen.

Maar de voorouderoffers die wij in andere landen soms zien, zijn voor ons begrip heel eigenaardig. Want men gaat naar zo'n graf toe en zet daar b.v. een kom met rijst neer (mooie witte rijst met verschillende gerechten erbij) en er wordt een bloempje bij gelegd. En dan zeg je: "Dat is een heel diner. Moet die geest daar komen dineren?" Dat is de bedoeling niet. Maar de bedoeling is, dat de geest de essence daarvan zal nemen. Wanneer die geest dat doet, kan

hij nooit kwaad tegen jou gestemd zijn, want hij heeft iets van jou aanvaard en nu moet hij iets teruggeven.

Op dezelfde manier kennen b.v. de Chinezen het verbranden van z.g. schijnwaarden: dus het imitatiegeld, de imitatiemeubeltjes en huizen, allemaal van papier. Het gaat er niet om, dat ze daar een huis nodig hebben. Ja, het volk gelooft dat misschien. Maar in feite gaat het hierom, dat je een idee geeft en dat de geest teruggeeft. Want ze kan niet alles behouden wat haar is gegeven, maar moet een groot gedeelte ervan steeds weer ter compensatie aan de stoffelijke wereld teruggeven.

Indirect kom je zo, - we zijn nu toch met China bezig - terecht bij de wet van Tao. Dat is de wet van de absolute gerechtigheid, van de absolute evenwichtigheid, van alles op zijn plaats. Dat "alles op zijn plaats" is eigenlijk precies hetzelfde, wat de magiër bedoelt. Alleen zegt hij niet: "Alles is door God op zijn plaats gesteld of door een kosmische wet of; alles hééft zijn plaats." Maar hij zegt: "Het hele leven is net een schaakbord. Wanneer ik één stuk verzet, verander ik verhoudingen en die zullen door mijn tegenpartij (de kosmos) moeten worden gecompenseerd." Een magiër brengt dan ook heel vaak een offer, zoals de schaker een offer van een pion aanbiedt in de hoop, dat hij voor een paard een raadsheer kan krijgen. Op deze manier dus probeert de magiër eigenlijk voortdurend door iets te geven een handeling van de andere kant af te dwingen. En als je nu maar weet, hoe die wetten functioneren dus wat je naar een andere sfeer kunt toesturen en hoe, dan kun je er ook verzekerd van zijn, dat de andere sfeer iets terugdoet.

Nu gebeurt het natuurlijk wel eens, dat je je vergist: dat je dus een ander een klap op zijn tenen wilt geven en dat je mislaat en jezelf raakt. Dat komt ook in het gewone leven voor, nietwaar? Heel veel vaders hangen geen schilderijen meer op vanwege hun duim, die heeft al teveel geleden. En heel veel magiërs trekken zich uit de magische bezweringspraktijken op de duur terug, omdat teveel van wat ze hebben gedaan op henzelf terugsliep. Maar dat ligt aan een onhandigheid, aan een kleinigheid.

Dan kun je zeggen: Die kleinigheid kun je overwinnen. Maar ook dat is niet meer waar, want de mens, die zichzelf vormt, schept ook een vaste relatie tussen zichzelf en de wereld, die hij niet zonder meer kan loslaten. Je bent wat je van jezelf maakt. En de meeste mensen (als u het mij vraagt) maken en van uit het standpunt van evenwicht en van uit het standpunt van magie van zichzelf iets verkeerd. Ze maken van zichzelf n.l. iets, wat geen perfect evenwicht heeft. Ze vermijden a.h.w. de veelzijdigheid. Ze proberen erg eenzijdig te zijn in hun denken en beleven. Ze komen zo tot een leven wat goed is en met daarachter een leventje wat kwaad is. U weet het wel: Pa is buiten vriendelijk en een reuze joviale vent, maar als hij thuis is heeft hij voortdurend ruzie met ma.

Dat zijn van die dingen, die regelmatig voorkomen. Maar uit magisch standpunt gezien is dat volkomen fout. Want als nu die onvriendelijkheid vermengd werd met de vriendelijkheid, zou men een evenwichtig geheel krijgen, een gelijkblijvend geheel. Dat heeft een vaste relatie met het heelal. Dus zou die mens uit het heelal ook een vast antwoord krijgen. Maar omdat hij die evenwichtigheid voor zichzelf niet tot stand weet te brengen, krijgt hij antwoorden a.h.w. op twee plaatsen tegelijk. En nu weet u, wanneer u een duwtje krijgt in de goede richting (b.v. als u moet starten bij een wielervedstrijd), dan scheelt dat een heleboel kracht: u bent op gang gekomen. Maar als u gelijktijdig ook een helper aan de andere kant neerzet, die u terugduwt, dan krijgt u misschien pijn in de maag van de twee stevige duwen die u hebt gekregen, maar u komt geen cent vooruit.

De doorsnee-mens doet van uit magisch standpunt juist dit. Hij stelt zich aan de ene kant met een leven van gedachte, van begeerten, van werken, waarvan hij zegt: "O, dat is niet goed:" maar hij wil het toch eigenlijk wel. Aan de andere kant is er iets, wat hij eigenlijk niet wil, maar waarvan hij zegt: "Dat is goed" en dat doet hij. Dan heeft hij twee krachten, die tegen elkaar in werken. Daardoor krijgt hij voortdurend klappen daar waar hij ze niet verwacht: tegenslagen, waarmee hij niet gerekend heeft: staat hij voor problemen, die hij niet kan oplossen. Dat ligt dus in feite aan die mens zelf. Het is maar goed, dat hij dit niet begrijpt, anders zou hij misschien zich daar over ook maar weer zorgen maken.

In de magie is het dus zo: 't is een vaste balans. De dingen hebben hun vaste plaats. Wanneer ik één ding verplaats, al is het nog zo klein, zal ik ergens anders ook iets verplaatsen. Zelfs de sympathische magie berust daarop. Dus b.v. het prikken in een beeldje om een prik te laten voelen aan iemand anders, berust er ook op, dat ik hier een handeling verricht, die - door de impulsen, die ze met zich meebrengt - elders een soortgelijke uitwerking moet hebben. En als je het nu van uit dit standpunt bekijkt, is het voor de magiër eigenlijk heel gemakkelijk, als hij maar precies weet wat hij doen kan en wat hij doen moet. Hij kan dan n.l. door willekeurig in zijn eigen naaste omgeving dingen te veranderen, te verschuiven, te gebruiken, overal op de wereld dergelijke veranderingen veroorzaken. En de enige voor hem misschien onplezierige consequentie is, dat wanneer dat andere punt, dat hij wil verschuiven, te vast staat omdat daar veel relaties mee verbonden zijn (dus het is een hechter blok dan hij dacht), dan krijgt hij zelf die schok en moet hij dus zelf a.h.w. van plaats veranderen om te zorgen dat de kosmos doordraait.

Een werkelijke paradox bestaat er kosmisch niet. Een paradox zou gelijk staan met de uitblussing van het zijn. Want dan vallen de tegenstellingen weg omdat het onmogelijke gebeurt en daarmee de wetmatigheid vervalt. Die wetmatigheid is de noodzaak voor de magiër. En daarom zegt hij dan: Evenwicht is voor mij de zekerheid, waarmee ik mijn werken kan bepalen. Want zolang ik bewust mijzelf verplaats binnen het kosmisch geheel, zal er elders een verplaatsing moeten geschieden, die mijn eigen bewegen a.h.w. voor de kosmos opheft. Weet ik, dat - als ik mij zo beweeg - daar die beweging gebeurt, dan heb ik een magische handeling. Want doe ik a. dan zal b. het tegenovergestelde ervaren. En dat is nu het hele principe waar het hier om gaat.